

TAKİP HUKUKUNDA İCRANIN GEÇİCİ DURDURULMASI

(Temporary Suspension of Proceedings In Enforcement Law)

Dr. Ahmet Cahit İYİLİKLİ¹

Emel ALAÇAM²

Ayten DALDAL³

ÖZ

İcra ve İflas Hukukunda, takip hukukuna ilişkin bir uyuşmazlığın çözümü bağlamında ihtiyati tedbir mahiyetiyle takibin geçici durdurulmasını öngören genel bir düzenleme mevcut değildir. Şikâyet, cebri icra işleminin iptali yolu olup, kural olarak maddi hukuka müteallik bir karar alınması söz konusu olmadığından, maddi hukuk yönünden sonuç doğmayacak ve kural olarak doğrudan takibi durdurma niteliğinden yoksun olacaktır. Zira haksız ve mesnetsiz şikâyet marifetiyle takipleri akamete uğratmak, cebri icranın amacına aykırılık oluşturacaktır. Takibe karşı ödeme, mehil ve zamanaşımına dayalı icranın geri bırakılması talepleri çalışma konumuzun dışındadır. Nitekim İİK'nun 36. maddesi, İcra ve İflas Kanunu'nda özel hüküm bulunmadıkça (İİK'nun 97/14, 269/c, 276/2), icra mahkemesi kararları hakkında uygulanmayacaktır. Dolayısıyla icra mahkemesi kararlarına karşı kanun yoluna başvurulması satıştan başka icra muamelelerini durdurmayacağından, biz bu başlık altında takibe karşı borçlunun yapacağı şikâyet ya da itiraz üzerine mahkeme ara kararı ile takibin geçici olarak durdurulması hususunu tetkik edeceğiz. Bu sebeple eldeki etüt, şikâyet ve itiraz üzerine icra mahkemesi ile genel mahkemeler tarafından ara kararı marifetiyle icranın geçici durdurulmasına matuf ve mahsus olduğundan diğer konular ve bu bağlamda uzlaştırma suretiyle yeniden yapılandırma ve konkordato talebi üzerine ticaret mahkemesi tarafından tesis edilen takiplerin durdurulmasına matuf kararlar da

1 Büyükçekmece Asliye Hukuk Mahkemesi Hâkimi, aciyilikli@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-8858-2580

2 Büyükçekmece Asliye Hukuk Mahkemesi Zabıt Katibi/Atatürk Üniversitesi Adalet MYO, emelalacam1@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3688-252X

3 Büyükçekmece Asliye Hukuk Mahkemesi Zabıt Katibi/Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrencisi, aytendaldal9606@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9365-7428

inceleme alanımızın şümülüne dahil olmayacaktır. İcra mahkemesi kararıyla takibin geçici durdurulması, takibi mevcut haliyle dondurarak, bir sonraki icra işleminin devamına engel olur, lakin bu kararın, takibin geldiği aşamaya kadar ki sürece bir etkisi olmayacaktır. Örneğin haciz yapılmış ise, takibin geçici durdurulması kararı, hacizlerin fekkini sağlamayacaktır. Nitekim bu husus, alacaklı ve borçlu menfaatinin dengelenmesi, silahların eşitliği ve ölçülülük ilkelerinin de bir gereğidir. İcra takibinin geçici durdurulmasına mahsus tedbir mahiyetindeki ara kararı ile İcra ve İflas Kanunu 106 ve 110. maddelerindeki haciz ve satış isteme süreleri de işlemeyecektir. Genel mahkemede görülen bir davada, dava konusu hakkın cebri icrada satılacak olması eldeki davayı konusuz bırakacak nitelikte olması ihtimalinde genel mahkeme satışın geçici durdurulmasına karar verebilmelidir. İhtiyati tedbir kararı, malvarlığının cebri icra ile satışına engel değil ise de, dava konusunun, dava dışı cebri icra satışı ile konusuz kalacağı durumlarda mahkeme eldeki davanın kesinleşmesine kadar satışın durdurulmasına karar verebilmelidir. Zira ihtiyati tedbirde teminat altına alınan şey, dava konusunun bizatihi kendisidir.

Anahtar Kelimeler: Takip Hukuku, İcranın Geçici Durdurulması, Şikâyet, İtiraz

ABSTRACT

In the Execution and Bankruptcy Law, there is no general regulation that requires the temporary suspension of the proceedings as an injunction in the context of the resolution of a dispute regarding the prosecution law. Complaint is a means of cancellation of a enforcement action, and as a rule, there will be no result in terms of substantive law, since it is not possible to take a decision based on substantive law. As a rule, the complaint does not have the feature of stopping the direct follow-up. Because, by means of unjust and unfounded complaints, the follow-ups would be interrupted and the purpose of the forced execution would be lost. Requests for payment against follow-up, delay and postponement of execution based on limitation are beyond our scope of work. As a matter of fact, Article 36 of the Enforcement and Bankruptcy Law will not be applied to the decisions of the enforcement court, unless there is a special provision in the Execution and Bankruptcy Law (97/14, 269 / c, 276/2 of the Enforcement and Bankruptcy Law). Therefore, since applying for a legal action against the decisions of the enforcement court will not stop the execution proceedings other than the sale, we will

examine the temporary suspension of the proceedings with an interim court decision upon the complaint or objection of the debtor against the prosecution under this heading. For this reason, other issues will not be included in the scope of our area of investigation, as the present study, complaint and objection are intended and specific to the temporary suspension of execution by the general courts with an interim decision. Temporary cessation of the follow-up by the decision of the enforcement court prevents the continuation of the next execution process by freezing the proceeding, but this decision will not have an effect on the process until the stage of the proceeding. For example, if an attachment has been made, the temporary suspension of the proceedings will not allow the release of the foreclosures. As a matter of fact, this issue is a requirement of the principles of balancing the interests of the creditor and the debtor, equality of arms and proportionality. In this process, the sales request periods in the articles 106 and 110 of the Enforcement and Bankruptcy Law will also not work. However, the injunction given by the general court will not prevent the periods to request sales. In a lawsuit held at the general court, the general court should be able to decide on the temporary suspension of the proceedings in the event that the right to be sold in compulsory execution will leave the case at hand. Although the injunction does not prevent the sale of assets by enforcement, the court may decide to stop the sale until the case at hand is finalized, in cases where the subject of the case is not subject to the out-of-case forced execution sale. Because what is guaranteed in the interim injunction is the subject matter of the case itself.

Keywords: Prosecution Law, Temporary Suspension Of Execution, Complaint, Objection

GİRİŞ

Nasıl ki, bir hukuk münasebeti kurmak dava açmaya murtabit ise, bir takip münasebeti de icra takibine merbuttur. Üstelik itiraz ile duran takibi canlandırıp, takip münasebetini devam ettirmek büsbütün alacaklının takdir, tasarruf ve inisiyatifindedir. Dolayısıyla bir takip münasebeti başlatmak alacaklının saik ve iradesine göre hak aramaktan ziyade bir keyfiyete bağlı olarak da tesis edilebilecektir. Nitekim söz konusu takip münasebetini başlatmak alacaklıya icra harç ve giderlerine katlanmaktan gayri bir külfet yüklemeyecektir.

İcra ve iflas hukuku, icra ve iflas takiplerinin usul hukuku niteliğindedir. Bu hukuk dalının amacı, bir yandan takip alacaklısının

alacağına kavuşması için borçlu veya üçüncü kişilerin çıkarabilecekleri zorlukları ortadan kaldırmak, diğer yandan kötü niyetli takiplere karşı takip borçlusunun kendisini koruyacak hukuki çareler bulmak, bu arada takipten etkilenen üçüncü kişilerin menfaatlerini korumak, takip işlemlerinin yapılması sırasında insan hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemektir. İcra ve iflas hukukunun en önemli kaynağı İcra ve İflas Kanunu olup, bu Kanun, icra ve iflas takibinden, tahsile kadar uygulanması gereken usul hükümlerini düzenlemektedir. Takip hukukunun nihai amacı, alacaklının alacağını en az masrafla ve en kısa sürede tahsil etmesine müncerdir. Alacaklı, borçlu ile olan hukuki münasebetinin niteliğine göre icra hukukunda vücut bulmuş takip yollarından herhangi birine müracaatla takip başlatmakta muhtardır. Hatta elinde hiçbir belge ve evrak bulunmayan alacaklı dahi herhangi bir üçüncü kişiye karşı ilamsız bir takip başlatarak takip hukuku münasebeti kurabilecektir. Alacaklının takip hukukunun bahsettiği bu haklarına karşı borçlu da tamamen korumasız bir konumda olmayıp, takibi tamamen ya da kısmen yahut geçici olarak akamete uğratabilme imkânlarını haizdir. Öyle ki bazı hallerde takibin inkıtaya maruz kalmaksızın devam etmesi, borçlunun mahvına sebep olabileceği gibi, telafisi ağır ya da imkânsız zararların doğmasına sebebiyet verecektir. Dolayısıyla takip türünün niteliği ve bünyesine denk düştüğü müddetçe takibin devamına imkân sağlayarak alacağın tahsiline imkan verecek her bir icra takip işleminin geçici durdurulması talep edilebileceği gibi, takibin geçici durdurulmasında borçlunun menfaati de olabilir. Nitekim takip hukukunda ölçülülük ilkesi geçerli olup, alacaklı ve borçlunun karşılıklı menfaatleri bir kefedede dengelenmelidir.

Takip hukukunun nihai amacı alacaklının para ile tatminidir. Bundan mütevellit evvela takip konusu yapılan alacağın gerçekte mevcut olup olmadığına bakılmaksızın cebri icra marifetiyle tahsiline matuftur. Her ne kadar alacağın gerçekte mevcut olup olmadığı maddi hukuk kuralları çerçevesinde değerlendirilmeyecek ise de, borçluya karşı gerçekleştirilecek icra işlemleri, takip hukukunun belirlediği kurallar ile bunların dayanağı olan ilkelere uygun icra edilecek, alacaklı ve borçlu arasındaki menfaat dengesinin de kurulması gerekecektir. Türk İcra İflas Hukuku'nda, icra ve iflas işleri için resmi ve asli organ icra mahkemesi olmakla birlikte genel mahkemeler de yargılama organı olarak görev yapmaktadır. Genel mahkemelerin bu faaliyeti kapsamında, iflasa karar vermek (İİK m.156), sıra cetveline itiraz davasını karara bağlamak (İİK m.142), iptal davasına hüküm vermek (İİK m.277), ihtiyati haciz hakkında karar

vermek (İİK m.258), itirazın iptali davasına bakmak (İİK m.67) ve menfi tespit davasında karar vermek (İİK m.72) örnek kabildinden sayılabilir. Alacaklı ve borçlu arasında ölçülü bir menfaat dengesi kurulması elzem olduğu gibi, silahların eşitliği de sağlanmalıdır. Bu bağlamda, alacaklı, alacağına kavuşmak için takip hukukunun bahsettiği imkânlardan faydalanması ne kadar meşru bir hak ise, borçlunun da takip hukukunun kendine tanıdığı savunma ve karşı koyma mekanizması ile donatılması menfaat dengesinin sağlanması noktasında yasal bir hukuki korunma silahıdır. Maddi hukuktaki dürüstlük kuralı, merkezi norm vasfıyla takip hukukunda da uygulama alanı bulacaktır. Bu sebeple, gerek kötü niyetli alacaklılar, gerekse kötü niyetli borçlular kanunen himaye edilemeyeceği gibi, takip hukukunun bahsettiği hak ve imkânların da suiistimali himaye görmeyecektir. İcra ve İflas hukukunda yargılama sırasında ihtiyati tedbir kararı alınabilmesine ilişkin genel bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak İcra İflas Kanunu'nda yargı organlarına bazı durumlarda ihtiyati tedbir niteliğinde karar alarak, takibin durdurulmasına ilişkin karar alabilme yetkisi tanınmıştır. Bu hususlar aşağıda alt başlıklar halinde ayrı ayrı incelenecektir.

Şikâyet, icra organlarının kanuna aykırı ya da hadiseye uygun olmayan işlemlerin iptali yahut düzeltilmesi veya sebepsiz olarak yerine getirmedikleri işlemlerin icrası için takip hukuku taraflarına tanınmış hukuki bir çaredir. Şikâyet, bir cebri icra işleminin iptali yolu olup, kural olarak maddi hukuka müteallik bir karar alınması söz konusu olmadığından, maddi hukuk yönünden sonuç doğmayacaktır. Şikâyet, kural olarak doğrudan takibi durdurma niteliğini haiz değildir. Aşağıda alt başlıklar altında şikâyet ve kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte imza itirazı ile genel mahkemeler tarafından takibin geçici durdurulup durdurulamayacağı konularını tetkik edeceğiz.

I. ŞİKÂYET

Şikâyet, kesin hüküm ve yargılama yetkisi gücünden yoksun icra müdürlüğünün takip hukukuna ilişkin işlemlerine karşı gidilen basit muhakemeye tabi bir yasal (Çare)⁴ başvurdur. İcra muamelesine karşı şikâyet, icra müdürlüğüne tevcihen ikame edilmekte ve devlet taraf olmadığından, onun yönünden bağlayıcılığı da bulunmamaktadır⁵. Şikâyet bir cebri icra işleminin iptali yolu olup, kural olarak maddi hukuka müteallik bir karar alınması söz konusu olmadığından, maddi

4 PEKCANİTEZ Hakan, *İcra – İflas Hukukunda Şikâyet*, Ankara 1986, s. 34.

5 BERKİN Necmeddin, *Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi*, İstanbul 1980, s.69

hukuk yönünden sonuç doğmayacaktır⁶. Şikâyet, kural olarak doğrudan takibi durdurma niteliğini haiz değildir⁷. Zira haksız ve mesnetsiz şikâyet marifetiyle takipler akamete uğrayıp, cebri icranın amacı akim kalacaktır⁸. Dolayısıyla kanun koyucu haklı olarak icra mahkemesince karar verilmedikçe⁹ şikâyet icrayı durdurmaz hükmünü sevketmiştir (İİK m. 22). Nitekim bu hüküm, icra hukukunun, takibin devamını sağlamaya ve alacaklının alacağına en kısa süre ve en az masrafla ulaşması amacına müncerdir. Şikâyet üzerine hangi ihtimallerde icranın durdurulabileceğine dair kanunda herhangi bir hüküm mevcut değildir¹⁰. Bu sebeple, söz konusu takdir tamamen icra mahkemesine aittir. Şikâyet sebebiyle takibin durması gerekip gerekmediğine icra hakimi şikâyetçinin bu husustaki talebini ve şikâyet konusu işlemin niteliğini de göz önüne alarak değerlendirecektir¹¹. Şikâyete konu icra işleminin kamu düzeni ile doğrudan ilişkili olması ihtimalinde, Kanun'da bahsedilmese de, icra mahkemesi talep olmaksızın re'sen¹² de şikâyet talebiyle birlikte takibi durdurabilmelidir¹³. Takibin geçici durdurulmasına ilişkin hüküm, ara kararı niteliğinde olduğundan, kanun yoluna tabi değildir. Şikâyet

6 PEKCANITEZ, Şikâyet, s. 129.

7 PEKCANITEZ, Şikâyet, s. 133; BERKİN, s. 405.

8 BERKİN, s. 405.

9 "Borçlunun, şikâyet dilekçesinde, İİK'nun 106.-110.maddelerine dayalı olarak taşınmaz üzerindeki haczin düştüğü yönünde iddiası bulunmadığı halde, mahkemece haczin düştüğü gerekçesiyle ihalenin feshine karar verilmesi isabetsizdir.Öte yandan İİK'nun 364/3. maddesine göre; "Temyiz, satıştan başka icra muamelelerini durdurmaz. "Somut olayda; ihaleden önceki tarihte İstanbul 21.İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2014/280 Esas sayılı dosyası ile İstanbul Anadolu 3.İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2014/755 Esas sayılı dosyalarında yapılan şikâyet neticesinde, İİK'nun 22.maddesi gereğince verilmiş icranın durdurulması kararı bulunmadığından, meskeniyet iddiasına dayalı haczedilmezlik şikâyeti çerçevesinde belirlenen bedelin güncel verilere göre yeniden tespiti talepli açılan davanın devam ettiği, bu nedenle ihalenin usulsüz olduğu gerekçesiyle ihalenin feshine karar verilmesi isabetsizdir." (12. HD 06.10.2015, 18504/23241).

10 ERIŞİR Evrim, **Geçici Hukuki Korumanın Temelleri ve İhtiyati Tedbir Türleri**, İstanbul 2013, s. 289.

11 "Somut olayda, takibe konu Kumluca 1. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 05.09.2014 tarih ve 2013/599 esas 2014/492 sayılı kararı ile davalının taşınmaza vaki el atmasının önlenmesine karar verilmiştir. Bu hali ile ilam taşınmazın aynı ile ilgili, kayıt ve sicillerde değişiklik yaratacak hüküm içermemektedir. Anılan madde kapsamında kalmadığından, icrası için kesinleşmesi şartı bulunmamaktadır. Öte yandan, borçlu tarafından ayrı bir dava olarak açılan tapu iptal ve tescil davasında meni müdahale ilamının infazı için yapılan takibin durdurulması yönünde tedbir kararı getirilmediği sürece takibin devamına karar verilmesi gerektiği kuşkusuzdur. Bu durumda, Mahkemece, takip konusu ilamda mülkiyet tartışması bulunmadığı, tartışmanın dayanak ilamdan ayrı olarak açılan tapu iptal ve tescil davasında yapıldığı nazara alınarak, şikâyetin reddine karar verilmesi yerine kabulü ile takibin iptaline hükmedilmesi isabetsizdir." (8. HD 18.10.2017, 2015/9497, 2017/13243).

12 PEKCANITEZ, Şikâyet, s. 133.

13 Konuralp Cengiz, Serhat, **İcra İflas Hukukunda İhtiyati Tedbirler**, İstanbul 2013, s.57.

sebebiyle takibin durdurulmasına karar verilmesinin talep edilmesi halinde, icra hakimi, şikâyet konusu işlemin niteliğine uygun olarak şikâyetin esasını karara bağlayıncaya ya da şekli yönden kesinleşmeye kadar takibin geçici durdurulmasına karar verebilecektir. Zira icra mahkemesi kararlarına karşı kanun yoluna başvurulması, satıştan başka işlemleri durdurmaz (İİK m. 364). Kaldı ki, icra mahkemesinin takip hukukuna yönelik kararlarının uygulanması için kesinleşme şartına gerek yoktur. Şikâyet marifetiyle şikâyete konu işleme dayanılarak yapılacak icra işlemlerinin icrası durdurulacak olup, şikâyete konu edilmemiş ya da tüm icra işlemlerinin icrası durdurulamayacaktır¹⁴. Nitekim şikâyet marifetiyle, icranın geçici durdurulmasına karar verilir iken, geçmişe etkili olarak tekemmül etmiş işlemler de iptal edilemeyecektir¹⁵. İcra işleminin geçici durdurulması kararı ile birlikte işlemle ilgili süreler işlemeyecektir¹⁶. Şikâyet, süresi içinde yapılmaz ise (İİK m. 16), icranın durdurulmasına karar verilemeyecektir. İcra durdurulmasına ilişkin icra mahkemesi kararı, şikâyetin esasına yönelik nihai karar ile geçerliliğini yitirir¹⁷. Dolayısıyla, şikâyet kabul görür ise işlem iptal edilir ya da düzeltilir yahut icra emrününun sebepsiz yapmadığı veya geciktirdiği işlerin icrası emrolunur. Şikâyet reddedilir ise, icra işleminin icrası devam edecektir¹⁸.

İcra İflas Kanunu'nda şikâyetler genel olarak düzenlenmiş olup, bir kısmı süreye bir kısmı ise süresiz şikâyete tabidir. Dolayısıyla her bir şikâyet halinin tahdidi olarak sayılması mümkün değildir. Genel olarak, şikâyet sebepleri bağlamında, faize itiraz, icra emrine karşı dayanak ilama ya da ilam niteliğindeki belgeye aykırılık, taraf ve takip ehliyetinin bulunmamasına ilişkin itirazlar, usulsüz tebligat¹⁹, takip talebine uygun olmayan ödeme emrinin tebliği ile şikâyet²⁰

14 PEKCANITEZ, Şikâyet, s. 134.

15 PEKCANITEZ, Şikâyet, s. 135.

16 PEKCANITEZ, Şikâyet, s. 135.

17 Kural olarak icra mahkemesi kararlarının uygulanması için kesinleşmesi gerekmez. İcra mahkemesi kararları verdikleri tarih itibarıyla hüküm ve sonuç doğurur.

18 PEKCANITEZ, Şikâyet, s. 136.

19 "Somut olayda; mahkemece, borçlunun aynı mahkemenin 2018/301 E.-2018/432 K. sayılı dosyasında ödeme emri tebligatının usulsüzlüğüne yönelik olarak şikâyette bulunduğu, bu dosyada şikâyetin kabulü ile tebliğ tarihinin 18/05/2018 tarihi olarak düzeltilmesine karar verildiğine göre, ödeme emri tebliğ işleminin usulsüz olması nedeniyle takip kesinleşmeyeceğinden, bu tarihten önceki hacizlerin hükümsüz kaldığının kabulü gerekir. Ödeme ve icra emrinde belirtilen ödeme süresi geçmedikçe, alacaklı tarafça haciz istenemeyeceği gibi, bu koşullar oluşmadan önce konulan hacizler de geçersizdir." (12. HD 22.06.2020, 2019/8563, 2020/5245).

20 "Öyleyse, belirtilen tarih nazara alındığında borçlular tarafından İİK'nun 62. maddesinde

mahiyetinde olan ve aşağıda ayrı bir başlık altında tetkik edilen ihalenin feshi, şikayetin konusunu oluşturabilecektir. Şayet, icra emrine dayanak mahkeme ilamında tesis edilmeyen bir alacak kalemi talep edilmiş ve icranın durdurulması talebi mevcut ise, basit muhakemeye tabi olduğundan doğrudan icra emrinin iptali yoluna gidilmelidir. İlamlı icra takibini karşı faiz şikayeti, bilirkişi incelemesi gerektirip, şikayet sonuçlanmadan icra dosyasına ödeme yapılması, borçlunun zararına olacağından, icra takibi, şikayet neticeleninceye kadar geçici durdurulabilecektir. Zira fazladan yapılan ödeme İİK 40. maddesi²¹ kapsamında kalmayacağından, yeniden borçluya takip ya da dava külfeti yükleyecektir. Ancak, bu ihtimalde, icranın sadece itiraz edilen kısım yönünden durdurulması, alacaklı ve borçlu arasındaki menfaat dengesi ve takip hukukunun amacına uygun düşecektir. Haczedilmezlik ile meskeniyet şikayeti bağlamında, haczedilebilirlik ve haline münasip ev sıfatını haiz olup olmadığı olgusu saptanmadan²² şikayet konusu malın cebri icrada satılması borçlu bakımından telafisi ağır ve imkansız sonuçlar doğurabileceğinden, icra mahkemesinin haczedilmezlik şikayeti şekli anlamda kesinleşinceye değin satışı tedbiren durdurması²³

öngörülen yasal yedi günlük süre içinde yapılmış bir itirazın varlığından söz edilemeyeceğinden, icra müdürlüğünün takibin durdurulması yönündeki kararının yasaya uygun bulunduğunu söyleyebilme olanağı yoktur. O halde, alacaklının şikayetinin kabulüne karar verilmesi gerekirken, yanılığın değerlendirilmeyle, ilk derece mahkemesince verilen şikayetin reddine ilişkin karara yönelik istinaf başvurusunun Bölge Adliye Mahkemesince esaslanarak reddedilmesi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir.” (12. HD 15.02.2018, 2017/1178, 2018/1392).

- 21 İlamlı takiplerde, takibe konu ilamın bozulmasına karar verildiği takdirde, bozma kararından önce konulmuş hacizler mevcudiyetini muhafaza eder. Bozma tarihi ile alacaklının takibin devamını isteyebileceği tarih arasında satış isteme süresi işlemeyecektir.
- 22 “Takip hukukunda asıl olanın alacaklının alacağına kavuşturulması olup, borçlunun sosyal ekonomik durumu ve daha mütevazı vasıflarda ve semtte bir evde oturabileceği hususları göz önünde bulundurularak Mahkemece, borçlunun haline münasip evi alabileceği miktar yukarıdaki ilkeler doğrultusunda yeni bir bilirkişi aracılığı ile tespit edilip belirlenen bu değer, mahcuzun değerinden az ise mahcuzun satılarak, borçlunun haline münasip ev alması için gerekli bedelin kendisine, artanının dosya borcuna ödenmesine, satışın borçlunun haline münasip ev alabileceği miktardan az olmamak üzere yapılmasına karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ve yetersiz rapora dayalı olarak yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir” şeklindeki gerekçeyle kararın bozulduğu anlaşılmıştır. Somut olayda, borçlunun şikayete konu taşınmazın değeri mahkemece yapılan keşif sonucu 89.400,00 TL, haline münasip evin değeri ise 90.000,00 TL olarak tespit edilmiş olup, bu durumda, mahkemece, haczedilmezlik şikayetinin kabul edilerek taşınmaz üzerindeki haczin kaldırılmasına karar verilmesi yerinde olup, mahkeme kararının onanması gerekirken, bozulduğu anlaşılmakla, karar düzeltme isteminin kabulü gerekmektedir.” (12. HD 17.10.2018, 2413/10046).
- 23 “İİK'nun 59. maddesine göre alacaklı, yapılmasını talep ettiği muamelenin masrafını peşinen öder. Bu durumda, satış talebinin geçerli olabilmesi için satış talebi ile birlikte bir miktar avansın da yatırılması gerekir. Satış talebi, satış avansının yatırıldığı tarihte yapılmış sayılır masrafı yatırılmak kaydıyla alacaklının satış talebinde bulunması durumunda, satış talebi geçerli olup hüküm ve sonuçlarını doğurması için icra müdürlüğünün kararına ihtiyaç

ehemmiyet kesbedecektir²⁴. Kanun yoluna başvurma ihtimalinde satışın duracağına ilişkin düzenleme (İİK m. 364)²⁵, sınırlı bir koruma sağlayacaktır²⁶. Bu sebeple, kanun yolundan önceki safhada icra

yoktur somut olayda; alacaklı tarafından masrafi yatırılarak satış talebinde bulunulduğu, icra müdürlüğüne, "...satış avansı yatırılmış ise de; hacizli taşınmazın kıymet takdiri yapılmamış olup, kıymet takdiri kesinleşmediğinden şu aşamada satış talebinin reddine..." şeklinde karar verildiği görülmektedir. Haczedilmezlik şikayetlerinde, satışın durdurulması yönünde tedbir kararı verilmedikçe, sırf haczedilmezlik şikayetinin derdest olduğundan bahisle satış durmaz. Mahkemece, yazılı gerekçe ile icra müdürlüğü kararına yönelik şikayetin reddine karar verilmesi gerekirken, olayda uygulama yeri olmayan taşınmazın haczine yönelik şikayetin derdest olduğundan bahisle İİK'nun 364/son maddesi gereğince temyiz yoluna başvurunun, satıştan başka icra işlemlerini durdurmayacağı hükmüne dayanılarak şikayetin reddi doğru değil ise de, sonuçta istem reddedildiğinden, sonucu itibarıyla doğru mahkeme kararının onanması gerekmektedir." (12. HD 14.02.2018, 2016/28327, 2018/1314).

- 24 "Borçlu şirketin usulüne uygun yapılmadığını belirterek ihalenin feshi istemi ile icra mahkemesine başvurduğu, mahkemece, şikayetin reddine karar verildiği anlaşılmaktadır. İİK'nun 364/3. maddesi gereğince, temyiz, satıştan başka icra işlemlerini durdurmaz. Bu hükme göre, takibe yönelik itiraz ve şikayetler hakkında verilen icra mahkemesi kararları kesinleşmeden satış yapılamaz. Bu husus mahkemece de re'sen dikkate alınmalıdır somut olayda, borçlular hakkında genel haciz yoluyla takibe başlanmış ve takibin kesinleşmesi üzerine şikayete konu maden işletme ruhsatına haciz uygulanmıştır. Borçlu şirket söz konusu maden işletme ruhsatına konulan haczin kaldırılması için icra mahkemesine başvurmuş İstanbul 9. İcra Mahkemesi'nin 06/11/2013 tarih ve 2013/31 E.-958 K. sayılı kararı ile haciz kaldırılmıştır. Daha sonra, alacaklının temyiz talebi üzerine Dairemizin 23/01/2014 tarih ve 2013/35294 E.-2014/1596 K. sayılı ilamı ile, Maden Kanunun'da maden işletme ruhsatının haczedilemeyeceğine ilişkin hüküm bulunmadığı gerekçesi ile mahkeme kararı bozulmuş, ancak, mahkemece önceki kararda direnilerek haczin kaldırılmasına karar verilmiştir. İş bu direnme kararı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2015/3115 Esasında kayıtlı olup, henüz sonuçlanmamıştır yukarıda açıklanan aşamalardan da anlaşılacağı ve alacaklının da kabulünde olduğu üzere ihale konusu maden işletme ruhsatına yönelik haczedilmezlik şikayeti hakkında verilen karara ilişkin temyiz incelemesi henüz sonuçlanmamış ve karar kesinleşmemiştir. Haczedilmezlik şikayeti hakkında verilen kararın temyiz tarihi, satış kararı ve ihale tarihinden öncedir. Ayrıca, borçlunun, haczedilmezlik şikayeti sonuçlanmadığından satışın durdurulması talebi de, İstanbul 21. İcra Mahkemesi'nin 28/09/2015 tarih ve 2015/1059 E.-909 K. sayılı kararı ile reddedilmiştir. Diğer bir ifade ile haczedilmezlik şikayeti kesinleşmeden ve borçlunun satışın durdurulması talebi olduğu halde satışa gidilmiştir. O halde, mahkemece, maden işletme ruhsatına uygulanan haczin kaldırılması hakkında verilen icra mahkemesi kararının kesinleşmesi beklenmeden ihale yapılması doğru olmadığından ve dosya kapsamından anlaşılan bu durumun mahkemece re'sen dikkate alınması gerektiğinden yukarıda belirtilen yazılı düzenleme uyarınca ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçeyle istemin reddi isabetsizdir." (12. HD 23.03.2016, 5955/8633).
- 25 "İİK'nun geçici 7.maddesi gereğince halen yürürlükte olan aynı Kanun'un 364/3. maddesine göre; "Temyiz, satıştan başka icra muamelelerini durdurmaz." Somut olayda, borçlu, ihaleye konu Aydın İli Kuşadası İlçesi 295 Parselde kayıtlı bulunan taşınmaza istinaden 28.02.2014 tarihinde meskeniyet şikayetinde bulunmuş, mahkemece şikayetin reddine karar verilmiş, bu karar 04.4.2014 tarihinde temyiz edilmiştir. İhale tarihi 30.4.2014 olup, bu durumda satışın durdurulması gerekirken ihalenin yapılmış olması İİK'nun 364/3. maddesine aykırı bulunmaktadır." (12. HD 13.10.2015, 20586/24303).
- 26 "İİK'nun 364. maddesi, " takip hukukuna müteallik temyizcin satıştan başka icra muamelelerini durdurmayacağı" hususunu açıklamıştır. Borçlu Belediye 4.4.2005 tarihli dilekçesi ile haczedilen 51 DR 647 plaka nolu aracın kamu hizmetine tahsisli olduğundan bahisle haczedilmezlik iddiasında bulunmuş ve Niğde İcra Mahkemesinin 2005/59 Esas sayısına kaydedilen bu şikayet sonunda 30.5.2005 tarihinde şikayetin reddine dair verilen karar borçlu Belediyece temyiz edilmesine rağmen, icra memurluğunca 21.7.2005 tarihinde

müdürlüğünce satış yapılabileceğinden, icra mahkemesi tarafından satışın durdurulması hukuki menfaate dayanacaktır. Keza, icra emrine karşı borçlu, murisin mirasını ret ettiğini, buna ilişkin davanın derdest olduğunu ileri sürerek, şikayet marifetiyle mahkemeden takibin durdurulmasını talep edebilecektir.

İcra Mahkemesi, yukarıda saydığımız tahdidi olmayan şikayet sebepleri üzerine re'sen ya da tarafların talebi üzerine icranın durdurulması kararı verebilecektir. Şikayet üzerine, hangi durumlarda icranın durdurulabileceği kanunda yazılı değildir. Dolayısıyla, şikayetin konusu ve niteliğine göre takdir tamamen icra mahkemesine aittir. İcra mahkemesi, belge üzerinden yapacağı incelemede şikayetin haklılığı hususunda ciddi delil ve emare varsa nihai karar tesisine kadar icrayı geçici durdurabilecektir. Keza icra mahkemesi sadece şikayet konusu olan ve bu işleme dayanılarak yapılacak müteakip işlemlerin icrasını durdurabilecek, şikayete konu edilmemiş tüm işlemlerin icrasının durdurulması kararı veremeyecektir. Zira takip hukukunda da taleple bağlılık ilkesi geçerlidir.

A. Kıymet Takdirine Şikayet Halinde Satışın Durdurulması

Kıymet takdiri, icra hukuku bağlamında İcra ve İflas Kanunu ve İcra ve İflas Kanunu Yönetmeliği ile sınırlıdır. Kıymet takdiri, haciz ve satış aşamalarında uygulama alanı bulacaktır. Kıymet takdirinin konusunu, borçlunun parasal değeri haiz, haczi ve devri kabil malvarlığı oluşturacaktır. Kıymet takdirine ilişkin talep ve takdir edilen kıymete itiraz İİK'nun 106. maddesinde öngörülen süreleri kesmez. Dolayısıyla kıymet takdirine şikayet satışın istenmesine engel teşkil etmez²⁷. Lakin satış işlemi, kıymet takdirine şikayet süreci karara bağlandıktan sonra yapılmalıdır²⁸. Zira bu hususa uyulmaması doğrudan ihalenin feshi sebebidir. Bu sebeple, icra müdürlüğü, satış günü verirken, icra

yapılan satışın, feshedilmesini istemiştir. İİK'nun 364. maddesi gereğince haczedilmezlik iddiasının reddine dair karar temyiz edildiğine göre satışın durdurulması gerekir. Bu hükme aykırı olarak yapılan satışın da feshi gerekir." (12. HD 09.05.2006, 7382/10989).

27 "Kıymet takdiri kesinleşmeden satış yapılmamakla birlikte, kıymet takdiri yapılmadan da satış istenebilir. Diğer bir anlatımla, kıymet takdirinin yapılmaması sadece satışın yapılmasına engel olur. İcra Müdürünün ret kararının ayrıca İcra Hakimliğince iptalinin talep ve dava edilmesine gerek dahi olmadan mahkemece re'sen nazara alınması anılan madde hükümlerine uygun olacaktır." (23. HD 08.03.2016, 2015/4595, 2016/1418).

28 "Bedeli paylaşımına konu taşınmaz, davalı alacaklı tarafından 04.08.1997 tarihinde haczedilmiştir. İİK'nun 106 ve 110. maddeleri uyarınca haczedilen taşınmazın iki yıl içinde satışının istenmemesi halinde haciz düşer. Kıymet takdirine ilişkin talep ve takdir edilen kıymete itiraz İİK'nun 106. maddesindeki süreleri kesmez. Zira kıymet takdirine itiraz satışın istenmesine engel değildir. Ancak, satış, itiraz karara bağlandıktan sonra yapılmalıdır." (19. HD 17.01.2003, 2002/5442, 2003/272).

mahkemesine açılan kıymet takdirine şikayet davasının akıbetine göre, kıymet takdirine şikayet sonuçlandıktan sonra satış günü vermelidir. Şayet satış günü itibariyle kıymet takdir şikayeti karara bağlanmamış ise, satış düşürülmelidir. Çünkü kıymet takdiri yapılmadan satış talebinde bulunulması mümkün ise de, kıymet takdiri kesinleşmeden satış gerçekleştirilemeyeceğinden, kıymet takdirinin kesinleşmesi önem taşıyacaktır²⁹. Şayet, kıymet takdiri kesinleşmeden icra müdürlüğüne satış günü verilmiş ve söz konusu şikayet icra mahkemesinin önüne gelmiş ise icra mahkemesi satışı geçici olarak durdurmalıdır. Ancak, icra mahkemesi, eldeki kıymet takdirine şikayetin süresinde açılıp açılmadığını kontrol etmeli ve süresinde açıldığını belirledikten sonra kıymet takdirine şikayet nihayete ulaşmadan, önceki tarihli tesis edilen satışı durdurmalıdır. Şayet kıymet takdirine şikayet süresinde açılmamış ise, kıymet takdirine şikayet için icra müdürlüğü satışı düşüremeyeceği gibi, icra mahkemesinin de satışı durdurması takibin amacı ve ölçülülük ilkesine denk düşmeyecektir.

B. İhalenin Feshi Şikayeti ve İhtiyati Tedbir Kararı

İcra ve İflas Kanunu 134. maddesinde düzenlenen ihalenin feshi müessesesi hem taşınmaz hem de taşınır mallar için uygulama alanı bulacaktır. İhalenin feshi isteminin reddine dair karar kesin hüküm teşkil etmekle birlikte, ihalenin feshi talebinin reddedilmiş olması, geçerli bir hukuki sebebe dayalı tescil zorunluluğunu kaldırmayacak, bir diğer ifadeyle, illetten mücerretlik vaziyeti doğurmayacaktır³⁰. Bu sebeple, yolsuz tescile dayalı davalar (TMK m. 1024, 1025), mülkiyet hakkına dayalı olarak her zaman ikame edilebilecektir³¹.

29 BORAN- Güneysü Nilüfer, **İcra Hukukunda Taşınmazların Kıymet Takdiri**, Ankara 2020, s. 203.

30 "Bilindiği üzere, İcra İflas Kanunu'nun 134. maddesi hükmü çerçevesinde ihalenin usulsüzlüğünden bahisle feshi istenebileceği gibi, ihale sonucu edinilen mülkiyete dayalı tescilin yolsuz olduğu ileri sürülerek, tapu iptal ve tescil davası açılmasına da yasal engel yoktur. Öte yandan, İİK'nun 18. inci maddesi uyarınca icra yargılaması basit usule tabidir. Aynı yasanın 134. maddesinin ikinci fıkrasında ise, "ihalenin feshi, BK.' nun 226. maddesinde yazılı sebepler de dahil olmak üzere, yalnız tetkik merciinden şikayet yoluyla ihale tarihinden itibaren yedi gün içinde istenebilir. İlgililerin ihale yapıldığı ana kadar cereyan eden muamelelerdeki yolsuzluklara en geç ihale günü itila peyda ettiği kabul edilir" hükmü düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere anılan hükümler, icra hukuku ile sınırlı olan, basit yargılamaya tabi bulunan ve İcra Tetkik merciinden şikayet yoluyla istenebilen fesihleri tanımlamaktadır. Bu kapsamda kalan bir soruşturma ve değerlendirmenin, tapu kayıtlarının oluşumundaki illilik prensibi karşısında mülkiyet hakkının illetini teşkil eden nedenin varlığına ya da yokluğuna delalet edemeyeceği; değişik ifadeyle, ihalenin feshi isteklerinin reddedilmiş olması keyfiyetinin, temelde yolsuz tescil nedenini ortadan kaldırmayacağı kabul edilmelidir." (1. HD 03.05.2011, 63/5251)

31 "Eldeki davada, yukarıda açıklanan iddianın içeriği ve ileri sürülüş biçimi itibariyle davanın

İhalenin feshi için kanunda fesih istemeye hakkı olan kişilerin şikayet marifetiyle icra mahkemesine başvurması gerekir. Dolayısıyla talep olmaksızın icra mahkemesi ihalenin feshine re'sen karar veremez. Taşınmaz ya da sicile bağlı malvarlığının ihale sürecine karşı 7 gün içinde açılan ihalenin feshi davalarında, icra müdürlüğü tescil yazısını ilgili kuruma göndermeden önce, icra müdürlüğü, icra mahkemesinden şikayete konu malvarlığı hususunda ihalenin feshi davası açılıp açılmadığını sormak ve bu konuda mahkeme ve icra müdürlüğü karşılıklı eş güdüm içinde olmak zorunda olduğundan, üçüncü kişiler bakımından bu aşamada hak kazanımı söz konusu olmayacaktır. Dolayısıyla bu ihtimalde ihtiyati tedbir tesisinde hukuki yarar bulunmayacaktır. İcra ve İflas Kanunu'nda icra mahkemelerine ihtiyati tedbir kararı alabilme yetkisi veren genel bir düzenleme yoktur, ancak, ihalenin feshi üzerine şikayetçinin istemi ya da mahkemece re'sen ihtiyati tedbir niteliğinde karar verilmesi mümkün olabilmelidir³². Örnek bağlamında, icra mahkemesi, ihalenin feshi üzerine herhangi bir sebeple ihale alıcısı adına tescil yapılmışsa, iyiniyetli üçüncü kişilere malın temlik ve o kimselerin taşınmaz üzerinde iyi niyetle hak elde etmelerini önleyici şerh kararı verebilmelidir³³. Kanaatimizce, icra mahkemesi genel mahkeme olmadığından, ihtiyati tedbir kararı veremeyeceği düşünülse de, ihalenin feshi davasının niteliği gereği, üçüncü kişilerin iyi niyetinin bertarafı (TMK m.1023) noktasında takip hukukunun bünyesine aykırı düşmedikçe, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'ndaki ilgili hükümler takip hukukunda da uygulanacaktır.

İhalenin feshi şikâyetinin kabul edilmesine karşın, üçüncü kişiler lehine bir hak doğuyorsa, işlemin geri alınması söz konusu olmayacaktır. İhalenin feshi kararına rağmen ihale edilen mal, ihale alıcısı tarafından iyiniyetli bir üçüncü kişiye satılır ise, kazanımı korunacağı için ihale işlemi geri alınmayacaktır³⁴.

II. İTİRAZ

İtiraz, maddi ya da takip hukukuna ilişkin sebeplere binaen icra takibine karşı gelinmesidir. İtiraz, genellikle takip konusu yapılan

çekişme konusu taşınmaz kaydının davalı taraf adına oluşumunun illetten yoksun olduğu, bu nedenle yolsuz tescil niteliğinde bulunduğu iddiasına dayalı olduğu T.M.K.'nin 1024 ve 1025.maddesi hükmü uyarınca bu tür davaların davacıların mülkiyet hakkına dayalı olarak her zaman açılabilirliği kuşkusuzdur." (1. HD 16.03.2011, 934/3051).

32 ARSLAN Ramazan, *İcra İflas Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi*, Ankara 1984, s.187.

33 ARSLAN, s.188.

34 PEKCANITEZ, *Şikayet*, s. 136.

alacağa yöneliktir. İtiraz imza ve borca yönelik olarak tecelli edecektir. Ödeme emrine itiraz, alacaklının alacağının mevcut olup olmadığının tetkik edilmesinden önce borçluya tanınan bir savunma çaresidir. İlamsız takipte borçluya gönderilen ödeme emrine karşı alacağın varlığı araştırılmadan süresi içinde yapılacak itiraz beyanı ile takip duracaktır³⁵. Dolayısıyla, ilamsız takipte itiraz ile duran takibe devam edebilmek, itirazın kaldırılması ya da itirazın iptali davası açmak marifetiyle alacaklının muhtariyetindedir. İpoteğin paraya çevrilmesi marifetiyle takipte ödeme emrine itiraz hakkında, adi haciz yoluyla takibe ilişkin İİK'nun 62 ila 72. madde hükümleri uygulanacağından (İİK m. 150/a-1.cümle), taşınır veya taşınmaz rehninin paraya çevrilmesi marifetiyle takipte ödeme emrine karşı borçlunun itiraz iradesi ile duran takibi devam ettirmek isteyen alacaklı, itirazı hükümden düşürmek için icra mahkemesinde itirazın kaldırılması ya da genel mahkemede itirazın iptali davası ikame edip, itirazın kaldırılması yahut iptalini sağlamalıdır. Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takibe karşı borca ve imzaya itiraz icra mahkemesine yapılacaktır. Ne var ki, bu itiraz doğrudan takibi durdurma gücünden yoksundur. İcra takibinin durdurulması icra mahkemesinin bu konudaki ara kararına bağlıdır. Aşağıda hangi hallerde icranın geçici durdurulmasına karar verilebileceği ayrıntılı olarak incelenecektir.

A. Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu İle Takipte Borca ve İmzaya İtirazın Takibe Etkisi

Kambiyo senetlerine mahsus ilamsız takibe karşı, borçlu, İİK'nun 168. maddesinin 5. fıkrasında sayılan sebeplere istinatla; borçlu olmadığı, borcun itfa edildiği veya mehil verildiği yahut alacağın zamanaşımına uğradığı ve yetki itirazları ile birlikte 5 gün içinde icra mahkemesine başvurabilir. Bu itiraz, satıştan başka icra takip işlemlerini durdurmaz. Şayet icra mahkemesi, borçlunun itiraz dilekçesinde ibraz ettiği belgelerden İİK 168/5. maddesinde sayılan itiraz sebeplerinin varit olduğu kanaatine ulaşırsa, esas hakkındaki karara kadar icra takibinin geçici durdurulmasına karar verebilir. İİK 169/a,2'ye göre icra mahkemesi, borçlunun itiraz dilekçesinde ekli olarak verdiği belgelerden, borcun ödendiği veya ertelendiği ya da kambiyo senedinin metninden alacağın zamanaşımına uğradığı yahut borçlunun borçlu olmadığı

³⁵ Somut olayda, Ankara 4. İcra Hukuk Mahkemesinin 2014/1214 esas 2014/1387 karar sayılı ilamı ile icra takibinin öğrenme tarihinin 22/11/2014 olarak düzeltilmesine karar verildiği görülmüştür. Bu durumda takip kesinleşmeden konulan hacizlerin kaldırılması gerekir." (12. HD 25.05.2015, 3597/14149).

ve icra dairesinin yetkili olmadığı kanaatine varırsa, dosya üzerinden itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin geçici olarak durdurulmasına karar verebilecektir. Söz konusu kararın verilmesini, borçlu, icra mahkemesinden talep edebileceği gibi, icra mahkemesi de kendiliğinden itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin³⁶ geçici durdurulmasına karar verebilecektir. Çünkü İİK 169/a,2'de borçlunun talebi şartına yer verilmemiştir. İcra hakiminin takdirine bağlı olan bu geçici durdurma kararı bir ihtiyati tedbir niteliğinde olup³⁷, borçlunun itirazlarını kanıtlamak için sunduğu belgelerin altındaki imzanın borçluya ait olup olmadığı hususunda karara varılmadan önce verilen geçici bir hukuki himaye kararıdır. Dolayısıyla söz konusu geçici durdurma kararı, icra mahkemesinin, itirazın esası hakkında vereceği karara kadar icra takibine devam edilmemesi yönünde hukuki koruma sağlayacaktır³⁸. Keza borçlu kambiyo senedine bağlı haciz takibinde, ödeme emrinin tebliğinden itibaren beş gün içinde takip konusu kambiyo senedinin altındaki imzanın kendisine ait olmadığını açıkça ileri sürerek icra mahkemesine itiraz edebilir (İİK 168/4)³⁹. Aksi halde, o icra takibi yönünden kambiyo senedi altındaki imza kabul

36 "İhtiyati haciz bir icra takip işlemi olmayıp, asıl icra takip işlemine yardımcı olan, güvence sağlayan, koruyucu nitelikte bir kurum ve bizzat icra takip işlemine dönüşmeye elverişli, yapılacak icra takibinden veya açılacak davadan önce uygulanan bir nevi tedbir işlemidir. Bu nedenle, ihtiyati tedbir kararında, özellikle tedbirin ihtiyati hacizleri de kapsadığı belirtilmediği sürece, icra takiplerinin durdurulması yönünde verilen tedbir kararı, ihtiyati haczin infazını engellemez." (12. HD 08.11.2017, 2016/22333, 2017/13818).

37 Konuralp, s.105.

38 "Somut olayda, Adana 13. İcra Müdürlüğü'nün 2015/6290 E. sayılı takip dosyasından, yazılan talimat doğrultusunda Çarşamba İcra Müdürlüğü'nce şikayete konu menkullerin 17.04.2015 tarihinde ihtiyaten haczedildiği, Adana 1. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2015/256 Esas sayılı dosyasından ise 21.04.2015 tarihinde, dava sonuçlanıncaya kadar takibin geçici olarak durdurulmasına karar verildiği görülmüştür. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 22.06.1968 gün ve 1967/805 E. - 1968/475 K. sayılı ve 23.01.2008 tarih, 2008/12-25 E. - 2008/3 K. sayılı kararlarında da kabul edildiği üzere, ihtiyati haciz, bir icra takip işlemi olmayıp, asıl icra takip işlemine yardımcı olan, güvence sağlayan, koruyucu nitelikte bir kurum ve bizzat icra takip işlemine dönüşmeye elverişli, yapılacak icra takibinden veya açılacak davadan önce ya da takip veya dava sırasında uygulanan bir nevi tedbir işlemidir. Bu nedenle icra mahkemesince verilen takibin geçici durdurulmasına dair karar ihtiyati haczin infazını engellemez." (12. HD 03.05.2017, 278/6953).

39 "Borca itiraz halinde İİK'nun 169/a maddesinin 6. fıkrası gereğince takip muvakkaten durdurulmuş ise, borca itirazın reddi halinde borçlu, diğer tarafın isteği üzerine takip konusu alacağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere tazminata mahkûm edilir. İİK. nun 169/a maddesinin 6. fıkrası gereğince, ancak takibin muvakkaten durdurulması halinde tazminata hükmedilebileceğinden, somut olayda ise mahkemece verilmiş bir durdurma kararı bulunmadığı gibi borca itirazın ise yine aynı yasanın 168/5. maddesi uyarınca örnek 10 ödeme emrinin tebliğinden itibaren 5 gün içerisinde ileri sürülmediği anlaşıldığından, borçlu aleyhine tazminata hükmedilmesi isabetsiz olup, kararın bu nedenle bozulması gerekir ise de, anılan yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını zorunlu kılmadığından kararın düzeltilerek onanması gerekmektedir." (12. HD 02.03.2015, 2014/30070, 2015/4235).

edilmiş sayılacaktır. Borçlunun kambiyo senedi altındaki imzanın kendisine ait olmadığı yönündeki bu açık itirazı, satıştan başka icra takip işlemlerini durdurmayacaktır (İİK m.170/1 c.2). İcra mahkemesi imza itirazı üzerine, dosya üzerinden yapacağı incelemede itiraz dilekçesi ve ekindeki belgelerden edindiği bilgi ve kanaatine göre, imza itirazını ciddi görmesi halinde esas hakkındaki kararına kadar icra takibinin geçici durdurulmasına karar verebilecektir (İİK m.170/2). İcra mahkemesinin bu kararı da ihtiyati tedbir mahiyetinde olup⁴⁰, itirazın esası hükme bağlanıncaya kadar icra takibi ilerlemeyecek⁴¹ ve bu bağlamda haciz yapılamayacaktır. Söz konusu geçici durdurma kararı da borçlunun talebi üzerine veya icra mahkemesince resen verilebilecektir⁴². Geçici hukuki himaye niteliğindeki tedbir kararı imzanın esası hakkında karar verilmeye değin hukuki himaye sağlayacaktır⁴³. Ne var ki, itiraz kural olarak satıştan başka işlemleri durdurmaz ise de icra mahkemesi imzaya

40 "Borçlunun iddiası, İİK'nun 168/5. maddesine dayalı borca itiraz niteliğindedir. Bu durumda, itiraz hakkında İİK'nun 169/a maddesinin uygulanması gerekmekte olup; anılan maddenin 6. fıkrasında borçlunun itirazının icra mahkemesince esasa ilişkin nedenlerle reddi halinde takibin muvakkaten durdurulmuş olması koşuluyla alacaklının isteği üzerine borçlunun takip konusu alacağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere tazminata mahkûm edileceği hükme bağlanmıştır. Somut olayda; 04.04.2016 tarihli ara kararında %15 teminat karşılığında takibin tedbiren durdurulmasına karar verildiği, belirlenen teminatın 05.4.2016 tarihinde yatırılması üzerine, mahkemece icra dairesine takibin geçici olarak durdurulması için müzekkere yazıldığı görülmektedir. Bu durumda, borçlunun borca itirazı esasa ilişkin nedenlerden reddedilmiş olup icra takibi muvakkaten durdurulduğuna göre; alacaklının isteği bulunduğu da gözetilmek suretiyle İİK'nun 169/a-6.maddesindeki açık düzenleme gereğince borçlu aleyhine tazminata hükmedilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir" (12. HD 21.02.2018, 2016/27950, 2018/1704).

41 "Somut olayda, kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla icra takibi, sözü geçen tedbir kararından sonra 04/03/2016 tarihinde başlatılmış olup, Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesi'nce icra takiplerinin "durdurulması" ile sınırlı olarak tedbir kararı verildiği, icra hâkiminin de mahkemenin vermiş olduğu bu kararı yorumlayamayacağı dikkate alınarak tedbir kararından sonra açılan takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken, takibin iptali yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup, hükmün bu nedenle bozulması gerekir ise de, anılan yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını zorunlu kılmadığından kararın düzeltilerek onanması gerekmiştir." (12. HD 24.04.2018, 2016/30928, 2018/3522).

42 Konuralp, s.107.

43 "İİK'nun 170/3. maddesine göre; icra mahkemesi, 68/a maddesinin 4. fıkrasına göre yapacağı inceleme sonunda, inkar edilen imzanın borçluya ait olmadığına kanaat getirirse itirazın kabulüne karar verir. İnkâr edilen imzanın borçluya ait olduğu anlaşılırsa ve itiraz ile birlikte takip İİK'nun 170/2. maddesine göre durdurulmuşsa, borçlu sözü edilen senede dayanan takip konusu alacağın %20'sinden aşağı olmamak üzere inkar tazminatına ve takip konusu alacağın %10'u oranında para cezasına mahkûm edilir ve itiraz reddedilir. Somut olayda, mahkemece, tensip ara kararı ile 25/11/2015 tarihinde takibin geçici olarak durdurulduğu anlaşılmaktadır. Yukarıda da açıklandığı üzere, İİK'nun 170/3. maddesinde; takibin muvakkaten durdurulması halinde tazminata ve para cezasına hükmedileceğinin belirtildiği, somut olayda da bu şartın gerçekleştiği dikkate alınarak, borçlu aleyhine takip konusu alacağın % 10'u oranında para cezasına hükmolunması gerekirken, bu husus gözetilmeden yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir." (12. HD 16.01.2018, 2016/26390, 2018/185).

itiraz dilekçe ekinde ibraz edilen belgelerden imza itirazının ciddi olduğu kanaatine ulaşırsa itiraz ile ilgili nihai kararına kadar icra takibinin geçici durdurulmasına karar verebilir⁴⁴. Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile ilamsız takipte, süresi içinde yapılan imza itirazı ile birlikte, mahkemece takibin geçici olarak durdurulması faraziyesinde, alacaklının haciz isteme safhası inkıtaya maruz kalacağından, bu aşamada kötü niyetli borçluların mal kaçırmaları takip hukukunda silahların eşitliği ve ölçülülük ilkesine aykırı ise de alacaklı söz konusu muvazaalı malvarlığı devrine karşı tasarrufun iptali davası ikamesi ile hacze devam imkânı sağlayacaktır. Hatta bu dava ile söz konusu tasarrufa ilişkin her türlü takyidat alacaklıya karşı hükümsüz olduğu gibi, tasarrufa konu malvarlığına tesis edilen ipotek alacağı da %50 üzerinden ihaleye çıkacaktır.

Takibin geçici durdurulması kararı, genel mahkemeden verilen ihtiyati haciz kararının uygulanmasına engel teşkil edecek midir? Ya da tasarrufun iptali davasında verilen iptal kararının akıbeti ne olacaktır? Kanaatimizce icra mahkemesi tarafından tesis edilen takibin geçici durdurulması kararı, somut takip ile sınırlı olup, genel mahkemeler tarafından tesis edilen ihtiyati haciz ve tasarrufun iptali kararlarını etkilemeyecektir. Hatta genel mahkemece tesis edilen ihtiyati haciz kararının icrası da yapılacaktır. Haciz sırasındaki üçüncü kişilerin mülkiyet iddiası da İİK 96 ve devamında düzenlenen istihkak prosedürüne göre çözümlenecektir. İcra mahkemelerince tesis edilen takibin geçici durdurulması kararı, icra işlemlerini akamete uğratarak, bir sonraki aşamaya geçmesini önleyen ve takibi mevcut haliyle dondurmaya müncerdir. Dolayısıyla takibin durdurulması kararından önce tesis edilen karar ve aşamalara etki etmesi düşünülemez⁴⁵. Zira takibin geçici durdurulması kararı ile takibi

44 "Somut olayda; 04.04.2016 tarihli ara kararında %15 teminat karşılığında takibin tedbiren durdurulmasına karar verildiği, belirlenen teminatın 05.4.2016 tarihinde yatırılması üzerine, mahkemece icra dairesine takibin geçici olarak durdurulması için müzekkere yazıldığı görülmektedir. Bu durumda, borçlunun borca itirazı esasa ilişkin nedenlerden reddedilmiş olup icra takibi muvakkaten durdurulduğuna göre; alacaklının isteği bulunduğu da gözetilmek suretiyle İİK'nun 169/a-6.maddesindeki açık düzenleme gereğince borçlu aleyhine tazminata hükmedilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir." (12. HD 21.02.2018, 2016/27950, 2018/1704).

45 "Somut olayda, Karşıyaka 1. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2016/286 E. sayılı dosyasında verilen 14.06.2016 tarihli tedbir ara kararı ile takibin geçici olarak durdurulmasına karar verildiği, icra müdürlüğünce tedbire ilişkin karar tarihinden sonra 22.06.2016 tarihinde borçlunun taşınmazına haciz konulduğu görülmüştür. Karşıyaka 1. İcra Hukuk Mahkemesi'nce takibin geçici olarak durdurulması yönünde verilen tedbir kararı kararın verildiği 14.06.2016 tarihi itibarıyla hüküm doğurur. Mahkemece takibin durdurulması yönünde karar verildiğine göre tedbir kararından sonra konulan haciz hükümsüzdür. O halde mahkemece, taşınmaz üzerine konulan 22.06.2016 tarihli haczin kaldırılmasına karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir." (12. HD 09.05.2017, 2467/7401).

geriye alınması ya da hiç yapılmamış konumuna gelmesi söz konusu olmayacaktır. Takip hukukunda geçerli ölçülülük ilkesi gereğince tarafların menfaatlerinin aynı kefedede dengelenmesi gerektiğinden, daha önce gerçekleşen takibin kesinleşmesi ya da hacizlerin mürtefi kılınması mümkün olmayıp, takibin bir sonraki aşamaya geçişini engellemeye matuftur.

B. Adi Ya Da Resmi Senede Dayalı Takibe Karşı Sahtelik İtirazının (HMK m. 209) Takibe Etkisi

Hukuk Muhakemeleri Kanunu 209. maddesi yazı ve imza inkârını adi senetler ile resmi senetler bakımından farklı düzenlemiştir. Adi senetlerin her zaman geriye dönük olarak düzenlenmeleri mümkün olup, adi bir senede karşı ileri sürülen sahtelik iddiası dava ve takiplerde herhangi bir işleme esas alınmaması icap edeceğinden⁴⁶, doğrudan takibi durdurması da söz konusu olmayacaktır⁴⁷. Ancak, HMK 209. maddesinin sahteliği iddia

46 ERDÖNMEZ Güray, *Adi Ve Resmi Senette Sahtelik İddiasının Hukuk Davalarına ve İcra Takiplerine Etkisi*, **TBB Dergisi**, 2016, S. 123, (s. 147- 208), s. 151.

47 “Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte, takibe konu kambiyo senedi altındaki imzaya itiraz, İİK’nun 170. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden, imza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında, sonraki genel kanun olan HMK’nun 209. maddesi uygulanamaz. İmza itirazı, İİK’nun 170/1. maddesi uyarınca satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmaz. Ancak icra mahkemesi itirazla ilgili kararına kadar takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebilir (İİK m. 170/2). Öte yandan sahtelik iddiasının imza itirazı dışındaki bir nedene (yazıda sahtelik) dayanması halinde Dairemiz, İcra ve İflas Kanunu’nda bir düzenleme bulunmadığından HMK’nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği görüşünde iken, daha sonra içtihat değişikliğine gidilerek, senet üzerinde bulunan yazıdaki sahtelik iddiasının borca itiraz niteliğinde olup, bu konunun da İİK’nun 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK’nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı görüşü benimsenmiştir. İcra mahkemesi, önüne gelen itiraz ve şikayetleri, İcra ve İflas Kanunu’nda düzenlenen özel usul kurallarını uygulayarak takip hukuku bakımından kesin hükme bağladığından, anılan mahkemenin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımaz. Bu nedenle borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaları bekletici mesele yapamayacağı gibi takibin durdurulmasına da karar veremez. Sadece İİK’nun 169/a-2. maddesi uyarınca itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin muvakkaten durdurulmasına karar verebilir. İcra mahkemesince takibe konu alacakla ilgili bir karar verilmiş olması, aynı alacak hakkında genel mahkemelerde dava açılmasına engel oluşturmaz. Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK’nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir. Yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK’nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. Anılan hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınamayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılmayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur. Somut olayda, borçluların ödeme emri tebliği üzerine yasal sürede icra mahkemesine takibe konu bonoda

edilen senedin hiçbir işleme esas alınamayacağına ilişkin amir hükmü göz önüne alındığında⁴⁸; takibin durması için tedbir kararına lüzum olmadığı, sahtelik iddiası üzerine kendiliğinden duran icra takiplerine ilk derece mahkemesinin tesis ettiği karar, şekli anlamda kesinleşinceye kadar hiçbir işlem yapılmayacağı savunulmuştur⁴⁹. Bu görüş bağlamında, HMK 209. madde hükmünün imza ve borca itiraz bakımından ayırım yapılmaksızın kambiyo senetlerine özgü takiplerde de uygulama alanı bulup, sahtelik iddiasının takibi durduracağı ve ayrı bir tedbir kararına lüzum olmadığı da vurgulanmıştır⁵⁰. Aynı görüş bağlamında, İİK'nun 72. maddesine dayalı menfi tespit davasında, HMK'nun 209. maddesinin göz ardı edilmesinin ihtiyati tedbir marifetiyle dahi icra takibini durduramayacağı ve borçlunun haklı olmasına rağmen mallarının haczi ve satışını önleyemeyeceği ileri sürülmüştür⁵¹. Öğretide bu görüşlere karşılık olarak, İcra ve İflas Kanunu hükümlerinin, Hukuk Muhakemeleri Kanunu 209. maddesine nazaran özel hüküm niteliğinde olduğu, takip hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda ve hususiyetle İİK'nun imzaya itiraz hakkındaki hükümleri öncelikli olarak işlerlik kazanıp, imzaya itiraz halinde, İİK'nun 170. maddesinin uygulanması zorunlu olduğundan, genel nitelikteki HMK 209. maddesinin uygulama alanı bulamayacağı⁵²

tahrifat yapıldığına ilişkin bir başvurusu bulunmadığı gibi borçluların bu iddiası İİK'nun 169/a maddesindeki borca itiraz niteliğinde olup ödeme emrinin tebliğinden itibaren süresi içerisinde icra mahkemesine bu yönde yapılmış bir başvuru olması halinde icra mahkemesince incelenmesi mümkündür. Öte yandan, Didim Cumhuriyet Başsavcılığı'nca verilmiş takiplerin durdurulmasına yönelik tedbir kararı mevcut olmadığı icra takip dosyası içeriği ile sabittir. Bu durumda, mahkemece, itirazın reddine karar verilmesi gerekirken, HMK'nun 209. maddesi uyarınca icra takibinin durdurulması yönünde hüküm tesisi isabetsizdir." (12. HD 30.04.2018, 2016/31754, 2018/3908).

48 "Mahkemece yukarıda özetlendiği üzere itirazın kabulüne karar verilmiş ise de 6100 sayılı HMK'nun 209. maddesi hükmü ihtiyati haciz konulmasına engel olmadığı gibi ihtiyati tedbir kararı takibin durdurulmasına ilişkin olup, ihtiyati haciz kararı verilmesine engel bir durum oluşturmadığından, itirazın reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçeyle kabulü isabetli görülmemiş ve hükmün bozulması gerekmiştir." (11. HD 15.02.2016, 1324/1482).

49 ERDÖNMEZ, s. 185.

50 ERDÖNMEZ, s. 185; UYAR Talih, Takip Dayanağı Senedin Sahte Olduğu İleri Sürülerek İcra Takibinin Teminatsız Durdurulması, *İBD* 2013/2, s. 488; AKİL Cenk, Takip Konusu Adi Senetteki Sahtelik İddiasının İcra Takibine Etkisi, *DEÜHFD*, C. 16, Özel Sayı, 2014, s. 2412.

51 AKİL, s. 2417.

52 "Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir. Yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. Anılan hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla

ve takibin durmasının da söz konusu olamayacağı savunulmuştur⁵³. Kaldı ki, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takibe konu senedin imza inkarı sebebi ile sahteliğinin iddia edilmesi ihtimalinde, İİK'nun 170/1. maddesi gereği satış dışında hiçbir takip işlemi durmayacaktır. Dolayısıyla Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 209. maddesindeki düzenleme, kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takipte senetdeki imzaya itiraz halinde işlerlik kazanmayacak, icra mahkemesi tarafından takibin geçici olarak durdurulmasına karar verilebilecektir⁵⁴. Keza kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takibe karşı senetdeki imzanın sahteliği ileri sürülerek açılan menfi tespit davası da, İİK'nun 72. maddesi, HMK'nun 209. maddesine nazaran özel hüküm niteliğiyle uygulama alanı bulacaktır⁵⁵. Kanaatimizce, gerek kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte imza ve borca itiraz; gerekse İİK'nun 72. maddesine dayalı menfi tespit davalarında takibin geçici durdurulması⁵⁶, takip hukukuna mahsus hükümler muvacehesinde çözümlenip⁵⁷, ancak

ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınmayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur." (12. HD 23.06.2014, 14583/18248).

- 53 KURU Baki, Hukuk Davasında Adi Senetdeki İmzanın İnkâr Edilmesinin İcra Takibine Etkisi, **Legal- Mihder**, 2012, C. 8, S. 23, s. 8, 9.
- 54 Börü Levent, Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yolu İle Takipte İmzaya İtirazın Takibi Durdurup Durdurmayacağına Değerlendirilmesi, **Batider**, 2012-4, s. 262.
- 55 Börü, s. 263.
- 56 "Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikâyet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir." (12. HD 20.04.2015, 1965/10281).
- 57 "İcra mahkemesi, önüne gelen itiraz ve şikâyetleri, İcra Ve İflas Kanunu'nda düzenlenen özel usul kurallarını uygulayarak takip hukuku bakımından kesin hükme bağladığından, anılan mahkemenin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımaz. Bu nedenle borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaların bekletici mesele yapamayacağı gibi takibin durdurulmasına da karar veremez. Sadece İİK.nun 169/a-2. maddesi uyarınca itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin muvakkaten durdurulmasına karar verebilir. İcra mahkemesince takibe konu alacakla ilgili bir karar verilmiş olması, aynı alacak hakkında genel mahkemelerde dava açılmasına engel oluşturmaz. Borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikâyet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir. Yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. Anılan hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınmayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılamayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur." (12. HD

mahkeme kararı ile takibin durdurulmasına karar verilebilecektir⁵⁸. Bu sebeple, takip hukukunda hüküm bulunmayan hallerde bünyesine denk düştüğü oranda işlerlik kazanan Hukuk Muhakemeleri Kanunu⁵⁹, adi belgelerin sahtelik iddiasını düzenleyen 209. maddesi sonraki tarihli yürürlüğe girmesine bakılmaksızın uygulama alanı iktisap edemeyecek

14.04.2014, 8911/10755).

- 58 "Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte, takibe konu kambiyo senedi altındaki imzaya itiraz, İİK'nun 170. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden, imza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında, sonraki genel kanun olan HMK'nun 209. maddesi uygulanamaz. İmza itirazı, İİK'nun 170/1. maddesi uyarınca satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmaz. Ancak icra mahkemesi itirazla ilgili kararına kadar takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebilir (İİK m. 170/2). Öte yandan sahtelik iddiasının imza itirazı dışındaki bir nedene (yazıda sahtelik) dayanması halinde Dairemiz, İcra ve İflas Kanunu'nda bir düzenleme bulunmadığından HMK'nun 209. maddesinin uygulanması gerektiği görüşünde iken, daha sonra içtihat değişikliğine gidilerek, senet üzerinde bulunan yazıdaki sahtelik iddiasının borca itiraz niteliğinde olup, bu konunun da İİK'nun 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK'nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı görüşü benimsenmiştir. İcra mahkemesi, önüne gelen itiraz ve şikayetleri, İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenen özel usul kurallarını uygulayarak takip hukuku bakımından kesin hükme bağladığından, anılan mahkemenin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımaz. Bu nedenle borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaları bekletici mesele yapamayacağı gibi takibin durdurulmasına da karar veremez. Sadece İİK'nun 169/a-2. maddesi uyarınca itirazın esası hakkındaki kararına kadar icra takibinin muvakkaten durdurulmasına karar verebilir. İcra mahkemesince takibe konu alacakla ilgili bir karar verilmiş olması, aynı alacak hakkında genel mahkemelerde dava açılmasına engel oluşturmaz borçlunun sahtelik nedenine dayalı olarak açtığı menfi tespit davası, İİK'nun 72. maddesi kapsamında bir dava olup, anılan maddedeki usule göre mahkemeden alınacak ihtiyati tedbir kararı ile icra takibi durdurulabilir. Sahtelik nedeniyle açılan menfi tespit davası gibi, cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan dava da kendiliğinden icra takibini durdurmaz ve bekletici mesele yapılamaz. Ancak cumhuriyet savcılığı veya ceza mahkemesince tedbir kararı verilirse icra takibi durdurulabilir yukarıda açıklanan ilke ve kurallar ışığında, takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesi, HMK'nun 209. maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmaz. Anılan hüküm, genel mahkemelerde açılan davalarla ilgili olarak senedin hiçbir işleme esas alınmayacağını, başka bir anlatımla delil olarak kullanılmayacağını öngörmekte olup, icra takibine etkisi yoktur." (12. HD 30.04.2018, 2016/31754, 2018/3908
- 59 "6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, İcra ve İflas Kanunu'nda bir hüküm olmayan hallerde, ancak İcra ve İflas Kanunu'nda açıkça gönderme olması (İİK 50, 68/a-4 gibi) veya bu kanunun özel veya genel hükümlerine aykırı olmaması (zorunlu dava arkadaşlığı) hallerinde uygulanabilir. Bu ilkeler ışığında HMK'nun 209/1. maddesinin ilamsız icra takiplerine etkisi değerlendirilmelidir. Bu maddeye göre "adi bir senetdeki yazı veya imza inkar edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınmaz." Bu maddenin icra takiplerinde uygulanması gerektiğine ilişkin olarak İcra ve İflas Kanununda bir hüküm bulunmamaktadır. Kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile yapılan takipte, takibe konu kambiyo senedi altındaki imzaya itiraz, İİK'nun 170. maddesinde özel olarak düzenlendiğinden, imza inkarı nedenine dayalı sahtelik iddiası hakkında, sonraki genel kanun olan HMK'nun 209. maddesi uygulanamaz. İmza itirazı, İİK'nun 170/1. maddesi uyarınca satıştan başka icra takip muamelelerini durdurmaz. Ancak icra mahkemesi itirazla ilgili kararına kadar takibin geçici olarak durdurulmasına karar verebilir (İİK. M. 170/2)." (HGK, 08.06.2016, 2014- 12/1128, 2016/774).

ve takibin kendiliğinden durması söz konusu olmayacaktır. Buna karşın, resmi senetlere yönelik sahtelik iddiası icra takibini doğrudan durdurmayacaktır. Zira resmi senetler sahteliği bir mahkeme kararıyla sabit oluncaya kadar işleme esas alınacakları kanun gereğidir (HMK m. 209/2). Nitekim sahtelik iddiası, resmi senetlere dayanılarak verilen ihtiyati tedbir kararlarını da etkilemeyecektir⁶⁰. Resmi senetler hakkında suç duyurusu ve cezai soruşturma başlatılması da doğrudan icra takibini durdurmayacaktır⁶¹. Resmi senedin sahte olduğuna ilk derece mahkemesi tarafından karar verilmesi halinde, kanun yolu tükeninceye kadar ihtiyati tedbir marifetiyle takibin durmasına karar verilmesi gerektiği de savunulmuştur⁶².

C. Gecikmiş İtiraz Üzerine Takibin Durdurulması

Gecikmiş itiraz, borçluya kusuru olmaksızın bir engel sebebiyle ödeme emrinin tebliğinden itibaren kanuni süre içinde itiraz edilememesi halinde paraya çevirme işlemi bitinceye kadar engelin zevalinden itibaren üç gün içinde icra mahkemesine başvurarak itirazda bulunma imkânı veren bir takip hukuku kurumudur. Bu ihtimalde, itiraz üzerine icra mahkemesi ancak gecikme sebebiyle nitelik ve hadisenin özelliklerini de göz önüne alarak takibi geçici olarak durdurabilecektir. Nitekim İİK. 65/3. madde içeriği de buna matuftur. Özellikle adi haciz yoluyla ilamsız takiplerde, itiraz doğrudan takibi durdurduğundan, icra mahkemesi gecikmiş itiraz halinde, gecikme sebebinin niteliği ve somut olayın özelliklerini de dikkate alarak, öncelikle borçlunun mazeretinin haklı ve doğru olduğu kanaatine ulaşırsa, mazeretin kabul edilip edilmediği noktasında bir karar verinceye kadar borçlu lehine takibin durdurulması yönünde karar alabilecektir⁶³. İcra mahkemesi takibin durdurulması gerekip gerekmediği hakkında karar tesis ettikten sonra borçlunun bildirdiği mazeretin yerinde olup olmadığını tetkik edecektir. İcra mahkemesi borçlunun mazeretini yerinde görürse, söz konusu gecikmiş itiraz süresinde yapılmış bir itiraz gibi hukuki sonuç doğuracağından, mazeretin kabulü ile takip de duracaktır.

60 ERDÖNMEZ, s. 167.

61 ERDÖNMEZ, s. 170.

62 ERDÖNMEZ, s. 172.

63 İlamsız takiplere karşı usulsüz tebliğ şikayetinin esası hakkında karar verilmesi, harici bir takım delillere muhtaç olup, söz konusu delillerin toplanması zaman alacaksa, icra mahkemesi şikayet konusundaki kararına kadar icra takibinin geçici durdurulmasını karar verebilecektir.

III. İSTİHKAK DAVALARINDA TAKİBİN GEÇİCİ DURDURULMASI

İcra İflas Kanunu 96 ile 99 maddeleri arasında hacizden doğan istihkak davaları düzenlenmiştir. İstihkak iddiasına konu olan mal, hak ya da alacağın haciz esnasında borçlunun ya da üçüncü şahsın elinde olmasına göre istihkak davacısı farklılık gösterecektir. Şayet, haciz esnasında mal borçlunun elinde bulunuyorsa, üçüncü şahıs, alacaklıya tevcihen; üçüncü şahsın elinde bulunuyorsa, alacaklı, üçüncü şahsa karşı istihkak davası açacaktır. İİK'nun 97. maddesine göre, malın borçlu elindeyken haczedilmesi halinde, istihkak iddialarına karşı alacaklı veya borçlunun itirazı üzerine istihkak prosedürü ve icra mahkemesinin istihkak iddia edilen mallar hakkında yürütülen takibin devamı ile ilgili tesis edeceği ihtiyati tedbir kararlarına yer verilmiştir. İİK'nun 99. maddesine göre ise, mal haciz sırasında borçlu elinde olmayıp, mülkiyet, rehin ya da başka bir hak iddiasıyla üçüncü şahıs elinde bulunması ihtimalinde de farklı bir istihkak prosedürüne yer verilmiştir. Bu ihtimalde icra müdürü, üçüncü şahıs aleyhine icra mahkemesine müracaat için alacaklıya yedi günlük süre verip, bu süre içerisinde dava açılmazsa üçüncü şahsın istihkak iddiası kabul edilmiş sayılacaktır. Dolayısıyla İİK 99. maddesine göre yapılan istihkak iddiasında, istihkaka konu mal ile ilgili takibin ertelenmesi konusunda icra mahkemesince ihtiyati tedbir kararı verilip verilmeyeceği hususunda açıklık bulunmamaktadır. Lakin bu faraziye, mal, üçüncü şahıs elinde haczedildiği ve istihkak davasındaki uyuşmazlık çözülmedikçe, üçüncü kişi zilyetliğinde meydana gelen hak karinesinin aksi ispatlanmadığı için o mal hakkındaki takip, istihkak davası sonuçlanıncaya kadar kendiliğinden duracaktır. Bu sebeple icra mahkemesinin dava konusu mal hakkında takibin ertelenmesine karar vermesine gerek yoktur. Kaldı ki, bu ihtimalde icra mahkemesi takibin devamına da karar veremeyecektir. Zira istihkak iddiası, cebri icranın durdurulması talebini de havidir⁶⁴. Borçlu ile üçüncü şahıs, taşınır bir malı haciz esnasında birlikte uhdelerinde bulunduruyor ise mülkiyet karinesi borçlu elinde sayıldığı için istihkak davası yine üçüncü şahıs tarafından açılacaktır. İcra ve İflas Kanunu 96. maddesine göre, borçlunun elinde bulunurken haczedilen bir mal hakkında borçlu veya üçüncü bir şahıs tarafından istihkak iddiasında bulunulursa, icra dairesi bunu haciz zaptına geçerek, taraflara bildirecektir. Ayrıca, icra müdürlüğü istihkak iddiasına karşı itirazları olup olmadığı hususunda alacaklı ve borçluya üç günlük süre verecektir. Alacaklı ve borçlu itirazda bulunmadıkları takdirde,

64 ASLAN Kudret, **Hacizde İstihkak Davası**, Ankara 2005, s. 315.

istihkak iddiasını kabul etmiş sayılırlar. İstihkak iddiasına ilişkin dosyanın icra müdürlüğü tarafından icra mahkemesine gönderilmesine müteakip, üçüncü kişinin istihkak iddiasına dayalı delillerinin haklılığı noktasında belge üzerinden kanaat getiren icra mahkemesi, istihkak iddia edilen mal üzerinde icra takibinin ertelenmesine karar verebilecektir⁶⁵. Söz konusu takibin durdurulması istihkak davası kesinleşinceye kadar, istihkaka konu malın satışının yapılmamasını tazammun eder. Takibin ertelenmesi kararı için üçüncü şahsın talepte bulunmasına gerek olmayıp, istihkak iddiası, takibin ertelenmesi talebini de havidir. Yukarıda bahsettiğimiz üzere, icra mahkemesinin takibin durdurulmasına ilişkin kararı, yalnızca, istihkaka konu mahcuz mal ve satışına münhasır olup, mahkeme, esas icra takibinin tümüyle durdurulmasına karar veremez. Zira alacaklının aynı dosya üzerinden icra takibinin devamına ilişkin işlemleri ile haciz talebi kısıtlanamayacaktır. İcra İflas Kanunu 97. maddesinin 9. fıkrasına göre, üçüncü şahıs, haczi öğrendiği tarihten itibaren 7 gün içinde icra mahkemesine istihkak davası açabilecektir. Söz konusu davada icra mahkemesi, üçüncü şahsın talebi üzerine takibin durdurulması hakkında da yukarıda açıkladığımız hükümler çerçevesinde karar vermek zorundadır. Söz konusu karar dosya üzerinden de verilebilecektir. Bu ihtimalde icra mahkemesi, üçüncü şahsın talebi üzerine yapacağı incelemede hacizli mal satılmamışsa, malın satışının durdurulmasına, şayet satılmış ve bedeli alacaklıya ödenmemiş ise, söz konusu satış bedelinin alacaklıya ödenmemesine karar verebilecektir. Bu dava sonuçlanıncaya kadar İİK 106. maddesindeki süreler işlemez. Takibin geçici durdurulması kararı sonrası haksız çıktığı takdirde alacaklının muhtemel zararlarına karşı⁶⁶, istihkak iddiasında bulunan üçüncü

65 "İİK. 97/6. fıkrasında, üçüncü şahsın icra mahkemesi kararının tefhim veya tebliğinden itibaren yedi gün içinde icra mahkemesine istihkak davası açması gerektiği düzenlenmiştir. İcra Müdürlüğü'nce İİK'nun 96/1-2. maddelerindeki istihkak prosedürü yürütülerek, alacaklının süresinde itirazı halinde; İİK'nun 97. maddesi uyarınca dosyanın, takibin devamı veya durdurulması hakkında bir karar vermek üzere İcra Mahkemesine tevdi edilmesi gerekir. Üçüncü kişi, bu kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde dava açabilir. Bu çerçevede takibin durdurulması kararı dava açma yükümlülüğünün yer değiştirmesine neden olmadığından, takibin devamı veya durdurulmasına ilişkin her iki halde de dava açma yükümlülüğü 3. kişidedir. Bu nedenle dava açması için 3. kişiye yedi gün süre verilmesine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmadığı gibi, takibin talikine karar verilmesiyle yetinilmesi gerekirken, 3. kişi tarafından İİK'nun 97. maddesi kapsamında usulüne uygun olarak açılmış bir dava bulunmadığı halde, istihkak iddiasının kabulüne karar verilmesi de hatalı olmuştur." (8. HD 06.06.2017, 2015/18072, 2017/8864).

66 "İİK'nun 97/13. maddesinde; "İstihkak davası üzerine takibin talikine karar verilip de neticede dava reddolunursa alacaklının alacağından bu dava dolayısıyla istifası geciken miktarın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere davacıdan tazminat alınmasına hükmolunur." düzenlemesi yer almaktadır. Buradaki tazminat kötü niyet değil, esasen alacaklı lehine getirilmiş bir gecikme tazminatı olarak nitelendirilmelidir. Alacaklı yararına

şahıstan İİK 36. maddesinde gösterilen teminatın alınmasına da karar verilir. Her ne kadar istihkak davalarına umumi hükümler dairesinde bakılıp, her türlü delil ileri sürülebilir ise de; istihkak davalarında amaç, hacizli mal üzerinde üçüncü kişinin iddia ettiği hakkın, maddi hukuka göre mevcut olup olmadığının tespit edilmesi değildir. Aksine davanın amacı, haczedilen belli bir mal üzerinde cebri icranın cereyan edip etmeyeceğinin belirlenmesidir. Yani istihkak davası sadece takip hukuku alanında ve derdest somut icra takibi bakımından sonuç doğurabilir. Bu nedenle dava sonunda verilen karar da yalnız derdest takip bakımından kesin hüküm teşkil edebilir. Söz konusu karar başka bir takip bakımından kesin hüküm teşkil etmez. Lakin ilgililerin hak ve hukuki durumlarını maddi hukuk zaviyesinden açık ve kesin olarak belirlediği için adalet ve hakkaniyet ile usul ekonomisine uygunluğun sağlanması için maddi anlamda kesinliğin kabulünün hukuki bir zorunluluk olduğu da vurgulanmıştır⁶⁷. Davanın konusu menkul mülkiyeti olduğundan, kesinleşmeden icra edilemeyecektir. İcra mahkemesi tarafından verilecek icranın geçici durdurulmasına matuf tedbir kararı, istihkak davasına konu mallar ve satış işlemi ile sınırlı olarak verilmelidir. Aksi halde, aynı dosyadan alacaklının yeni haciz talebi akamete maruz kalacaktır.

IV. MENFİ TESPİT DAVALARINDA TAKİBİN GEÇİCİ DURDURULMASI

Takip hukuku, şekli kurallara göre alacaklıya en az masraf ve süratle alacağına kavuşma imkanı bahşeden ve belge sistemine göre kurgulanmış bir cebri icra yoludur. Bu sebeple, alacağın maddi hukuk bakımından gerçekte mevcut olup olmadığı belirlenmediğinden ötürü, kişiler hakikatte borçlu olmadığı parayı cebri icra tehdidi altında

tazminata hükmedilebilmesi için anılan yasal düzenleme kapsamındaki tüm koşulların bir arada bulunması; buna göre üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddinin yanı sıra takibin ya da satışın ertelenmesi kararının da bulunması gerekir. Somut olayda, davalı alacaklının 21.04.2016 tarihli cevap dilekçesinde tazminat talebinde bulunduğu ve ayrıca mahkemece verilen 22.03.2016 tarihli ön inceleme hazırlık tutanağının 8 nolu ara kararı ile takibin geçici olarak durdurulmasına karar verildiği görülmektedir. Bu durumda, davacı 3.kişinin açtığı istihkak davası reddolduğundan ve davalı alacaklı vekilinin İİK'nun 97.maddesine dayalı olarak tazminat istemi bulunduğu ve gönderilen takip dosyasındaki bilgilere göre geçici durdurma kararı takip dosyasında da fiilen uygulandığından alacaklı lehine hükmedilecek tazminatın koşullarının oluştuğunun kabulü gerekir. Bu sebeple, verilen durdurma kararının icra takip dosyasında uygulandığı ve fiilen takibin durduğu nazara alınmaksızın teminat gösterilmediğinden bahisle ilk derece mahkemesince hükmedilen tazminatın Bölge Adliye Mahkemesince kaldırılması kararı doğru görülmemiş, alacaklının tazminata ilişkin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesince tazminata ilişkin olarak verilen ret kararının bozulmasına karar vermek gerekmiştir." (8. HD 27.03.2018, 2017/17141, 2018/10012)

67 TANRIVER Süha, *İlamlı İcra Takibinin Dayanakları ve İcranın İadesi*, Ankara 1996, s. 61.

ödemek zorunda kalabilecektir. Kişiler, takip hukukunun öngördüğü süreleri ihmal edebileceği gibi⁶⁸, belge sistemine dayalı yargılamayı iyi yönetemediği için ödeme zorunluluğuna maruz kalabilecektir. Kaldı ki, İcra ve İflas Kanunu'na göre bir takip hukuku münasebeti başlatmak hiçbir şart ve kayda tabi değildir. Dolayısıyla alacağın maddi hukuk yönünden gerçekten mevcut olup olmadığı hususunun belirlenmesinde borçlunun hukuki menfaati bulunmaktadır. Borçlunun henüz borcu ödmeden önceki safhada maddi hukuka göre genel mahkemelerde borçlu olmadığının tespiti için ikame ettiği yasal yol, menfi tespit davası olarak tesmiye edilmiştir. Borcun icra dairesine ödenmesinden sonra ikame edilecek dava, menfi tespit değil, istirdat talebine matuf olacaktır. Ne var ki her iki davanın da istihdaf ettiği hususiyet takip konusu yapılan borcun borçlusu olmadığına müncerdir. Borçlu icra takibinden önce ya da takipten sonra menfi tespit davası açabilecektir. Her iki ihtimal aşağıda ayrı başlık altında incelenecektir.

A. İcra Takibinden Önce Menfi Tespit Davası İkamesi

Menfi tespit davası ile hakikatte mevcut olmayan borç için, alacaklı takip yapmadığı sürece söz konusu davanın takip hukuku bakımından bir fonksiyonu doğmasa da⁶⁹, dava edilen borç ilişkisi cihetinden maddi hukuk bağlamında kesin hüküm etkisi doğacaktır. Borçlu tarafından menfi tespit davası ikame edildikten sonra borç ilişkisinin sujesi olan alacaklı tarafından icra takibi yapılması ihtimalinde, menfi tespit davası doğrudan takibi durdurma güç ve etkisini haizdir. Söz konusu dava, kötü niyetli borçlular tarafından takibi akamete uğratıp, alacaklının alacağına geç kavuşması saiki güdebileceği gibi, kötü niyetli alacaklıların haksız takip marifetiyle gerçekte olmayan bir alacağı tahsil etmek amacını

68 Ceza hukukunda vücut bulan kanunu bilmemek mazeret değildir amir hükmü, takip hukukunda da geçerli olup, hiç kimse, takip hukukundaki süreleri bilmediğini ileri sürerek, hak iddia edemeyecektir. Kaldı ki, ilgililer, İcra ve İflas Kanunu'ndaki süreleri sözleşme ile değiştiremezler.

69 "Borçlu maddi hukuk bakımından ödemekle yükümlü olmadığı bir alacak talebiyle karşılaşmışsa menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunduğu kabul edilmelidir borçlunun, hakkında henüz icra takibi başlamadan önce de yapılabilecek olası bir takibi düşünerek, kendisini bir borçla tehdit eden kimseye karşı "böyle bir borcu bulunmadığının saptanması" için dahi menfi tespit davası açabileceği kabul edilmesi karşısında, davacının davalının yukarıda anılan ve kendisini bir borçla tehdit eden cevabi ihtarı sonrasında, bu davayı açmasında hukuki yararının bulunduğu hiçbir kuşku olmadığı gibi, böyle bir davayı açmasına da hiçbir hukuki engel bulunmamaktadır. Tüm bu açıklamalar ve özellikle İİK'nun 72. maddesinde icra takibinden önce de menfi tespit davası açılmasına cevaz verilmesi karşısında, mahkemece; işin esasına girilerek hasil olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, yanılığlı değerlendirme neticesinde yazılı gerekçe ile davanın hukuki yarar yokluğu nedeniyle davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya uygun görülmemiş, hükmün bozulmasını gerektirmiştir." (3. HD 06.07.2017, 2016/4417, 2017/ 11255).

engellemeye yönelik de olabilecektir. Bu sebeple, menfi tespit davasına bakan mahkemenin alacaklı ve borçlu arasında menfaat dengesi kurarak takibin durdurulması talebini değerlendirmesi takip hukukunda geçerli ölçülülük ilkesinin bir gereğidir. Alacaklının başlattığı takip üzerine borçlu menfi tespit davasının görüldüğü mahkemeden takibin durdurulmasını talep edebilir⁷⁰. Mahkemece teminat karşılığı takibin durdurulması hakkında tedbir kararı verilecektir. Kanun metninden de anlaşılacağı üzere icra takibinden önce açılan menfi tespit davası takibi kendiliğinden durdurmayacaktır. Kanun'da geçen %15 teminat ise alacaklının ihtiyati tedbir sebebiyle alacağını geç tahsil etmekten dolayı uğradığı zararı telafi etmeye matuftur⁷¹. Menfi tespit davasına bakan mahkeme icra takibin durdurulması yönündeki talebi kabul etmek zorunda değildir. Mahkeme dosyanın içeriği ile takip dosyasını birlikte değerlendirip, müspet ya da menfi bir karar itihaz edecektir. Mahkemece icra takibinin durdurulması yönünde ihtiyati tedbir kararı verilirse, icra takibi olduğu yerde durur. İcra takibinin geldiği aşama

70 “Uyuşmazlığın çözümünde hangi madde hükmünün uygulanması gerektiğinin normlar hiyerarşisi kurallarına göre çözümlenmesi gerektiği tartışmasıdır. “Yasaların çatışması” olarak da adlandırılan bu gibi durumlarda; sonraki norm, öncekinin yerini alır (LexPesteriorderagetpriori); özel kanun, genel kanundan önce gelir, (Le Specialis Per generalemnonderagatur); açık anlamlı norm, kapalı anlamlı normdan önce gelir biçiminde kabul edilen temel ilkelerden yararlanılarak sonuca ulaşılmaktadır. İcra ve İflas Kanunu, icra takip hukuku açısından Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na göre özel kanun olup, takip hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda öncelikle İcra ve İflas Kanunu hükümlerinin uygulanması ve bu kanunda hüküm bulunmayan durumlarda ise İcra ve İflas Kanunu’nda gönderme olması veya anılan kanuna aykırılık oluşturması koşuluyla genel nitelikte olan Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanması gerekir. Hukukumuzda tespit davaları hakkında genel bir hüküm bulunmamaktadır. Menfi tespit davasının icra takibine etkisini belirlemek için, menfi tespit davası İcra ve İflas Kanunu’nda özel olarak düzenlenmiştir. Bu nedenle HMK’nın 397/2. maddesi hükmüne göre, İİK’nın 72/4. maddesi hükmü özel nitelikte olup öncelikle uygulanması gerekir. İİK’nın 72/4 maddesine göre, menfi tespit davasının reddi kararı ile ihtiyati tedbir kararı kendiliğinden kalkar. Bunun için davanın reddi kararında ihtiyati tedbirin kalkmış olduğunun açıkça belirtilmiş olması gerekli olmadığı gibi anılan düzenlemenin, 2. cümlesinden anlaşılacağı üzere, davanın reddi kararının kesinleşmesi de şart değildir. Mahkeme menfi tespit davasının reddi kararında davanın reddi kararının kesinleşmesine kadar ihtiyati tedbirin devamına karar veremez. Çünkü İİK’nın 72/4. c.1. maddesi hükmü mutlaktr (kesindir). Aynı nedenle HMK’nın 397/2 maddesi hükmü burada uygulanmaz. Menfi tespit davasının reddi kararı ile ihtiyati tedbir kendiliğinden kalktığından davanın reddi üzerine hemen icra takibine kaldığı yerden devam edilir.” (HGK, 12.03.2019, 12- 276-279).

71 “Öte yandan İİK’nın 72/4 maddesi uyarınca alacaklı lehine tazminata hükmedilebilmesi için ihtiyati tedbir kararının anılan yasa hükmü uyarınca verilmiş olması gerekir. Oysa somut olayda 6100 sayılı HMK’nın 209/1 maddesi uyarınca takip konusu edilen bononun herhangi bir işleme esas alınmayacağı gerekçesiyle ihtiyati tedbir mahiyetinde ilgili icra dairesine bildirilmesine karar verilmiştir. HMK’nın 209. maddesine dayanılarak verilen bu karar uyarınca İİK’nın 72/4 maddesinde öngörülen tazminata hükmedilemeyeceği gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması diğer bir bozma nedenidir.” (19. HD 25.01.2016, 2015/2631, 2016/715).

itibariyle yapılan işlemler varlığını muhafaza eder. Mahkemece icranın durdurulması yönündeki ihtiyati tedbir kararı ile zamanaşımı durur. Dolayısıyla, borçlu takibin durmasından sonraki dönem için alacağın zamanaşımına uğradığını ileri sürerek icranın geri bırakılmasını talep edemez⁷². Şayet menfi tespit davası ile icra takibi aynı gün yapılmışsa, icra takibinin daha önce yapıldığını kabul etmek İİK 72. maddesinin gerekçesinden mühlhemdir⁷³. İhtiyati haciz kararından veya ihtiyati haciz kararının icrasından sonra lakin icra takibinden önce ikame edilen menfi tespit davası da İİK 72. maddesindeki icra takibinden önce ikame edilen dava kategorisine dahildir. Nitekim öğretilerde İİK 72. maddesindeki icra takibinden maksadın icra takip işlemini⁷⁴ değil, icra takip talebini havi olduğu, dolayısıyla ihtiyati haciz kararı ya da icrasından sonra ancak icra takip talebinden önce ikame edilen menfi tespit davası olarak değerlendirilmesi gerektiği savunulmuştur⁷⁵. Şayet menfi tespit davasına bakan mahkemece ihtiyati haciz kararının icrasından önce talep üzerine tedbir marifetiyle icra takibi durdurulursa, ihtiyati haczin icrası duracak, buna karşın, ihtiyati haciz kararının icrasından sonra takip durdurulmuş ise, ihtiyati hacze bir etkisi olmayıp, varlığı devam edecektir⁷⁶.

B. İcra Takibinden Sonra Menfi Tespit Davası İkamesi

Borçlu, icra takibinden sonra borçlu olmadığı yönünde genel mahkemelerde uyuşmazlık konusu borç ilişkisinin varlığı ve miktarı noktasından kesin hükme ulaşmak için dava açabilecektir. Elbette ki, borçlu olmadığının tespitinde hukuki menfaatinin varlığı, dava şartı olarak değerlendirilecektir (HMK m.114). Nitekim kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takibe itiraz, kendiliğinden icrayı durdurmayacağından, borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki menfaati bulunacaktır⁷⁷. Kaldı ki, ilamsız takibe itiraz da doğrudan icra takibini durdurmasına rağmen, borçlu menfi tespit davası açabilecektir. Zira biteviye borçluyu takip ve dava tahakkümü altında tutmak hukuki dinlenilme ve anayasal dava açma hakkına müdahale anlamı taşıyacaktır. İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davası mevcut takipleri durdurma etki ve gücünden

72 KURU Baki, *İcra Ve İflas Hukukunda Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası*, Ankara 2003, s. 31.

73 KURU, *Menfi Tespit*, s. 34.

74 ARSLAN Aziz Serkan, *İcra Takip İşlemleri*, Ankara 2018, s. 27. "İcra organları tarafından borçluya karşı yapılan, borçlunun hukuki durumuna zarar vermeye elverişli olan, cebri icranın alacaklı yararına ilerlemesi amacına yönelik işlemlerdir"

75 KURU, *Menfi Tespit*, s. 35.

76 KURU, *Menfi Tespit*, s. 35.

77 KURU, *Menfi Tespit*, s. 44.

yoksundur. Menfi tespit davasının görüldüğü mahkeme dahi ihtiyati tedbir marifetiyle icra takibinin durdurulmasına karar veremeyecektir (İİK m. 72/3). Ancak, mahkeme alacaklının alacağını geç tahsil etmesinden mütevellit zararları karşılamak için alacağın % 15'den az olmamak üzere gösterilecek teminat karşılığında icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi hususunda ihtiyati tedbir kararı verebilecektir (İİK m. 72/3–2. cümle)⁷⁸. Bu ihtimalde mahkeme ihtiyati tedbir kararı vermek zorunda olmayıp, takdir hakkı mevcuttur⁷⁹. Ancak, borçlu, İİK'nun 72/3 uyarınca mahkemenin tedbir kararında belirlenen miktar ve borcunu işlemiş faiz ve icra giderleriyle birlikte karşılayan toplam nakit parayı icra dosyasına yatırması halinde borçlunun malları haczedilmeyeceği gibi, borçlunun talebi üzerine hacizlerin kaldırılması icap edecektir⁸⁰. Bu faraziyede, hacizler kalkacağı için⁸¹ icra dosyasına yatan paranın dava sonuna kadar alacaklıya ödenmemesi noktasında tedbir kararı alınabilmelidir⁸². Menfi tespit davası, alacaklı lehine neticelenirse, ihtiyati tedbir kararı kalkar⁸³.

78 “Somut olayda, mahkemece 19/12/2014 tarihli ara karar ile % 15 teminat yatırıldığı takdirde icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesine karar verildiği, teminatın yatırılması üzerine 11/03/2015 tarihinde icra müdürlüğüne ilgili tedbir kararının gönderildiği, bu hali ile takibin İİK'nun 169/a maddesinin 6. fıkrasında belirtilen şekilde durdurulmadığı görülmektedir. O halde mahkemece, itirazı reddedilen borçlunun yukarıda açıklanan yasal düzenlemeye aykırı şekilde tazminatla sorumlu tutulması isabetsiz olup, hükmün bu nedenle bozulması gerekir ise de; anılan yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını zorunlu kılmadığından mahkeme kararının düzeltilerek onanması gerekmiştir.” (12. HD 12.04.2016, 6681/10765).

79 KURU, Menfi tespit, s. 53.

80 UYAR Talih, Menfi Tespit Davalarında Takibin Durdurulması İçin Borçlu Tarafından Yatırılan Teminatın İşlevi, **TBB**, Mayıs 2018, S. 136, s. 400.

81 “İİK'nun 85. maddesi uyarınca, borçlunun mal ve haklarından, alacaklının ana para, faiz ve masraflar dahil tüm alacağına yetecek miktarı haczolunur. Buna göre, dosya alacağının tamamının icra müdürlüğüne yatırılması halinde, mevcut hacizler aşkın hale geleceği gibi, hacizlerin devam etmesinde alacaklının da hukuki yararı kalmayacağından kaldırılmaları gerekir. Somut olayda, icra müdürlüğünün 10.02.2014 tarihli dosya hesabında, bakiye borç miktarı olarak hesaplanan 504.000,00 TL'nin, borçlu şirket tarafından icra müdürlüğüne yatırıldığı dosya arasına alınan banka dekontu ve icra müdürlüğünün 11.02.2014 tarihli tahsilat makbuzundan anlaşılmaktadır. O halde mahkemece şikayetin kabulü ile hacizlerin kaldırılmasına karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile istemin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.” (12. HD 22.05.2017, 2016/14955, 2017/7736).

82 PEKCANİTEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN- ÖZKAN/ ÖZEKES, **İcra ve İflas Hukuku**, Ankara 2012, s. 237.

83 “Borçluların talebiyle İstanbul Anadolu 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2012/530 E. sayılı dosyasından 21.02.2014 tarihinde icra müdürlüğüne yazılan “Mahkememizin 2012/530 Esas sayılı dosyasında açılan menfi tespit davasında takibin durmasına ilişkin Mahkememizin 28.06.2012 tarihinde ihtiyati tedbir kararı verilmiştir. Mahkememizce yapılan yargılama sonunda 2013/646 nolu karar ile davanın reddine karar verilmiş olup, ihtiyati tedbir kararı hakkında herhangi bir karar verilmemiştir. HMK'nun 397/2 maddesi gereğince aksi belirtilmediği takdirde nihai kararın kesinleşmesine kadar devam edeceği düzenlenmiştir” şeklindeki yazı içeriğinden anlaşılacağı üzere mahkemece ihtiyati tedbirle ilgili karar verilmediği açıkça vurgulanmış olup, HMK'nun 397/2 maddesi zikredilmekle yetinilmiştir.

Söz konusu hükmün kesinleşmesi üzerine⁸⁴ alacaklı, ihtiyati tedbir marifetiyle icranın durmasından mütevellit alacağına geç ulaşmaktan dolayı uğradığı zararlarını gösterilen teminattan alacaktır (İİK m. 72/4). Mahkeme tarafından, menfi tespit davasının reddine karar verilmiş olsa bile mutlak surette alacaklı lehine tazminata hükmedilmez. Zira söz konusu tazminat, sadece menfi tespit davasının reddine müncer olmayıp⁸⁵, alacaklının ihtiyati tedbir marifetiyle alacağına geç ulaşmasından doğan zararları karşılamaya matuf ve mahsustur⁸⁶. Bu sebeple, mahkemece alacaklı lehine hükmedilen tazminatın, davacı borçlu tarafından yatırılan teminattan mahsubu ile hüküm kesinleştikten sonra alacaklıya ödenmesine karar vermesi usul ekonomisi ilkesi ile hakkaniyete denk düşecektir. Nitekim böylesi bir hüküm, borçlunun alacaklıları tarafından teminatın haczine yönelik tevessülleri de akim kılacaktır. Mahkeme veznesine teminat olarak yatırılan para, üçüncü kişideki alacak mesabesinde olduğundan (İİK m. 89), alacaklının alacakları tarafından, haczi istenebilecektir⁸⁷. Zira teminat üzerinde alacaklı, İİK 36. maddesi gereği rüçhan hakkını haiz değildir. Şayet menfi tespit davası borçlu lehine hükme bağlanırsa takip derhal durur. İlamın kesinleşmesi üzerine içeri gereği ayrıca hükme hacet kalmaksızın icra kısmen ya da tamamen eski hale iade olunur.

Şu hâliyle ihtiyati tedbiri açıklayan nitelikte bir mahkeme kararı bulunmayıp, anılan yazı da mahkeme kararına dayanmamaktadır. O hâlde; icra takibinin durdurulması yönünde verilen ihtiyati tedbir kararı, İİK'nun 72/4. maddesi hükmü gereğince menfi tespit davasının reddi kararı ile birlikte kendiliğinden kalkacağından ve kararda ihtiyati tedbirin devamı yönünde bir hüküm de bulunmadığından, icra memurunun kararı veren mahkemenin bu konudaki görüşü ile bağlı olmaksızın kanun hükmünü kendiliğinden gözetmek suretiyle alacaklının talebi üzerine kararın kesinleşmesi beklenmeksizin, borçluların mal, hak ve alacaklarına haciz uygulanmasında yasaya uymayan bir yön yoktur." (HGK, 12.03.2019, 12- 276-279).

84 Menfi tespit davanın gerek reddi, gerekse kabulü maddi anlamda kesin hüküm oluşturacaktır. Zira dava konusu alacağın varlığı ya da yokluğu maddi hukuk bakımından kesin olarak belirlenmiş olacaktır.

85 "Dava, İİK'nun 72.maddesine göre açılmış menfi tespit davasıdır. Dava sırasında yerel mahkemece verilen ihtiyati tedbir kararında iş bu davada uygulama yeri bulunmayan HMK'nun 209/1.maddesine dayanılmış olması davanın niteliğini değiştirmez. Bu itibarla açtığı menfi tespit davasında ihtiyati tedbir kararını alarak takibin devamını engelleyen ve dava sonunda haksız olduğu anlaşılan davacı Erdinç Özcan aleyhine ve davalı alacaklı lehine İİK'nun 72/4.maddesi gereğince tazminata hükmedilmesinde herhangi bir isabetsizlik bulunmamaktadır." (19. HD 10.09.2018, 2017/1388, 2018/3978).

86 UYAR, Teminat, s. 402.

87 Haczin konusu, borçlunun haczi ve devri kabil parasal değer taşıyan taşınır, taşınmaz mal ve hakları ile üçüncü kişilerdeki alacakları oluşturur. Haciz esnasında tarafların menfaat dengesi ve borçlunun da gerektiği kadar korunması için öngörülen hacizde tertip ilkesi gereği borçlunun öncelikle çekişmesiz malları haczedilir. Keza yokluğu borçluya en az yük teşkil eden malvarlığının haczi de hacizde tertip kuralının bir gereğidir.

İİK'nun 89. maddesi gereğince haciz ihbarnamesine itiraz etmeyen ya da borçluya ait mal, hak yahut alacak zimmetinde⁸⁸ sayılan üçüncü kişi⁸⁹, borçlu mesabesinde olacağından⁹⁰, üçüncü haciz ihbarnamesinin tebliğinden itibaren on beş gün içinde takip alacaklısına karşı menfi tespit davası açabilecektir (İİK m. 89/3). Menfi tespit davası ikame ettiğine dair derkenarı bildirim yapıldığı tarihten itibaren yirmi gün içinde ilgili icra müdürlüğüne teslim ettiği takdirde, hakkında yürütülen cebri icra işlemleri menfi tespit davası sonunda verilen kararın kesinleşmesine kadar duracaktır⁹¹. Bu süre içinde İİK'nun 106. maddesindeki süreler işlemeyecektir⁹².

88 Birinci haciz ihbarını karşı verilen ve yukarıda özetlenen cevap, haciz ihbarına itiraz niteliğindedir. Bu nedenle artık üçüncü şahsa İİK'nun 89. maddesine göre 2. ve 3. haciz ihbarnameleri çıkarılamayacağı gibi, borcun üçüncü şahsın zimmetinde sayılarak müteakip işlemlerin yapılması da mümkün değildir. " (12. HD 21.06.2011, 2010/31513,2011/12785).

89 İYİLİKLİ Ahmet Cahit, **Haciz İhbarnameleri**, Ankara 2012, s. 75.

90 "Hükmüne uyulan bozma ilamında, Mersin 4.İcra Müdürlüğü'nün 2010/4437 esas sayılı takip dosyası açısından davalı İbrahim'in takip dosyasında asıl borçlu olmadığı halde asıl takip borçlusu Bayram'dan olan alacağı nedeniyle gönderilen haciz ihbarnamelerine itiraz etmemek suretiyle borçlu durumuna gelmiş olduğu, takipteki sorumluluğunun haciz ihbarnamesindeki miktar kadar olacağı, asıl borçlu Bayram'ın davalı İbrahim'den olan alacağının ne zaman doğduğu hususunun da araştırılarak davanın diğer şartları da değerlendirilmesi gereğine değinilmiştir. Mahkemece bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda alacağın doğum tarihine ilişkin bir delil sunulmadığından haciz ihbarnamesinin tebliği üzerine borcun doğacağından hareketle belirtilen icra dosyası yönünden davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir. Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davacı vekilinin yerinde görülmemesi tüm temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun bulunan hükmün onanmasına." (17. HD 27.10.2014, 10496/14310).

91 "İİK'nun 89/3-4. maddesine göre, üçüncü şahıs, haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz etmezse, mal yedinde veya borç zimmetinde sayılır ve kendisine gönderilen haciz ihbarnamesine süresinde itiraz etmediği, bu nedenle de malın yedinde veya borcun zimmetinde sayıldığı ikinci bir ihbarname ile bildirilir. Bu ikinci ihbarnamede ayrıca, üçüncü şahsın ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde ikinci fıkrada belirtilen sebeplerle itirazda bulunması, itirazda bulunmadığı takdirde zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemesi veya yedinde sayılan malı icra dairesine teslim etmesi istenir. İkinci ihbarnameye süresi içinde itiraz etmeyen ve zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemeyen veya yedinde sayılan malı icra dairesine teslim etmeyen üçüncü şahsa onbeş gün içinde parayı icra dairesine ödemesi veya yedinde sayılan malı teslim etmesi yahut bu süre içinde menfi tespit davası açması, aksi takdirde zimmetinde sayılan borcu ödemeye veya yedinde sayılan malı teslim etmesi zorlanacağı bildirilir. Bu bildirim alan üçüncü şahıs, icra takibinin yapıldığı veya yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesinde süresi içinde menfi tespit davası açtığına dair belgeyi bildirim yapıldığı tarihten itibaren yirmi gün içinde ilgili icra dairesine teslim ettiği takdirde, hakkında yürütülen cebri icra işlemleri menfi tespit davası sonunda verilen kararın kesinleşmesine kadar durur. Bu süre içinde 106 ncı maddede belirtilen süreler işlemmez." (12. HD 02.10.2014, 17608/23318).

92 "Dava, İİK'nun 89. maddesi uyarınca menfi tespit istemine ilişkindir. Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiş; hüküm, davalı tarafından temyiz edilmiştir. İİK 89/3 maddesine göre üçüncü şahıs, haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz etmezse, mal yedinde veya borç zimmetinde sayılır ve kendisine gönderilen haciz

V. MADDİ HUKUKA İLİŞKİN DAVALARDA GENEL MAHKEMELERİN TAKİBİ DURDURUP DURDURAMAYACAĞI MESELESİ

Genel mahkemeler, icra ve iflas hukukunun yardımcı organları olup, asıl görevlerinden başka İcra İflas Kanunu'nun gösterdiği hallerde icra ve iflas işlerine bakarlar⁹³. Genel mahkemeler, asıl görevlerini ifa ederken Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre geçici hukuki himaye mahiyetindeki ihtiyati tedbir kararı almalarında herhangi bir engel yoktur. İcra ve İflas Kanunu genel mahkemelere yargılama görevi verdiği hallerde de bu mahkemelerin verebilecekleri ihtiyati tedbir kararlarını açıkça belirtmiştir. İcra ve İflas Kanunu bir hadisenin çözümü için genel mahkemelere görev verdiği ihtimallerde, bu mahkemelere açıkça ihtiyati tedbir kararı verme yetkisi tanımadığı takdirde, genel mahkemelerin

ihbarnamesine süresinde itiraz etmediği, bu nedenle de malın yedinde veya borcun zimmetinde sayıldığı ikinci bir ihbarname ile bildirilir. Bu ikinci ihbarnamede ayrıca, üçüncü şahsın ihbarnamenin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde ikinci fıkrada belirtilen sebeplerle itirazda bulunması, itirazda bulunmadığı takdirde zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemesi veya yedinde sayılan malı icra dairesine teslim etmesi istenir. İkinci ihbarnameye süresi içinde itiraz etmeyen ve zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemeyen veya yedinde sayılan malı icra dairesine teslim etmeyen üçüncü şahsa onbeş gün içinde parayı icra dairesine ödemesi veya yedinde sayılan malı teslim etmesi yahut bu süre içinde menfi tespit davası açması, aksi takdirde zimmetinde sayılan borcu ödemeye veya yedinde sayılan malı teslim etmeye zorlanacağı bildirilir. Bu bildirim alan üçüncü şahıs, icra takibinin yapıldığı veya yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesinde süresi içinde menfi tespit davası açtığına dair belgeyi bildirim yapıldığı tarihten itibaren yirmi gün içinde ilgili icra dairesine teslim ettiği takdirde, hakkında yürütülen cebri icra işlemleri menfi tespit davası sonunda verilen kararın kesinleşmesine kadar durur. Bu süre içinde 106'ncı maddede belirtilen süreler işlemez. Somut olayda Ankara 22. İcra Müdürlüğü'nün 2012/6112 esas sayılı takip dosyasında; alacaklı vekilinin talebi üzerine davacıya birinci haciz ihbarnamesinin 02/11/2012 tarihinde, ikinci haciz ihbarnamesinin 18/12/2012 tarihinde, üçüncü haciz ihbarnamesinin ise 09/01/2013 tarihinde tebliğ edildiği, iş bu davanın yasal 15 günlük süreden sonra 28/01/2013 tarihinde açıldığı anlaşılmaktadır. İİK'nun 89. maddesinde düzenlenen 15 günlük süre, hak düşürücü süre olup, taraflarca ileri sürülmemiş olsa dahi, yargılamanın her aşamasında mahkemeye resen gözetilir. Bu yön dikkate alınarak, davanın hak düşürücü süre nedeniyle reddi gerekirken yazılı şekilde davanın kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmektedir." (12. HD 14.04.2015, 2014/12890, 2015/4763).

- 93 "İcra mahkemeleri, önlerine gelen uyuşmazlığı, genel hükümlere göre çok daha hızlı ve seri olan takip hukuku kurallarına göre ve basit usulde yargılama yaparak çözen özel mahkemelerdir. Menfi tespit davası ise, genel hükümlere göre açılan ve genel mahkemeye yazılı usulde yargılama yapılarak sonuçlandırılması gereken bir dava olup, icra yargılamasına göre sonuçlanması çok daha uzun zaman almaktadır. Genel hükümler uyarınca açılan menfi tespit davası, takip hukukuna göre ve basit usulde yargılama yapan icra mahkemesinde bekletici mesele yapılamaz. Aksinin kabulü, icra iflas hukukunun temel ilkeleri ve icra yargılamasının varlık nedeni ile bağdaşmaz. Bu nedenle, icra mahkemesince, genel mahkemede açılan menfi tespit davası ve ceza davası bekletici mesele yapılamayacağı gibi, anılan mahkeme kararlarına dayalı olarak, İİK' nun 168., 169/a ve 170/a maddelerine aykırı hüküm tesisi de mümkün değildir." (12. HD 07.05.2018, 2016/32224, 2018/4375).

geçici koruma niteliğindeki ihtiyati tedbir kararı alması söz konusu olamayacaktır. Zira İcra ve İflas Kanun'nda verilen görevleri kanunda belirlenen usullere göre yerine getiren genel mahkemelerin bu yetkinin dışına çıkması ve İİK'nda yer almayan bir kurumu uygulaması mümkün olmayacaktır⁹⁴. Ancak genel mahkemede görülen bir davada, dava konusu hakkın cebri icrada satılacak olması eldeki davayı konusuz bırakacak nitelikte olması ihtimalinde genel mahkeme takibin geçici durdurulması yönünde karar alabilecek midir? Ya da genel mahkeme tarafından verilen tedbir kararı, takip ya da satışı durdurabilecek gücü haiz olabilecek midir? Kural olarak tedbir kararı ancak rızai satış ve temliklere engeldir. İhtiyati haciz kararı ise, şahsi nitelikteki alacağın tahsiline matuf bir özelliği haiz olup, konusunu, alacaklının para alacağının garanti altına alınması teşkil eder⁹⁵. İhtiyati tedbir kararı, malvarlığının cebri icra ile satışına engel değil ise de, dava konusunun, dava dışı cebri icra satışı ile konusuz kalacağı durumlarda⁹⁶ mahkeme eldeki davanın kesinleşmesine kadar satışın durdurulmasına karar verebilecektir. Zira ihtiyati tedbirde teminat altına alınan şey, dava konusunun bizzat kendisidir⁹⁷. Kaldı ki dava konusuna ilişkin tedbir kararı ya da davalıdır şerhi de üçüncü kişilerin iyiniyet iddialarına engel olacaktır⁹⁸. Zira tasarruf yetkisi kısıtlamaları, şerh verilmekle taşınmaz üzerinde sonradan kazanılan hakların sahiplerine

94 KONURALP, s.38.

95 YILMAZ, *Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri*, C.I, Ankara 2001, s. 177.

96 "Somut olayda da haciz tarihinde borçlu Birol Halit Uğurlu adına kayıtlı dava konusu taşınmazın dava sırasında cebri icra yoluyla satıldığı, mülkiyetin icra vasıtasıyla yapılan satış sonucu davalı Cevdet Taşdöken'e geçtiği (TMK. md.705/2), davalı Birol Halit Uğurlu tarafından açılan ihalenin feshi davanın da reddedilerek kesinleştiği anlaşılmaktadır. TMK'nın 705. maddesine ilişkin düzenleme dikkate alındığında cebri icra ile yapılan satışlarda mülkiyet tescilden önce alıcıya geçmektedir. Dolayısıyla dava tarihi itibarıyla aile konutu olarak kullanıldığı ileri sürülen taşınmaz iradi olmayan bir tasarruf sonucu aile konutu niteliğini yitirmiş duruma gelmektedir. Bu durumda TMK'nın 194. maddesi uyarınca işlem diğer eşin rızasına bağlı olmaktan çıkmış ve davacının aile konutu korumasından yararlanma olasılığı kalmamıştır." (HGK, 13.12.2017, 2- 2810/1721).

97 Yılmaz, C. I, s. 177.

98 "Yargılama konusu yapılmış ve sonucunda mülkiyet aktarımına karar verilmesi muhtemel taşınmazlar hakkında verilen ihtiyati tedbir kararları bu kararların tapu siciline işlendiği tarihten itibaren üçüncü kişiler için de alenilik oluşturur ve artık kayda verilen şerhten itibaren mülkiyet aktarımına engel teşkil ettikleri gibi, kayıt maliki borcundan ötürü ihtiyati haciz ya da icra-i haciz alacaklıları içinde hüküm ifade ederler. Somut olayda da; davacının açtığı şufa davası nedeniyle taşınmaz kaydının 07.02.2010 tarihinde ihtiyati tedbir şerhi işlenmiştir. Haciz şerhi ise 02.03.2010 tarihinde tapu siciline kaydedilmiştir. Bu durumda davacı ihtiyati tedbir şerhinin korumasından yararlanacağı kuşkusuzdur. Mahkemece haciz şerhinin ihtiyati tedbir şerhinden sonra kayda işlenmesinden sonra davanın kabulüne karar verilmesi yerine yazılı nedenlerle reddedilmesi doğru görülmemiş ise de verilen karar sonuç itibarıyla doğru olduğundan davalının temyiz itirazlarının reddi ile HUMK'nun 438/son maddesi gereğince hükmün gerekçesinin değiştirilerek ve düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir." (14. HD 13.02.2012, 324/1792); Kurt, s. 45 dp. 183.

karşı ileri sürülebilecektir (MK. m. 1010/son)⁹⁹. İhtiyatî tedbir kararı, geçici hukukî himaye sağlamakla beraber, kesin hükümden beklenen amacın tesisi noktasında önemli işlevi haizdir¹⁰⁰. Bir diğer ifade ile davanın ikamesi ile sonuçlanmasına kadar geçen süre içinde dava edilen

99 “Yargılama konusu yapılmış ve sonucunda mülkiyet aktarımına karar verilmesi muhtemel taşınmazlar hakkında verilen ihtiyatî tedbir kararları bu kararların tapu siciline işlendiği tarihten itibaren üçüncü kişiler için de alenilik oluşturur ve artık kayda verilen şerhden itibaren mülkiyet aktarımına engel teşkil ettikleri gibi, kayıt maliki borcundan ötürü ihtiyatî haciz ya da icra-i haciz alacaklıları içinde hüküm ifade ederler. Somut olaya döndüğümüzde, davalı belediyenin haczinin ihtiyatî tedbir kararından sonra kayda işlenmesi karşısında mahkemece belediye aleyhine açılan davanın kabulü gerekirken yazılı gerekçelerle ret kararı verilmesi doğru görülmemiştir.” (14. HD 09.12.2011, 12827/15216).

100 “Bilindiği ve öğretilde de kabul edildiği üzere ihtiyatî tedbir “...kesin hükme kadar devam eden yargılama boyunca, davacı veya davalının (dava konusu ile ilgili olarak) hukuki durumunda meydana gelebilecek zararlara karşı öngörülmüş geçici nitelikte, geniş veya sınırlı olabilen hukuki korumadır.” şeklinde tarif edilmiştir. (**Medeni Usul Hukuku** 12. Baskı Sh.714-Prof. Dr. Hakan Pekcanitez, Prof. Dr. Oğuz Atalay, Prof. Dr. Muhammed Özkes) Anılan tariften de anlaşılacağı üzere ihtiyatî tedbir diğer fonksiyonları yanında davanın devamı sırasında ve verilecek hükmün kesinleşmesine kadar olan süreç içerisinde dava konusu şey üzerinde yeni bir takım ihtilafların çıkmasını da önleyici niteliği itibarıyla geçici bir hukuki korumadır. Nitekim 6100 sayılı HMK’nın onuncu kısmının birinci bölümünde düzenlenen ihtiyatî tedbir müessesesi 389. madde başlığında “geçici hukuki korumalar” olarak vasıflandırılmış ve aynı maddenin birinci fıkrasında “mevcut durumda meydana gelebilecek bir değişme nedeniyle hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşacağından yada tamamen imkansız hale geleceğinden veya gecikme sebebiyle bir sakıncanın yahut ciddi bir zararın doğacağından endişe edilmesi hallerinde, uyumsuzluk konusu hakkında ihtiyatî tedbir kararı verilebilir” şeklinde şartları belirtildikten sonra takip eden maddelerde bu konudaki talep verilecek karar ve içereceği hususlar, teminat, kararın uygulanması gibi sair hususlar da duraksamaya yer bırakmayacak şekilde takip edilmesi ve yapılması gerekli usul ve prosedür vazedilmiştir. Diğer taraftan, ihtiyatî tedbir isteğinin kabul edilebilmesi bakımından HMK’nın 390/3. maddesi ile ihtiyatî tedbir isteyen haklılığı konusunda tam kanaat değil, kuvvetle muhtemel yaklaşık bir kanaatin yeterli olacağı öngörülmüş olup, yasanın hükümet gerekçesinde de belirtildiği üzere yaklaşık ispat durumunda; “... hakim o iddianın ağırlıklı ihtimal olarak doğru olduğunu kabul etmekle birlikte zayıf bir ihtimâl de olsa aksinin mümkün olduğu ihtimâlini gözardı edemez. Bu sebeptendir ki, haksız olma ihtimâli de dikkate alınarak talepte bulunandan teminat alınması ...” hükme bağlanmıştır. Somut olaya gelince; davacının yine davalı aleyhine 30.11.2007 tarihinde aynı taşınmazla ilgili olarak Sarıyer 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2007/463 esasında kayıtlı dava ile muris muvazaası hukuksal nedenine dayalı olarak ancak taşınmazın 3. kişiye devredilmesi nedeniyle fazlaya ilişkin haklarını saklı tutarak bedel isteğiyle dava açtığı, davalıya ait 1577 sayılı parsel kaydına ihtiyatî tedbir konulduğu davacının talebiyle bağlı kalarak 15.000 liranın davalıdan tahsiline ilişkin olarak verilen kararın Dairenin 2011/14395-1382 sayılı kararı ile onandığı, karar düzeltme aşamasında olduğu anlaşılmaktadır. Her ne kadar mahkemece, tedbir isteği, Sarıyer 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2007/463 esas sayılı davasında verilen tedbirin devam ettiği gerekçesiyle reddedilmiş ise de, o kararın kesinleşmesiyle birlikte tedbirin kalkacağı kuşkusuzdur. Bu durumda davacının eldeki davada lehine hüküm alması halinde davalı taşınmazını elden çıkardığı takdirde hükmedilecek bedeli tahsil edememesi ihtimal dahilindedir. Kaldı ki, tedbir isteğinin kabul edilmesi durumunda aleyhine tedbir kararı verilen kişinin bir zararı oluşur ise 6100 sayılı HMK’nın 399. maddesi uyarınca tazminat isteyebileceği de açıktır.” (1. HD 27.04.2012, 5543/4817); PEKCANITEZ Hakan/Özkes Muhammed/Akkan Mine/Taş Korkmaz Hülya, **Medeni Usul Hukuku**, C. III, İstanbul 2017, s. 2461.

hakkın temin ve teslimi noktasında koruyucu bir fonksiyonu haizdir¹⁰¹. Nitekim geçici hukukî koruma fonksiyonları marifetiyle dava ve talep konusunun karar ve icra aşamasına kadar güvence altına alınmasına yardımcı olurlar¹⁰². Özellikle aynî davalarda, ihtiyatî tedbir kararı, subjektif hakkı ihlal edilen kişiye, dava konusu hakkın teslim ve tesciline imkan sağlamaktadır¹⁰³. Davanın açılması ile hüküm arasında geçen zaman içinde dava konusunun çeşitli şekillerde istenmeyen değişikliklere maruz kalması veya mahkûm bırakılması mümkündür. Bu sebeple, davanın sonunda husule gelen ilamın bahsettiği icra ve infaz etkisi mümkün olmayabilir veya çok güçleşebilir. İşte ortaya çıkan bu tehlikeyi bertaraf etmek amacıyla ihtiyatî tedbir müessesesi kabul edilmiştir¹⁰⁴. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 389. maddesinde ihtiyatî tedbirin şartları düzenlenmiş olup, söz konusu maddede; meydana gelebilecek bir değişme nedeniyle hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşacağı ya da tamamen imkânsız hâle geleceği veya gecikmesinde sakınca bulunması yahut ciddi bir zararın ortaya çıkacağı endişesi bulunan hâller, genel bir ihtiyatî tedbir sebebi¹⁰⁵ ve şartı olarak kabul edilmiştir.

101 "İpotek kişisel bir alacağın teminat altına alınması amacını güden ve bir taşınmaz değerinden alacaklının alacağını elde etmesini sağlayan sınırlı bir aynî haktır. İpotek tesisi için rehin edilecek taşınmaz maliki ile alacaklı arasındaki anlaşmanın (rehin sözleşmesi) bulunması ve rehin sözleşmesinin Türk Medeni Kanununun 856. maddesi gereğince tapu siciline tescil edilmesi gerekir. Bu işlem, mülkiyeti aktaran diğer bir anlatımla, devir ve temlik niteliğinde değildir. Tapu kaydındaki ihtiyatî tedbir şerhi görülerek tesis edildiğinden de ipotek alacaklısı Türk Medeni Kanununun 1023. maddesindeki korumadan yararlanamayacaktır. Tedbir konu davanın davacısının dava sonuna kadar hakkının korunması ipotek tesisine rağmen tedbir şerhi nedeniyle devam etmektedir. Mahkemece, ilave ipotek tesisine ilişkin tescilin yolsuz tescil niteliğinde kabul edilerek terkini yazılı nedenlerle doğru değildir." (14. HD 30.04.2009, 2142/5473).

102 TUNCER- Kazancı, İdil, Yargı Kararları ve 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde İhtiyatî Tedbirlere İlişkin Bazı Sorunlar, **Legal Mihder** 2012/3, C. 8, S. 23, (s. 75-126), s. 77.

103 İYİLİKLİ Ahmet Cahit, **Hukuk Yargılamasında Kesin Hüküm**, Ankara 2020, s. 106.

104 PEKCANITEZ Hakan/ ATALAY Oğuz/ ÖZEKES Muhammet, **Medeni Usul Hukuku**, Yetkin Yayınları, 13. Basım, Ankara 2012, s. 873

105 "İİK hükümlerine göre şikayetin sonucuna kadar takibin durdurulmasına ilişkin verilen karar icra mahkemesince kaldırılmadığı halde iflas masası memurlarının 11.06.2004 tarihli müracaatı üzerine, mahkemece HUMK.nun 112.maddesi gerekçe gösterilerek tedbirin devamına karar verilmediği için kendiliğinden kalktığından söz edilerek verilen karar üzerine icra müdürlüğünce yapılan işlemlerin iptalini içermektedir. Öncelikle belirtelim ki, İİK hükümlerine göre icra mahkemesince takibin geçici olarak durdurulmasına karar verilmesi HUMK.nun 101 ve müteakip maddeler kapsamında kalmadığından duran takibin devamı ancak icra mahkemesince yeniden takibin devamına ilişkin kararın verilmesine bağlıdır. Bu nedenle mahkemece şikayet konusu dosya içerikleri incelenerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken somut olayla örtüşmeyen gerekçelerle şikayetin reddine ve tedbirin kaldırılması şeklinde sonuca gidilmesi doğru olmadığından mahkeme kararının bozulması gerekirken onandığı anlaşılmakla müştekiler vekillerinin karar düzeltme isteminin kabulüne karar vermek gerekmiştir." (HGK, 29.03.2006, 12- 31/112).

Mahkemece, ihtiyatî tedbir yargılamasının gerektirdiği inceleme ve ispat kuralları dikkate alınarak, yapılan incelemeden sonra, bu sakınca veya zararı ortadan kaldıracak tedbire karar verilmesi mümkün olacaktır. Örneğin mülkiyete dayalı tapu iptali ve tescil davalarında verilen ihtiyatî tedbir kararı, üçüncü kişilerin iyi niyet iddialarına engel olacaktır. İhtiyati tedbir kararı, malvarlığının cebri icra ile satışına engel değil ise de, dava konusunun, dava dışı cebri icra satışı ile konusuz kalacağı durumlarda¹⁰⁶ mahkeme eldeki davanın kesinleşmesine kadar icra takip işlemleri bağlamında salt satışın durdurulmasına karar verebilecektir. Zira ihtiyati tedbirde teminat altına alınan mülkiyet hakkının tapu siciline doğru yansımaları kamu düzeninden olup, mahkemenin bu husustaki görevi re'sendir. Kaldı ki, tapu sicilinin doğru tutulması ilkelerinden birisi de sicilin aleniliği ve tescilin geçerli bir hukuki sebebe dayanmasıdır.

A. Tasarrufun İptali Davasında Takibin Geçici Durdurulması Meselesi

Takip hukuku bağlamında borçlu gerçek ya da tüzel kişi, haciz ve iflastan önce malvarlığı üzerinde kural olarak herhangi bir kısıtlamaya tabi olmaksızın borçlandırıcı ve tasarruf işlem ehliyetini haizdir. Dolayısıyla haciz ve iflastan önce yapılan söz konusu borçlandırıcı ve tasarruf işlemleri geçerlidir. Hayatın olağan akışı içerisinde işleri bozulan ve haciz ya da iflas takibine maruz kalması muhtemel olan borçluların, takipleri akim ve semeresiz bırakmak saikiyle alacaklıların zararına olacak şekilde malvarlığını gizlemek için bir takım tasarruflarda bulunduğu tecrübe edilmektedir. Böylesi ihtimallerde borçluya karşı takibi kesinleştiren alacaklılar, haciz aşamasında hiç ya da yeteri kadar haczi kabil malvarlığı bulunmaması ihtimalinde takip hukuk anlamında borçluya karşı giriştikleri çaba semeresiz kalmaktadır. İşte borçlunun haciz ya da iflastan önce gerçekleştirdiği ve hukuken geçerli olan tasarrufları, iptal davası marifetiyle borçluya aitmiş gibi hacze ve satışa devam imkanı bahşedip, alacaklıların para ile tatmini sağlayacaktır¹⁰⁷.

106 "Somut olayda da haciz tarihinde borçlu Birol Halit Uğurlu adına kayıtlı dava konusu taşınmazın dava sırasında cebri icra yoluyla satıldığı, mülkiyetin icra vasıtasıyla yapılan satış sonucu davalı Cevdet Taşdöken'e geçtiği (TMK. md.705/2), davalı Birol Halit Uğurlu tarafından açılan ihalenin feshi davasının da reddedilerek kesinleştiği anlaşılmaktadır. TMK'nun 705. maddesine ilişkin düzenleme dikkate alındığında cebri icra ile yapılan satışlarda mülkiyet tescilden önce alıcıya geçmektedir. Dolayısıyla dava tarihi itibarıyla aile konutu olarak kullanıldığı ileri sürülen taşınmaz iradi olmayan bir tasarruf sonucu aile konutu niteliğini yitirmiş duruma gelmektedir. Bu durumda TMK'nun 194. maddesi uyarınca işlem diğer eşin rızasına bağlı olmaktan çıkmış ve davacının aile konutu korumasından yararlanma olasılığı kalmamıştır." (HGK, 13.12.2017, 2- 2810/1721).

107 İYİLİKLİ Ahmet Cahit, Tasarrufun İptali Davalarında Kambyo Senetleri Bağlamında Alacaklı Borç İlişkisi, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Aralık 2019, S. 15, (s. 255- 310). s. 258.

Nitekim üçüncü kişiler, İcra takip dosyasında borçlu olmamasına rağmen, tasarrufun iptali davası marifetiyle cebri icraya maruz kalacaktır¹⁰⁸. Tasarrufun iptali davaları, şahsi niteliğiyle alacağın tahsiline matuf olup, iptale konu malvarlığının aynı çekişmeli olmadığından, ihtiyati tedbir kararı, somut davada, kural olarak fonksiyonel bir amaca hizmet etmeyecektir. Dolayısıyla tasarrufun iptali davalarında alacağın tahsili niteliği göz önüne alındığında; İİK 281/II fıkra hükümlerine göre iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verilebilir¹⁰⁹. Kaldı ki, ihtiyati haciz için davaya ilişkin tüm koşulların inzimamını beklemek, dava ile elde edilecek sonuçların elde edilememesine yol açacaktır. Şayet iptale konu tasarruf maaş haczi ise, muvazaalı takiplerde kesintinin alacaklıya ödenmemesi hususunda tedbir kararı verilebilecektir. Zira maaş ve ücret haczinde hacze iştirak bulunmadığından¹¹⁰, davacı alacaklı, kesintiye dayanak borçlanma

108 “İİK’nun 283/1. maddesinde; “Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, bu davaya konu teşkil eden mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve davanın konusu taşınmazsa, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın tashihi mahal olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir.” hükmüne yer verilmiştir. Satış ile 3. kişiye geçen mülkiyet tasarrufun iptaline karar verilmesi ile borçluya geri dönmaz. Yalnızca, alacaklıya, 3. kişiye ait taşınmaz üzerine haciz koydurarak sattırarak suretiyle alacağını tahsil imkânı verir. Hacze dayanak yapılan tasarrufun iptali ilamında da anılan yasa hükmüne uygun olarak yalnızca satış işleminin iptaline karar verilmekle yetinilmiş olup; 3. kişi adına olan tapu kaydının iptali ile borçlu adına tesciline dair bir hüküm kurulmamıştır. Bu nedenle, taşınmazın mülkiyeti şikayetçi 3. kişiye aittir. Diğer taraftan, İİK’nun 82. maddesinin 1. fıkrasının 12. bendinde; borçlunun haline münasip evinin haczolunamayacağı ifade edilmiştir. Somut olayda, şikayetçinin yukarıda değinilen yasal düzenleme ve açıklamalar uyarınca taşınmazın maliki olmaması sebebiyle meskeniyet şikayetinde bulunamayacağı açıktır.” (12. HD 20.01.2020, 2019/8158, 2020/356)

109 “Dava İİK’nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir. Tasarrufun iptali davalarında İİK 281/II fıkra hükmüne göre hakim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve tayin olunur. İhtiyati haciz için davaya ilişkin tüm koşulların gerçekleşmesinin beklenmesi dava ile elde edilecek sonuçların alınmamasına yol açabileceğinden ve aciz belgesi yargılamanın her aşamasında giderilebilecek bir eksiklik olduğundan ihtiyati haciz isteminin kabulüne karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile istemin reddine karar verilmiş olması doğru değildir.” (17. HD 29.12.2016, 12281/12178).

110 “İİK’nun 140/1. maddesinde İcra Müdürlüğüne hangi hallerde haciz sıra cetveli düzenleneceği belirtilmiştir. Maddeye göre haciz sıra cetvelinin düzenlenebilmesi için satış tutarının bütün alacaklıların alacağını tamamen ödemeye yetmemesi gerekir. Bu madde uyarınca düzenlenen bir sıra cetvelinde, hacizlere ilişkin takip dosyası (takip tarihi, haciz tarihi, alacak miktarı gibi) bilgilerine, ipotek veya hapis hakları varsa bu hakların tesis edildiği tarihlere ve dayanak bilgilerine yer verilmesi gerekir. Somut olayda, icra dosyasına intikal etmiş bir para bulunmamaktadır. İİK’nun 83/2. madde hükmüne göre, maaş üzerinde birden fazla haciz varsa bunlar İcra Müdürlüğü’nce sıraya konur ve sırada önde olan haczin kesintisi bitmedikçe sonraki haciz için kesintiye geçilemez. Açıklanan bu durum karşısında İcra Müdürlüğüne yapılan maaş hacizlerinin ve yapılması gereken kesintilerin İİK’nun 355. madde hükmü uyarınca bildirilmesi üzerine Uşak Emniyet Müdürlüğü’nce bu madde hükmü uyarınca düzenlendiği anlaşılan ve maaş hacizleri ile ilgili yapılan sıralamanın

işleminin muvazaalı yapıldığını ileri sürerek ihtiyati haciz ve kesilen paranın diğer alacaklıya ödenememesi hususunda ihtiyati tedbir talep ederse, her iki talebi de karşılar şeklide hüküm verilebilecektir. Nitekim bu faraziyyede ihtiyati haciz kararı verilmemesi bir başka alacaklının araya girmesi sebebiyle davacı alacaklının takibini akim ve semeresiz bırakacaktır. Benzer şekilde, mirasın reddi tasarrufunun iptali davasında da, şayet alacağın tahsili imkânsız ya da güçleşeceği hususunda yaklaşık ispat sağlanırsa terekeye ait malvarlığına ihtiyati tedbir kararı da verilecektir. Kaldı ki, terekeye ait taşınmaz malvarlığının mirası ret eden mirasçılar dışında intikalinin yapılarak, üçüncü kişilere devir ve tescil yapılması ihtimalinde, tapu siciline güven ilkesi de uygulama alanı kazanacağından, tasarrufun iptali davası şahsi mahiyette olmakla birlikte alacağı tahsili noktasında geçici koruma sağlayacaktır.

B. Tapu İptali ve Tescil Davalarında Takyidat Lehtarlarının Başlattığı Takibin Geçici Durdurulması Meselesi

Genel mahkemeler, takip hukukuna ilişkin hususlarda kural olarak yetkili değil iseler de aynı mahiyetteki tapu iptali ve tescil davalarında davanın konusuz kalması faraziyesinde, aynı taşınmaz mülkiyet hakkına ilişkin şahsi yük ya da aynı sınırlamaya dayalı icra takibinin durdurulması istemlerinde nasıl bir tavır takınacaktır? İlk derece mahkemesi, derdest dava sırasında tapu iptali ve tescil davasına konu taşınmaz üzerinde bulunan haciz ya da ipotek lehtarının başlattığı takip sonrası yapılacak ihale ile taşınmazın bir üçüncü kişiye ihale edilmesi sebebiyle eldeki davanın konusuz kalacağı ve davacının sübjektif hakkının himaye edilemeyeceğini somut hadisedeki mevcut delilleri de göz önüne alarak tapu iptali ve tescil davası kesinleşinceye kadar icra takip işlemleri bağlamında salt satışın geçici durdurulmasına karar verebilecektir. Zira tapu iptali ve tescil davası sonuçları itibariyle aynı mahiyete olup, mülkiyet hakkına dayandığından, herkes için hüküm ifade edecektir. Nitekim kamuya açıklık fonksiyonu tapu sicili marifetiyle sağlandığı için üçüncü kişiler bakımından hukuki barış ve istikrar sağlama bağlamında kamu düzeni niteliğini de barındırmaktadır. Tapu iptali ve tescil davasında davacı, takyidat lehtarlarını da davalı göstererek¹¹¹ tapunun

İİK'nın 140/1. maddesinde tanımlanan sıra cetveli niteliğinde olduğundan söz edilemez. Dairemizin 14.01.2014 tarih ve 2013/7887 E, 2014/82 K. sayılı ilamı bu yöndedir." (23. HD 21.05.2014, 143/3962).

111 İYİLİKLİ Ahmet Cahit, Taşınmazın Aynına İlişkin İlamın Mevzuunu Oluşturan Taşınmaz Mülkiyet Hakkına Vaziyet Eden Takyidatlara Etkisi, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Ankara 2017, S. 10, (s. 293- 407). s. 366.

iptali ile birlikte takyidatların mürtefi kılınma talebini havi icra takip işlemi bağlamında satışın geçici durdurulmasını talep edebilecektir. Keza, tapu iptali ve tescil davasının kabulünü müteakip şekli ve maddi anlamda kesinleşme sağlanmadan takyidat lehtarlarını davalı gösterip, onlar tarafından başlatılan icra takip dosyasından satışın dava nihayete erinceye kadar geçici durdurulmasını da talep edebilecektir. Bu ihtimalde de mahkemece icra takip işlemleri dışında¹¹² salt satış işlemi geçici olarak durdurulabilecektir. Nitekim bu faraziyede, mülkiyet TMK'nun 705. maddesi gereği sicil dışı intikal¹¹³ ettiğinden¹¹⁴, düzgün tapu sicilinin tutulması¹¹⁵ ve çelişkili hükümler ile çatışan ilamların infazında tereddüt yaşanmaması adına icra takibi bağlamında satışın durdurulması hukuki barış ve istikrar için yerinde bir çözüm sağlayacaktır¹¹⁶. Örneğin aile konutuna ilişkin ipotegün iptali davası sırasında şayet ipotekli taşınmaz ipotegün paraya çevrilmesi marifetiyle satılır ise¹¹⁷, aile mahkemesindeki

112 Genel mahkemeler, icra ve iflas hukukunun yardımcı organları olup, asıl görevlerinden başka İcra İflas Kanunu'nun gösterdiği hallerde icra ve iflas işlerine bakacaklardır. Dolayısıyla takip hukukunda asıl yetkili mahkeme icra mahkemesi olduğundan, Kanun'da genel mahkemelere sınırlı olarak verilen yetkiden maada, genel mahkemeler somut olayın hususiyetlerine göre salt satış işlemi durdurmalı, lakin icranın devamını sağlayan icra takip işleminin durdurulmasına yönelik karar vermekten kaçınmalıdır. Zira söz konusu karar tasarrufu müstemiren icra mahkemelerine ait olduğundan görev gasbına sebebiyet verecektir. Kaldı ki, genel mahkeme kararı ile satış dışında icra takip işleminin durdurulması takip hukukunun en az masrafla ve en kısa süre içinde alacaklının para ile tatmin edilmesi gayesini akamete uğratıp, haksız öncelik ve muvazaalı işlemlere kapı aralayacaktır.

113 İYİLİKLİ Ahmet Cahit, Taşınmazın Mülkiyetinin Tescilden Önce İktisap Hallerinden Mahkeme Hükümüne Göre İktisap Eden Kişinin İhale Feshi Davası Açmaya Yetkisi Bulunup Bulunmadığı Üzerine Düşünceler Ve Tahliller, **TAAD**, 2016, S. 27, (s. 515- 547).

114 "Her ne kadar satış kararı ve ihaleden önce kesinleşmiş mahkeme kararı ile taşınmazın şikayetçi adına tesciline karar verilmiş ise de; taşınmazın tapu kaydına satış vaadi şerhi konulmadığından, artık bu hakkın üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesi imkanı yasal olarak ortadan kalkmıştır. Dolayısıyla şahsı bir hak olan satış vaadi sözleşmesine dayalı bu hak, tapuda malik gözükken kişinin borcu sebebiyle haciz koyan alacaklıya karşı hüküm ifade etmez." (12. HD 03.10.2019, 10871/14011).

115 Tapu sicilinin tutulması prensiplerinden ilki tescil, diğeri sicil aleniliği, bir diğeri hazinenin kusursuz sorumluluğu ve son olarak ise tescilin geçerli bir hukuki sebebe dayanmasıdır.

116 İYİLİKLİ, Tescilsiz İktisap, s. 543.

117 "Davacı; eşinin malik olduğu aile konutu olarak kullanılan taşınmaz üzerine davalı banka lehine ipotek tesis edildiğini, bu işleme rızasının olmadığını ileri sürerek ipotegün kaldırılması, taşınmaz üzerine aile konutu şerhi konulmasını istemiş; mahkemece davanın reddine karar verilmiştir. İpotek 25.03.2008 tarihinde tesis edilmiş, dava 14.01.2014 tarihinde açılmıştır. İpotek tesis edilen taşınmaz ipotegün paraya çevrilmesi yolu ile yapılan takip sonucu cebri icra ile satılmış, davalı eşin açtığı ihale feshi davası da reddedilip 16.02.2015 tarihinde kesinleşmiştir. Bu durumda, Türk Medeni Kanununun 194. maddesi gereğince işlem diğer eşin rızasına bağlı olmaktan çıkmıştır. Dava konusuz hale gelmiştir. Öyleyse, konusu kalmayan dava hakkında "karar verilmesine yer olmadığına" şeklinde karar verilmesi ve yargılama giderleri ve vekalet ücretinin de davanın açıldığı tarihteki tarafların haklılık durumu nazara alınarak takdir ve tayin edilmesi (HMK m.331/1) gerekirken bu yön

ipoteğin iptali davası konusuz kalacaktır¹¹⁸. Bu ihtimalde, aile mahkemesinin genel mahkeme sıfatıyla talep halinde subjektif hakların himayesi bağlamında dava kesinleşinceye değin tedbiren satışın durdurulmasına kararı vermesi yerinde olacaktır¹¹⁹. Nitekim geçerli bir hukuki sebebe dayanmayan ya da hukuki işlemin kurucu ve geçerlilik şartları eksikliğine rağmen tescil edilen yahut müteakiben hukuki varlığı herhangi bir sebeple sona ermiş olup, tapu sicilinde şeklen varlığını

nazara alınmadan yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmayıp, bozmayı gerektirmiştir.” (2. HD 19.06.2018, 2016/25781, 2018/7552).

- 118 “Davacı, davalı eşinin malik olduğu aile konutu üzerine diğer davalı banka lehine ipotek tesis ettirmiş olduğunu, bu işleme rızasının bulunmadığını belirterek ipoteğin kaldırılmasını istemiştir. İpotek 15.01.2011 tarihinde tesis edilmiş, dava 14.05.2015 tarihinde açılmıştır. İpotek tesis edilen taşınmaz yapılan takip sonucu 26.05.2015 tarihli ihale ile cebri icra sonucu davacıya satılmıştır. Davalı banka tarafından ihalenin feshi istemi ile Görele İcra Hukuk Mahkemesinde açılan davada verilen ret kararı, 27.02.2018 tarihinde kesinleşmekle, satış işlemi kesinleşmiştir. Taşınmazın mülkiyeti cebri icra ile satılmakla, tapu kütüğüne tescil edilmemiş bile olsa mülkiyet ihalenin yapıldığı andan itibaren alıcıya geçmiştir (TMK. md. 705/2). Bu itibarla dava konusu taşınmaz üzerindeki ipotek, işlevini yerine getirmiş ve hukuken ortadan kalkmıştır. Varlığı karar tarihinden önce sona ermiş olan ipoteğin kaldırılmasına karar verilemez. Bu halde davanın konusu kalmamıştır. Açıklanan sebeple mahkemece davanın konusu kalmadığından “karar verilmesine yer olmadığına” şeklinde karar verilmek ve yargılama gideri ile vekalet ücretinin dava tarihi itibarıyla tarafların haklılık durumları dikkate alınarak tayin ve takdir edilmek üzere hükmün bozulması gerekmiştir.” (2. HD 27.06.2018, 3453/8280).
- 119 “Somut olayda, mahkemenin kabulü ve Küçükçekmece 2. Aile Mahkemesi’nin 2010/1297 esas, 2011/362 karar sayılı dava dosyası da yapılan tespitler uyarınca; Avcılar İlçesi, Mustafa Kemal Paşa mevkii, 5-46 pafta, 8128 parselde kayıtlı 16/300 arsa paylı 2. kat 6 nolu bağımsız bölümün davacı ile dava dışı eşi İsa Akdağ’ın aile konutu olduğu, dava dışı eş İsa Akdağ tarafından, yine dava dışı Özel Millet Hastanesi Sağ. Hiz. ve Tic. Ltd. Şti.’nin davalı bankadan kullandığı kredinin teminatı olmak üzere bu taşınmaz üzerine davalı banka yararına ipotek tesis edildiği, kredi borcunun ödenmemesi nedeniyle davalı banka tarafından başlatılan icra takibinde taşınmazın cebri icra ile 3. şahıslara satıldığı, icra takibi sırasında davacı tarafından Küçükçekmece 2. Aile Mahkemesi’nde ipoteğin fekki istemli olarak 2.12.2008 tarihinde dava açıldığı, bu dava dosyasında talebe rağmen tedbiren satışın durdurulması yönünde karar verilmediği sabittir. Bankalar tacir olup basiretli davranma yükümlülükleri uyarınca en hafif kusurlarından dahi sorumludur. Bu nedenle davalı bankanın ipotek tesisi sırasında yukarıda açıklanan yasa hükmü uyarınca ipotek tesis edilecek taşınmazın aile konutu vasfını taşıyıp taşımadığını araştırma, aile konutu niteliğindeki taşınmazlar yönünden malik olmayan eşin açık rızasını alma yükümlülüğü bulunmaktadır. Davalı Banka tarafından davacının ipotek tesisine açık muvafakatinin bulunduğu hususu ispatlanmadığı gibi, bankanın bu yükümlülüğünden kaynaklanan sorumluluğunu ortadan kaldırır nitelikte bir delil de sunulamamıştır. İpotekli taşınmazın cebri icra ile satışı öncesinde davacı tarafından taşınmazın aile konutu olduğu iddiasıyla dava açılmasına karşın davalı tarafından icra takibine devam edilip taşınmazın satılmasına da vesile olunmuştur. Yukarıda yapılan açıklamalar uyarınca aile konutu niteliğindeki taşınmaz üzerine tesis edilen ipoteğin geçersiz olduğu, geçersiz ipotek uyarınca yapılan takip ile davacının zararına sebebiyet verilecek şekilde taşınmazın cebri icra ile satışına sebebiyet verildiği gözetildiğinde mahkemenin davanın reddine ilişkin gerekçesi yerinde olmayıp bu nedenle kararın temyiz eden davacı yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir.” (11. HD 23.05.2016, 2015/15701, 2016/5514).

sürdüren ipotek¹²⁰ tescilinin yolsuz olduğundan bahisle iptal ve terkinini mucip davada, genel mahkeme, icra müdürlüğündeki ipoteğin paraya çevrilmesi marifetiyle ilamsız/ilamlı takipte, eldeki dava kesinleşinceye değin teminat karşılığı tedbiren satışın durdurulmasına karar vermelidir. Zira davanın konusu, bizatihi mülkiyet hakkıdır. Benzer bağlamda, yolsuz tescile dayalı tapu iptali ve tescil davasının kabulünden sonra aynı taşınmaz mülkiyet hakkına vaziyet eden bir takyidat (yük ya da sınırlama) mevcut ise, mülkiyeti sicil dışı kazan kişi, mülkiyet hakkının sağladığı yetkileri en geniş anlamda istimal etmek için takyidat lehtarlarını davalı gösterip dava kesinleşinceye kadar takibin durdurulmasını talep etmek de hukuki menfaati bulunacaktır. Lakin geçici durdurma kararı, satış işlemi ile sınırlı olup, takibin devamını sağlayan diğer işlemlerin devam etmesi gerekecektir. Zira genel mahkeme icra mahkemesin takip hukukuna ilişkin diğer yetkilerine müdahale etmemelidir. Ne var ki, tapu iptali ve tescil davalarının kabulü üzerine ilam alacaklısı, mülkiyet hakkına dayanarak, kesin hüküm konusu taşınmaz mülkiyetine vaziyet eden diğer takyidatların mürtefi olması için tarafı olmadığı takip dosyasına istihkak talebiyle icra müdürlüğüne başvurmakta, icra müdürlüğünün red kararına müteakip işlemin iptali için şikayet yoluyla icra mahkemesine başvurmayı tercih ettiği tecrübe edilmektedir. Oysaki bu talep, yargılama yetkisi sınırlı ve şekli olan icra mahkemesine değil, maddi hukuku ilgilendirdiğinden, genel hükümlere tabi olan genel mahkemelere ikame edilmesi gerekmektedir¹²¹.

120 İpotek hakkı, sınırlı aynı hak mahiyetiyle zamanaşımı ve hak düşürücü süreye tabi değil ise de, ipoteğin, temelindeki alacağa bağlı fer'i bir hak olması ile belirlilik ilkesi gereğince ilanihaye tevali etmesi hukuken söz konusu olmayacaktır.

121 "İcra müdürlüğünce şikâyetle konu taşınmaz üzerine 18.05.2009 tarihinde haciz konulmuş olup, bu tarihte taşınmaz borçlu Demo İnş. San. ve Dış Tic. A.Ş. adına tapuda kayıtlıdır. Büyükçekmece 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 17.07.2014 tarih ve 2010/628 Esas, 2014/412 Karar sayılı ilamıyla, tapuda, borçlu ve borçludan bağımsız bölüm satın alan kişiler üzerindeki tapuların iptaline ve şikayetçi adına tesciline karar verilmiş ve bu karar 31.10.2014 tarihinde kesinleşmiştir. Hukuk Genel Kurulu'nun 07.04.2004 tarih ve 2004/12-210 E., 2004/208 K. sayılı kararında da açıklandığı üzere, taşınmazın, borçlunun borcu nedeniyle haczedilebilmesi için haciz tarihinde borçlu adına kayıtlı olması zorunludur. Taşınmaz haciz tarihinde borçlu adına kayıtlı olduğundan, icra müdürünün haciz işlemi usulsüzlük bulunmamaktadır. Daha sonra tapu iptali ve tescil kararına dayalı olarak taşınmazın maliki olan 3. kişinin, haczin kaldırılması için, Hukuk Genel Kurulu'nun 13.06.2001 tarih ve 2001/12-461 Esas 2001/516 Karar sayılı kararında ve Dairemizin süreklilik arzeden içtihatlarında da belirtildiği üzere genel mahkemede mülkiyet hakkına dayalı olarak dava açması gerekir. O halde mahkemece istemin bu nedenlerle reddine karar verilmesi gerekirken, haczin kaldırılması yönünde hüküm tesisi isabetsizdir." (12. HD 01/12/2015, 18174/30138).

VI. TAKİBİN GEÇİCİ DURDURULMASI KARARININ HACİZ VE SATIŞ İSTEME SÜRELERİNE (İİK M. 106 VE 110) ETKİSİ

İcra ve İflas Kanunu, cebri icra karakterli bir talep ve takip hukukudur. İcra takibinin her safhasında tarafların talebi üzerine icra müdürünün işlem yapması esastır. Haciz ve satış talebi de bu minvalde alacaklının talebine bağlıdır¹²². İİK'nun 106. maddesindeki düzenleme ile alacaklının takibi sürüncemede bırakmaması amaçlanmıştır. Dolayısıyla icra hukuku alacaklı ile borçlunun hak ve menfaatlerini dengede tutmak amacı güderken, hem alacaklının alacağına ulaşmasını hem de cebri icra marifetiyle borçlunun haklarının muhafaza edilmesini gözetir. İİK'nun 106. maddesi, "Alacaklı, haczolunan mal taşınır ise hacizden itibaren altı ay, taşınmaz ise hacizden itibaren bir yıl içinde satılmasını isteyebilir"¹²³;

122 "Somut olayda, ipotegin paraya çevrilmesi yolu ile başlatılan ilamlı takipte, borçlu tarafından İzmir 4. İcra Hukuk Mahkemesi'nde icra emrine itiraz edildiği görülmektedir. Anılan Mahkeme'nin 2013/182 E., 2013/365 K. ve 20.06.2013 tarihli kararı ile yetki itirazının ve takibin iptali isteğinin reddine karar verilmiş olup, bu kararın 26.06.2013 tarihinde temyiz edildiği ve 08.09.2014 tarihinde Yargıtay 8. Hukuk Dairesinin 2013/17657 E., 2014/14829 K. sayılı kararı ile onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır. Yukarıda belirtilen ilkeler göz önüne alındığında borçlunun, İzmir 4. İcra Hukuk Mahkemesine yaptığı itiraz, İİK'nun 78/2. maddesinde belirtilen itiraz kavramına girmeyeceğinden 1 yıllık sürenin hesaplanmasında dikkate alınmaz. Diğer taraftan İİK'nun 364/3. maddesi gereğince, temyiz, satıştan başka icra işlemlerini durdurmaz. Bu hükme göre, takibe yönelik itiraz ve şikayetler hakkında verilen icra mahkemesi kararları kesinleşmeden satış yapılamaz ise de satış talebi icra işlemi olup, takibe itiraz edilmiş olması alacaklının satış talebinde bulunmasına engel değildir. Borçluya icra emrinin 29.03.2013 tarihinde tebliğ edildiği, alacaklının 1 yıllık yasal süre içinde satış talebinde bulunmadığı anlaşılmaktadır. O halde mahkemece, alacaklı, İİK'nun 150/e maddesi hükmüne uygun şekilde bir yıllık yasal sürede masrafını da yatırmak suretiyle satış talebinde bulunmadığına göre, takip düşmüş olup, satışın yapılması mümkün olmadığundan, mahkemece şikayetin kabulü ile ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olup, Dairemizce, mahkeme kararının belirtilen nedenlerle bozulması gerekirken, onandığı anlaşılmakla, borçlunun karar düzeltme isteminin kısmen kabulü gerekmiştir." (12. HD 03.05.2017, 2016/25085, 2017/7036).

123 "Alacaklı, haczolunan mal taşınır ise hacizden itibaren altı ay, taşınmaz ise hacizden itibaren bir yıl içinde satılmasını isteyebilir" şeklinde değiştirilmiştir. 6352 sayılı Kanunun 106. maddesi gereği, aynı Kanunun 21. maddesinin, yasanın yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe gireceği belirtilmiştir. Dolayısıyla satışı istenilen taşınmazların haciz tarihi olan 03/03/2008 tarihi itibarı ile uygulanması gereken İİK'nun 106.maddesinde; "Alacaklı, haczolunan mal taşınır ise hacizden nihayet bir sene ve taşınmaz ise nihayet iki sene içinde satılmasını isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir. Aynı Kanunun 110.maddesinde ise; "Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya talep geri alınıp da, bu müddet içinde yenilenmezse o mal üzerindeki haciz kalkar" hükmü yer almaktadır. Bu düzenleme kapsamında, icra müdürlüğünden hacizli malın satışının süresinde istenilmesi yeterli olup, diğer satış şartlarının oluşup oluşmadığının irdelenmesi gerekmez. Bir başka anlatımla, icra müdürlüğü kıymet takdirli yapılmamış olması ya da bir başka sebeple satış talebini reddedemez. Yine İİK'nun 129/son maddesi hükmüne göre de, ikinci ihalede alıcı çıkmazsa veya bu maddede yazılı şartlar gerçekleşmezse satış talebi düşer. Satış talebinin düşmesinden itibaren işlemeye başlayacak iki yıllık sürede alacaklının yeniden satış talep etmesi zorunludur. Hemen belirtmek gerekir ki, yukarıda değinilen maddelerde yer alan

İİK'nun 110. maddesi ise “Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya icra müdürü tarafından verilecek karar gereği gerekli gider onbeş gün içinde depo edilmezse veya talep geri alınır da kanuni müddet içinde yenilenmez ise haciz kalkar¹²⁴. Hacizli malın satılması yönündeki

satış isteme süreleri hak düşürücü nitelikte olup, mahkeme, satış talebinin öngörülen süreler içinde yapıp yapılmadığını re'sen gözetmelidir. Satış isteme sürelerinin geçmesine karşın tapu sicilinde şeklen varlığını sürdüren haciz İcra İflas Kanunu'nun emredici nitelikteki anılan maddelerine aykırı bir durum yaratır. Ayrıca bu husus kamu düzeni ile ilgili olup, gözetilmesi yasa ile hakime yükletilmiş bir görevdir. Bu açıklamalara göre, somut olayda, taşınmazların 03.03.2008 tarihinde ihtiyaten haczine karar verildiği ve haczin 18/03/2008 tarihinde kesinleştiği, alacaklının yasal sürede 15/03/2010 tarihinde hacizli taşınmazların satışının yapılmasını talep ettiği, yine aynı gün 2.000,00 TL satış avansının dosyaya yatırıldığı görülmektedir. Sonraki aşamalarda, icra mahkemesince, gerçekleşen ihalenin feshine karar verilmesi yasal sürede yapılan satış talebinin geçersizliği sonucunu doğurmayacağı gibi asliye hukuk mahkemesinin menfi tespit davasında verdiği takibin durdurulması yönündeki tedbir kararı da satış talebinin geçerliliğini etkilemez. O halde, mahkemece, alacaklı tarafından, kesin haciz tarihinden itibaren İİK'nun 106. maddesinde öngörülen yasal iki yıllık sürede satış talep edilerek bir miktar satış avansı dosyaya yatırıldığından, takip dosyası safahatında ayrıca satış talebinin geri alınması veya düşmesi durumu da gerçekleşmediğinden şikayetin kabulüne karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile reddi isabetsizdir.” (12. HD 29.02.2016, 2015/30239, 2016/5574).

124 “İİK'nda, süresinde satış istendikten sonra haczi ve satışı düşüren sebepler öngörülmemiş, sadece aynı Kanun'un 129/son maddesinde, ikinci ihalede alıcı çıkmazsa “satış talebinin” düşeceği düzenlenmiştir. İİK'nun 106 ve 110. madde hükümleri alacaklının alacaklının takibi sürüncemede bırakmaması amacıyla getirilmiş olup, bu amaca uygun olarak anılan şikayet olunan tarafından İİK'nun 106. maddesindeki 1 ve 2 yıllık süreler içerisinde İİK'nun 59. maddesine uygun olarak satış talep edilerek avansı yatırılması olmakla, bir daha satış istemesine gerek kalmaksızın, haczi ve satışının ayakta olduğunun kabulü gerekir. Satışın da aynı bir ve iki yıllık süreler içinde yapılmasının zorunlu olduğu, aksi halde haczin düşeceği yönünde yasada bir hüküm bulunmamaktadır. Alacaklıya yüklenen görev, süresinde satış isteyerek avansı yatırmaktır. İİK'nun 123. maddesinde satış görevi, icra dairesine yüklenmiş olup, satış ne zaman yapılırsa yapılsın, haciz ve satış talebi ayaktadır. Dairemizin son uygulaması bu yöndedir. İİK'nun kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıl geçmedikçe yeniden kıymet takdiri yapılamayacağı öngören 128/a-3 fıkrası, varılan bu sonucu bertaraf eden bir düzenleme değildir. Dairemizin 26.03.2012 tarih ve 1020 E., 2296 K.; 27.09.2013 tarih ve 4460 E., 5835 K.; 28.03.2014 tarih ve 1763 E., 2381 K. sayılı ilamları bu yöndedir bir yıllık satış isteme süreci içinde taşınmaz başka bir dosyadan satılmış ise o tarihe kadar satış talebinde bulunmayan, satış talebinde ya da o satıştan kendi dosyası için yararlanma talebinde bulunmasına gerek kalmaksızın haczi ayaktadır. İİK'nun 107. madde hükmü koşulları bulunmadığından bahisle aksi sonuca varılamaz. Bu madde hükmü aynı derece içindeki alacaklılar ile ilgilidir. İlmî ve yargısal inançların bu yolda olduğu açıktır. (M.Oskay- C.Koçak İİK şerhi 7 cilt, Ank.sh. 3046; Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin 04.12.2001 gün ve 8906 Esas 8078K; 04.12.2003 tarih ve 555 E.,12171 K.; Dairemizin 23.06.2014 tarih ve 5599 E; 4814 K. 12.11.2015 tarih ve 2014/8971 E., 2015/7269 K. sayılı ilamları aynı yöndedir.) Diğer yandan; icra müdürlüğünce satış talebinin reddi kararı, alacaklının yasa ile doğan hakkın özünü ortadan kaldıran bir karar olması nedeniyle süresiz şikayete tabi olan bu karara yönelik şikayetin işbu dava ile yine şikayete bakmakla görevli İcra Mahkemesi'nin önüne getirildiğinin de kabulü gerekir. Bu durumda; anılan ret kararının takip hukuku bakımından kesinleştiği sonucuna varılmamalıdır şikayet konusu işlemin bir hakkın yerine getirilmesinden veya sebepsiz sürüncemede bırakılmasından dolayı ve kamu düzenine aykırı olan işlemlere karşı yapılacak şikayetlerin süresiz bulunduğu hususunun somut olayımızda uygulama yeri olmasına göre icra müdürünün işleminin işbu davada savunma yolu ile ayrıca şikayet te edilmesine göre, ret kararının da

talep bir defa geri alınabilir.” hükmüne münderiçtir. Satış talebi, ancak kesin haciz sahibi alacaklı tarafından talep edilebilir¹²⁵. Bunun yanında, taşınır malların paraya çevrilmesi için borçlu da alacaklıyı beklemeden satış talebinde bulunabilir (İİK m. 113). Kesin haciz lehtarını alacaklının yasal süresi içinde yapacağı satış talebi, hem mahcuz malın icra müdürlüğüne satışını, hem de haczin düşmesini engelleyecektir. Haciz, talebi kanuni müddet içinde yapılmaz veya geri alındıktan sonra bu müddet içinde yenilenmez ise, dosya işlemde kaldırılır (İİK m. 78/4). Bu ihtimalde, sadece takip dosyası işlemde kaldırılır, takip düşmez. Yenileme talebi üzerine alacaklı, aynı takip dosyası üzerinden yeniden haciz isteyebilir. Alacaklı, bir yıllık süre içinde haciz talebinde bulunmuş ise, bu süre içinde haciz uygulanmamış olsa dahi takip dosyası işlemde kaldırılamaz. Dolayısıyla İcra ve İflas Kanunu’na göre bir kez haciz isteme hakkı kullanıldıktan sonra takibin düşümünü öngören bir düzenleme bulunmadığından, takip dosyası işlemde kaldırılabilir, takip derdest kalmaya devam edecektir. Ancak, alacaklının süresi içinde satış istememesi faraziyesinde haciz düşecektir. Bu vaziyet, kamu düzenine mümas olup, re’sen gözetilir¹²⁶. Bu sebeple, hacizli malın cebri icrada

bu davada ele alınıp değerlendirilmesi gerektiği gözetilmelidir. Yargıtay uygulamalarına (örneğin Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 15.12.2003 gün ve 2126/24743 sayılı ilamı) göre en önemli kriter, tarafların, üçüncü kişilerin ve kamunun menfaatinin korunması için konulmuş emredici (amir) hükümlerine aykırılık teşkil etmesi olup, bu nitelikteki icra müdürünün işleminin süreye bakılmaksızın incelenmesi gerekecektir. (Bkz: M.Oskay-C. Koçak, İİK şerhi Ank. sh.140,141)Belirtilen bu nedenlerle süresiz şikayet hakkına sahip olan şikayet olunanın, aleyhindeki bu karara karşı İİK’nın 16. maddesine göre süreli şikayet yoluna gitmeyerek icra müdürünün kararını iptal ettirmemiş olmasının, hakkın özü olan İİK’nın 59, 106 ve 110. maddelerine uygun olarak süresinde yaptığı satış talebinin ona sağladığı hukuki sonuçları ortadan kaldırdığı sonucuna varılmaz. Dairemizin 19.09.2013 tarih ve 4536 E., 5532 K.; 30.09.2013 tarih ve 4685 E., 5861 K.; 23.06.2014 tarih ve 5599 E., 4814 K. sayılı ilamları bu yöndedir. Bu durumda, İİK’nın 106. maddesi uyarınca bir yıl içinde satış talebinde bulunması, 59. maddesi uyarınca masrafını yatırmış halinde, adı geçen şikayet olunan yasa ile kendisine yüklenen işlemleri yerine getirdiğinden, haczinin ayakta olduğunun kabulü gerekir. İcra müdürünün satış isteme talebinin reddi kararına karşı süreli şikayet yoluna başvurulmadığı gerekçesiyle haczin düştüğü sonucuna varılması, anılan yasal düzenlemelerle ve hakkaniyetle bağdaşmaz. Bu durumda mahkemece, şikayet olunanın alacaklı olduğu İstanbul 11. İcra Müdürlüğü’nün 2007/779 E. sayılı dosyasında, haciz tarihinden sonra iflas erteleme davasında verilen ihtiyati tedbir süresinin dikkate alınmasıyla İİK’nın 106. maddesindeki sürede satış talebinde bulunularak avansın yatırıldığı, şikayet olunanın ilk sırada bulunan 10.02.2006 tarihli kesin haczinin ayakta olduğu gerekçesiyle şikayetin reddine karar verilmesi gerekirken, yanılığın gerekçeyle yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmamıştır. “ (23. HD 08.03.2016, 2015/4595, 2016/1418).

125 Haciz isteme hakkı, ödeme emrinin tebliğ tarihinden itibaren bir sene geçmekle düşer. İtiraz veya dava halinde (İİK m. 67- 69), bunların vukuundan, hüküm kesinleşmesine kadar veya alacaklı ile borçlunun icra müdürlüğünde taksit sözleşmeleri (İİK m. 111) yapmaları halinde taksit sözleşmesinin ihlaline kadar geçen zaman hesaba katılmaz.

126 “Satışa konu enkazın davalı alacaklı vekilinin talebi üzerine 10.05.2010 tarihinde haczedildiği ve alacaklı vekili tarafından İİK’nun 106. maddesinde belirtilen bir yıllık

ihale edilmesi, süresi içinde satış talep edilmediği için düşen hacze¹²⁷ geçerlilik sağlamayacaktır¹²⁸. Hemen belirtmek gerekir ki, ipoteğin paraya

süreden sonra, 27.06.2011 tarihinde fiili haczi yapılan menkul hükmündeki enkazın satışına esas olmak üzere kıymet takdirinin yapılmasının istenildiği anlaşılmaktadır. Yukarıda da belirtildiği üzere, satış isteme süreleri hak düşürücü nitelikte olduklarından icra memuru tarafından re'sen göz önünde bulundurulması gerekir. Aksi takdirde icra memurunun bu işlemi süresiz şikayete tabidir. Bu durumda mahkemece, İİK'nun 110. maddesi gereğince ihale tarihinde anılan menkul üzerindeki haczin kalktığı gözetilerek, geçerli bir haciz olmaksızın yapılan ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile istemin reddi isabetsizdir." (HGK, 04.03.2015, 12- 1284, 2015/890).

127 "Borçlunun taşınmazı üzerine 04/09/2009 tarihinde haciz konulduğu, alacaklının talebi üzerine 29/05/2013 tarihinde haczin yenilendiği, ihaleye esas olan kıymet takdirinin 03/07/2012 tarihinde yapıldığı, ihalenin ise 16/01/2014 tarihinde gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Alacaklının haczin yenilenmesi talebi ilk hacizden vazgeçme anlamına geldiğinden 29/05/2013 tarihli haciz sonrası yeniden kıymet takdiri yapılması gerekirken, düşmüş hacze dayalı olarak belirlenen kıymet takdiri herhangi bir hüküm ve sonuç doğurmaz. Bu hususun mahkemece resen gözetilmesi gerekir. O halde mahkemece kalkmış (düşmüş) hacze dayalı kıymet takdiri esas alınarak yapılan ihalenin usulsüz olduğu gözetilerek ihalenin feshi yerine şikayetin reddine karar verilmesi isabetsiz olup, kararın bu nedenle bozulması gerekirken Dairemizce onandığı anlaşılmalı borçlunun karar düzeltme isteminin kısmen kabulüne karar vermek gerekmiştir." (12. HD 02.04.2015, 5245/8281).

128 "İİK.nun 106.maddesinde; "Alacaklı, haczolunan mal taşınır ise hacizden itibaren altı ay, taşınmaz ise hacizden itibaren bir yıl içinde satılmasını isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir. Aynı Kanun'un 110. maddesinde ise; "Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya talep geri alınıp da, bu müddet içinde yenilenmezse o mal üzerindeki haciz kalkar" hükmü yer almaktadır. Satış talebinin, yukarıdaki maddede öngörülen süreler içinde olup olmadığını icra müdürü re'sen gözetmelidir. Satış talebi, bu sürelerden sonra ise, reddetmelidir. Satış isteme süresinin geçmesi nedeniyle haczin kalkmış olmasına rağmen yapılan ihalenin feshi gerekir (Baki KURU, İcra El Kitabı, s.520). Somut olayda, ihaleye konu taşınmaza son haczin 03.03.2017 tarihinde konulduğu, borçlunun, 20.10.2017 tarihinde Tekirdağ İcra Hukuk Mahkemesinin 2017/402 E. sayılı dosyasında, işleyecek faiz oranına yönelik itiraz ve şikayette bulunduğu, mahkemece takibin teminat karşılığında 09/11/2017 tarihinde tedbiren durdurulmasına karar verildiği, 20/11/2017 tarihinde de durdurma kararının icra müdürlüğüne gönderildiği, Tekirdağ İcra Hukuk Mahkemesinin 21.02.2018 tarih, 2017/402E-2018/71 K. sayılı kararı ile şikayetin reddine karar verildiği, borçlunun istinaf etmesi üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesinin 25.10.2018 tarih ve 2018/1480 E.-2382 K.sayılı kararı ile istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar verildiği, alacaklının 12.12.2018 tarihinde taşınmazın satışını talep ettiği, 17.12.2018 tarihinde de satış avansını yatırdığı görülmektedir. HMK hükümleri takip hukukuna uygun düştüğü müddetçe takip hukukunda da uygulanır. 6100 sayılı HMK'nun 397/2. maddesi gereğince; ihtiyati tedbir kararının etkisi, aksi belirtilmediği takdirde, nihai kararın kesinleşmesine kadar devam eder. İcra mahkemesince verilen tedbir kararı, HMK'nun 397/2. maddesi kapsamında olmayıp, İcra ve İflas Kanunu'nda özel olarak düzenlenmiş takip hukukuna özgü bir karardır. İcra mahkemesinin verdiği kararlar şekli hukuka ilişkin olup verildikleri anda sonuç doğururlar, kesinleşmelerine gerek yoktur. Bu nedenle icra mahkemesince verilen tedbir kararları, karar tarihi itibari ile son bulur. İcra mahkemesince verilen nihai kararda, bu tedbir kararının (takibin geçici olarak durdurulmasına ilişkin kararın) kaldırılmasına ve takibin devamına şeklinde bir karar verilmesine gerek bulunmamaktadır. Öte yandan, İİK'nun 363/4. maddesi gereğince, istinaf, satıştan başka icra işlemlerini durdurmaz. Bu hükme göre, takibe yönelik itiraz ve şikayetler hakkında verilen icra mahkemesi kararları kesinleşmeden satış yapılamaz ise de; satış talebi icra işlemi olup, takibe yönelik şikayete bulunulması veya itiraz edilmiş olması alacaklının satış talebinde bulunmasına engel değildir. Bu durumda; haciz tarihinden

çevrilmesi yoluyla takipte ipotekli taşınmazın paraya çevrilmesi, mahcuz taşınmazın paraya çevrilmesine ilişkin hükümlere göre icra edilecektir (İİK m. 150/g). Dolayısıyla, İİK'nun 150/e maddesine göre; "Alacaklı, taşınır rehnin satışını ödeme veya icra emrinin tebliğinden itibaren 6 ay içinde, taşınmaz rehnin satışını da aynı tarihten itibaren 1 yıl içinde isteyebilir. Satış yukarıdaki fıkrada gösterilen müddetler içinde istenmez veya talep geri alınıp da bu müddetler içinde yenilenmez ise takip düşer. 78. maddenin ikinci fıkrası hükmü, rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takipte de kıyasen uygulanır." Buna göre, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan icra takibinde, alacaklının ödeme veya icra emrinin tebliğinden itibaren taşınmazlar için 1 yıl içinde satış isteme zorunluluğu vardır. İİK'nun 150/e maddesi son fıkrasının göndermesiyle kıyasen uygulanması gereken aynı Kanun'un 78/2. maddesinde belirtilen "itiraz" kavramından, icra mahkemesine İİK'nun m. 68-68/a maddeleri uyarınca yapılan itirazın kaldırılması talebinin, aynı maddede yazılı "dava" kavramından ise genel mahkemelere İİK'nun 67.maddesi uyarınca açılan itirazın iptali davasının anlaşılması gerektiği kuşkusuzdur¹²⁹. Takibin icra mahkemesi kararıyla geçici durdurulması, takibi mevcut haliyle dondurarak, bir sonraki icra işleminin devamına engel olur, lakin bu kararın takibin geldiği aşamaya kadar ki sürece bir etkisi olmayacaktır. Örneğin haciz yapılmış ise, takibin geçici durdurulması kararı, hacizlerin fekkini sağlamayacaktır. Nitekim bu husus, alacaklı ve borçlu menfaatinin dengelenmesi, silahların eşitliği ve ölçülülük ilkelerinin de bir gereğidir. İcra takibinin geçici durdurulmasına yönelik ara kararı, uyuşmazlığa son vermeyip, hakime davadan el çekme sonucu doğurmayan¹³⁰, usuli müktesep hak oluşturmadığı için değişen ve gelişen şartlara nazaran değiştirilip, ortadan kaldırılabilen bir niteliği haiz olduğundan¹³¹, icra mahkemesinin esasa ilişkin nihai kararına değin hukuki himaye sağlayacaktır. Keza takibin geçici durdurulmasını istihdaf ettiklerinden

takibin tedbiren durdurulduğu tarihe kadar olan süre ile; şikayetin reddine karar verildiği tarihten, satış talebi tarihine kadar geçen süreler göz önüne alındığında, haciz tarihi ile satış talebi tarihi arasında satış isteme süresinin geçtiği görülmüştür. İİK.nun 106-110. maddeleri gereğince süresinde satış istenmediği için haciz düşmüş olup, artık düşen bir hacze dayalı olarak ihale yapılamayacağından ihalenin feshi gerekir. O halde mahkemece, şikayetin kabulü ile ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi ve Bölge Adliye Mahkemesince de istinaf başvurusunun esastan reddi isabetsiz olup, Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılmasına ve ilk derece mahkemesi kararının bozulmasına karar vermek gerekmiştir." (12. HD 04.06.2020, 670/3797).

129 Kambiyo senedine dayanan takipler ile ilamlı takiplerde itiraz takibi durdurmadığı için İİK'nun 78/2. fıkrasının 2. cümle hükmü uygulanmaz.

130 TANRIVER, s. 42

131 TANRIVER, s. 42.

ve ihtiyati tedbir amaçlı ara kararı mahiyetinden ötürü, bağımsız olarak kanun yoluna tabi olmadıkları gibi¹³², ilam ve ilam niteliğinden yoksun olup, ilamlı icra takibinin dayanağını da oluşturmazlar¹³³. Zira kural olarak icra mahkemesi kararlarının uygulanması için kesinleşmesi gerekmez. İcra mahkemesi kararları verildikleri tarih itibarıyla hüküm ve sonuç doğurur. Bu sebeple, Hukuk Muhakemeleri Kanunu 397/2. fıkrasındaki “İhtiyati tedbir kararının etkisi, aksi belirtilmediği takdirde, nihai kararın kesinleşmesine kadar devam eder” hükmü, takip hukukunda uygulama alanı bulmayacaktır. Bu süreçte İİK 106 ve 110. maddelerindeki satış isteme süreleri de işlemeyecektir. Dolayısıyla icra mahkemesi kararıyla takibin geçici durdurulması kararı ile satış isteme süre ve masraflarının depo edilmesine ilişkin süreler işlemeyeceği için hacizlerin düşmesi de söz konusu olmayacaktır. Yargıtay’da menfi tespit davasında verilen tedbir kararı süresince satış isteme sürelerinin işlemeyeceğini içtihat etmiştir¹³⁴. Kanaatimizce, genel mahkemeler tarafından tesis edilen geçici durdurma kararı, takibin devamına müessir icra takip işleminden ziyade satışın durdurulması fonksiyonunu haiz olup, satışa kadarki süreç, kararın etkisinden varestede olacağından, satış isteme sürelerinin durmasından bahsetmek doğru olmayacaktır. Dolayısıyla icra takibinin durdurulması söz konusu olmadığından, satış isteme süreleri de işlemeye devam edecektir. Meğerki icra takibinden önce ikame edilen menfi tespit davası üzerine takip durdurulmuş olsun. İştirak halinde mülkiyet hükümlerini tabi malvarlığının haczinde ise icra mahkemesinin satışın belirlenmesi yönündeki kararı (İİK m. 121)¹³⁵ ile ortaklığın giderilmesi

132 TANRIVER, s. 47.

133 TANRIVER, s. 42, 47.

134 “Somut olayda, şikayete konu taşınmaz üzerine 24.09.2013 tarihinde haciz konulmuş olup, alacaklı tarafından, menfi tespit davasında verilen tedbir kararının kaldırıldığı gün, yani 22.04.2015 tarihinde satış talebinde bulunulmuştur. Bu durumda, menfi tespit davasında verilen tedbir kararı süresince satış isteme süreleri işlemeyeceğinden haczin düştüğünden bahsedilemez. O halde mahkemece, haczin düşmemesi nedeniyle şikayetin kabulüne karar verilmesi gerekirken, konusuz kaldığı gerekçesi ile esas hakkında hüküm kurulmasına yer olmadığı yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir.” (12. HD 25.10.2016, 4467/22205).

135 “Mahkemece, şikayet olunan M. Şerif Küle’nin alacaklı olduğu Manisa 1. İcra Müdürlüğü’nün 2014/1014 E. sayılı takip dosyasında açmış olduğu ortaklığın giderilmesi davasını takip etmediğinden haczinin düştüğü, şikayet olunan M. Fadıl Çalısır’ın alacaklı olduğu İzmir 16. İcra Müdürlüğü’nün 2009/11984 E. sayılı takip dosyasında 27.04.2011 tarihinde bedeli paylaşımına konu taşınmaz hissesine haciz konulduğu, anılan haczin ayakta olduğu isabetli şekilde tespit edilmiştir. Asıl dosyada şikayetçi Sezai Yalçındağ’ın alacaklı olduğu Turgutlu İcra Müdürlüğü’nün 2014/2260 E. sayılı takip dosyasında, borçlu Hüsnü Balmumcu aleyhine 25.03.2008 tarihinde kambiyo senedine dayalı olarak icra takibine başlandığı, takibin kesinleştiği, taşınmaza 14.02.2008 tarihinde haciz konulduğu, bu haciz ile ilgili herhangi bir işlem yapılmadığı, alacaklı vekilinin aynı taşınmaz üzerine

davası açılması¹³⁶, satış talebi niteliğinde olduğundan¹³⁷, haciz ve satış isteme sürelerini kesecektir¹³⁸.

VII. TAKİBİN HAKSIZ YERE DURMASINDAN DOLAYI UĞRANILAN ZARAR VE TEMİNATIN HACZİ

Haksız ihtiyati tedbirden mütevellit tazminat davası, geçici bir hukuki koruma sağlayan ihtiyati tedbir kararının haksızlığının ortaya çıkması

04.08.2010 tarihinde haciz koyduğu, 11.01.2011 tarihli talebi üzerine İcra Mahkemesince 14.01.2011 tarihinde İİK'nun 121. maddesine göre ortaklığın giderilmesi davası açmak üzere yetki verildiği, alacaklı vekilince, alınan yetkiye dayalı olarak 05.05.2011 tarihinde dava açıldığı, 13.03.2013 tarihinde karar verildiği, bu karara dayalı olarak taşınmazın 06.02.2014 tarihinde satılmış olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda mahkemece, asıl dosyada şikayet olunan M. Şerif Küle'nin haczinin düştüğü, 2. sırada yer alan M. Fadıl Çalışır'ın haczinin ise şikayetçinin haczinden sonra olduğu gerekçesiyle, asıl dosyadaki şikayetin her iki şikayet olunan yönünden kabulüne karar verilmesi gerekirken, şikayet olunan M. Şerif Küle yönünden gerekçe ile çelişir şekilde, şikayet olunan M. Fadıl Çalışır yönünden ise şikayetçinin 04.08.2010 olan haciz tarihinin 03.12.2012 olarak yanlış belirlenmesi suretiyle hüküm kurulması doğru olmamıştır." (23. HD 07.12.2015, 1993/7950).

136 "Taşınmazlara 04.12.2006 ve 12.05.2009 tarihinde haciz konulmuştur. Takip ve haciz tarihi itibari ile yürürlükte bulunan İİK'nun değişiklik öncesi 106. maddesine göre gayrimenkullerde satış isteme süresi 2 yıldır. Hacizden sonra, 06.08.2012, 16.10.2012, 24.12.2012 ve 30.07.2013 tarihinde 4 kez satış talebinde bulunulmuş ise de, bu taleplerin hiç birisinde satış masrafı yatırılmadığının anlaşılması karşısında bu talepler, usulüne uygun bir satış talebi olarak kabul edilemez. Kaldı ki, ortaklığın giderilmesi davası 23.09.2011 tarihinde reddedilmiş olup bu tarihten itibaren dahi 2 yıllık sürede (masrafı yatırılan 07.11.2013 tarihli satış talebine kadar) usulüne uygun satış talebi de bulunmamaktadır. Hal böyle olunca, gerekmediği halde İİK'nun 121. maddesi uyarınca yetki alınması ve bu yetkiye dayalı ortaklığın giderilmesi davası açılması satış isteme süresini kesmeyeceğinden ve yasal sürede masrafı yatırılarak usulüne uygun satış talebinde bulunulmadığından hacizler İİK'nun 106-110. maddesi uyarınca düşmüş olup geçerli bir haciz bulunmaksızın ihale yapılması anılan yasa hükümlerine aykırı olmakla usulsüzdür." (12. HD 24.12.2015, 31012/32817).

137 "Borçlunun murisinden intikal edecek hissesine haciz konulduktan sonra alacaklı İİK'nun 110. maddesinde yazılı süre içerisinde ortaklığın giderilmesi davası açmak amacıyla icra müdürlüğünden yetki belgesi talebinde bulunmuş olup, bu istemi satış talebi niteliğinde olduğundan haciz düşmemiş ise de, alacaklının daha sonra aynı taşınmaz hissesine 2. kez haciz koydurduğu görülmüştür. Bu talep ilk hacizden vazgeçme anlamına geldiğinden 14.06.2012 tarihli haciz sonrası yeniden kıymet takdiri yapılması gerekirken, düşmüş hacze dayalı kıymet takdiri esas alınarak ihalenin yapılması usulsüz olup ihalenin feshi yerine şikayetin reddi yönünde hüküm tesisi bu nedenle doğru görülmemiştir." (12. HD 27.06.2014, 15060/18915).

138 "Somut olayda, taşınmazın tapu kaydına 10/05/2013 ve 22/05/2014 tarihlerinde haciz konulduğu, satış isteme süresi dolmadan alacaklının, 08/12/2014 tarihinde İİK.nun 121. maddesi uyarınca aldığı yetki verilmesi kararına istinaden 27/05/2015 tarihli dilekçesi ile İstanbul 13. Sulh Hukuk Mahkemesi'ne ait 2014/407 Esas sayılı dosya ile ortaklığın giderilmesi davası açtığı, bu davanın açılmasıyla satış isteme süresinin kesildiği, ortaklığın giderilmesi davasının derdest olduğu görülmekte olup, haciz düşmemiştir. Kural olarak icra müdürü kendi vermiş olduğu karardan re'sen dönemeyeceğinden icra müdürlüğünün 01.06.2015 tarihli ret kararı yerinde ise de, 29.05.2015 tarihli haczin kaldırılmasına yönelik işlemi yerinde olmayıp, bu durumda, mahkemece, satış isteme süresinin kesildiği gerekçesi ile şikayetin kabulüne ve icra müdürlüğünün 29.05.2015 tarihli işleminin iptaline yönelik karar verilmesi doğrudur." (12. HD 06.04.2017, 2016/13007, 2017/5680).

neticesinde, bu karar nedeniyle zarar görenin zararını telafi etmek için ihtiyati tedbir talep edip, uygulatan taraftan talep edebileceği bir dava çeşididir. Takibin geçici olarak durdurulmasını talep eden kişinin daha sonra haksız olduğu anlaşılırsa¹³⁹, karşı taraf veya üçüncü kişi, takibin haksız yere durdurulmasından doğan zararlarının karşılanmasını talep edebilecektir¹⁴⁰. Zira ihtiyati tedbir talep eden, haksız çıktığı takdirde karşı tarafın ve üçüncü kişilerin bu yüzden uğrayacakları muhtemel zararlara karşılık teminat göstermek zorundadır (HMK m. 392). Nitekim HMK 399. maddesine göre; lehine ihtiyati tedbir kararı verilen tarafın, ihtiyati tedbir talebinde bulunduğu anda haksız olduğu anlaşılır veya lehine verilen tedbir kararı kendiliğinden kalkar ya da itiraz üzerine kaldırılır ise, lehine ihtiyati tedbir kararı verilen taraf, haksız ihtiyati tedbir nedeniyle uğranılan zararı tazminle yükümlüdür. Haksız olarak ihtiyati tedbir koydurmuş olan tarafın sorumluluğu, haksız fiil sorumluluğuna benzetilmektedir. Haksız ihtiyati tedbirden doğan tazminat davası, aleyhine haksız olarak ihtiyati tedbir kararı uygulanmış kişi veya bu haksız ihtiyati tedbirden zarar görmüş olan üçüncü kişi tarafından, haksız ihtiyati tedbir kararı alıp, bunu uygulatan tarafa açılır. İhtiyati tedbirden doğan tazminat sorumluluğu için kararın uygulanmasından gayri bir zararın husule gelmesi ve zarar ile haksız ihtiyati tedbir kararı arasında illiyet bağının mevcudiyeti de aranacaktır. Söz konusu dava, esas hakkındaki davanın karara bağlandığı mahkemede açılır. Asıl davaya ilişkin hükmün kesinleşmesinden veya ihtiyati tedbir kararının kalkmasından itibaren bir ay içinde tazminat davasının açılmaması üzerine teminat iade edilir (HMK m. 392/2). Tazminat davasının, hükmün kesinleşmesinden veya ihtiyati tedbir kararının kalkmasından itibaren 1 yıl geçmesiyle zamanaşımına uğrayacağı hükme bağlamakla (HMK m. 399), teminatın iadesi daha kısa süreye tabi kılınmıştır. İcra ve İflas Kanunu'nda takip hukuku organları tarafından tesis edilen haksız ihtiyati tedbir kararları nedeniyle doğan zararları karşılamak üzere genel

139 Talebi üzerine lehine ihtiyati tedbir kararı tesis edilen taraf, esas hakkındaki dava aleyhine neticelenirse, tedbir kararının haksız olduğu tebarüz edecektir.

140 "İnkâr edilen imzanın borçluya ait olduğunun anlaşılması halinde borçlunun tazminat ve para cezası ile sorumlu tutulabilmesi için İİK'nun 170/3. maddesi uyarınca takibin aynı maddenin 2. fıkrasına göre durdurulmuş olması gerekmektedir. Somut olayda; 26.04.2015 tarihli tedbir kararı ile alacağın %15'i oranında teminat karşılığında takibin geçici olarak durdurulmasına karar verilmiş ise de; öngörülen teminat yatırılmadığından takibin durmadığı anlaşılmaktadır. O halde mahkemece, takibin durdurulmadığı dikkate alınarak imza itirazının reddi ile yetinilmesi gerekir iken borçlu aleyhine ayrıca tazminat ve para cezasına hükmedilmesi isabetsiz ise de anılan yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını zorunlu kılmadığından kararın düzelterek onanması gerekmiştir." (12. HD 18.01.2016, 2015/24043, 2016/1162).

bir tazminat yer almayıp, bunun yerine ilgili maddelerde haksız ihtiyati tedbir nedeniyle lehine tedbir kararı verilen tarafın, tazminata mahkum edileceği öngörülmüştür. Bu bağlamda, İİK 72/4'e dayalı menfi tespit davasında; İİK 97/13'te mahcuz mala istihkak iddiası veya istihkak davası üzerine takibin ertelenmesine karar verilip, menfi tespit ve istihkak davasının reddedilmesi ya da kambiyo senetlerine bağlı haciz yoluyla takipte borca ve imzaya itiraz üzerine takibin geçici olarak tedbirene durdurulmasını müteakip söz konusu davanın reddedilmesi durumunda, lehine takip durdurulan kişi aleyhine tazminata hükmedileceği ayrı ayrı belirtilmiştir. Dolayısıyla, haksız fiile ilişkin şartların inzımanı aranacaktır. Konu başlığı bağlamında bu aşamada ele alınacak bir diğer mesele, takibin durdurulması için mahkemece belirlenen teminatın, başka bir alacaklı tarafından haczinin mümkün olup olmadığıdır? Bir diğer ifadeyle, icra müdürlüğünce takibin durdurulması için hükmedilen teminat ya da genel mahkemelerde takipten önce veya sonra açılan menfi tespit davalarında, takibin geçici durdurulması yahut veznedeki paranın dava sonuna kadar alacaklıya ödenmemesine yönelik tedbir kararı veya dava konusuna ilişkin üçüncü kişinin başlattığı takibin durdurulmasına dair ara kararına istinaden mahkemece belirlenen teminat, borçlunun ya da alacaklının başka bir alacaklısı tarafından haczedilmesi mümkün olacak mıdır? İcra müdürlüğünce söz konusu paranın haciz için yazılan müzekkereye karşı¹⁴¹ mahkemelerin tutumu ne olacaktır? Hukuk Muhakemeleri Kanunu 392. maddesinin 2. fıkrası, asıl davaya ilişkin hükmün kesinleşmesinden veya ihtiyati tedbir kararının kalkmasından itibaren bir ay içinde tazminat davasının açılmaması üzerine teminat iade edilir hükmünü havidir. Keza İcra ve İflas Kanunu'nun 72/3. fıkrası, icra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemez. Ancak, borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağı yüzde onbeşinden aşığı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında mahkemedeki ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebilir hükmünü havidir. İcra ve İflas Kanunu'nun 72/4. fıkra düzenlemesi ise, "Dava alacaklı lehine neticelenirse, ihtiyati tedbir kalkar. Buna dair hükmün kesinleşmesi halinde alacaklı ihtiyati tedbir dolayısıyla alacağını geç almış bulunmaktan doğan zararlarını gösterilen teminattan alır. Alacaklının uğradığı zarar, aynı davada takdir olunarak karara

141 Uygulamada icra müdürlüklerinin mahkeme dosyasına yatırılan teminata karşı haciz talebinde bulunulması üzerine yazdıkları müzekkere içeriğinde "Teminatın borçluya iadesine karar verilmesi halinde haciz konulması" ibaresi tecrübe edilmektedir.

bağlanır” hükmüne müncerdir. Her iki hükmün lafzı yorumundan referansla hareket edilir ise, söz konusu teminat, alacaklının alacağına geç ulaşmaktan kaynaklı zararları telafi etmeye matuf olduğu, dolayısıyla alacaklının kanunda belirtilen sürelerde söz konusu teminattan zararını karşılamaya yönelik talebinin olmaması halinde, teminatın takip borçlusunun bir başka alacaklısı tarafından haczinin talep edilmesine kanuni bir engel yoktur. Ancak, mahkemece davanın kesinleşmesini kadar paranın haciz yapan icra müdürlüğüne gönderilmemesi gerekecektir. Zira hacze konu para teminat amaçlı olarak depo edildiği için, davanın sonucuna göre hareket edilmesi, icra müdürlüğünün haciz yapılan paranın icra dosyasına gönderilmesi talebine karşılık,¹⁴² mahkemenin, eldeki davanın sonucuna göre paranın icra dosyasına gönderilmesini tehir etmesi isabetli ve tarafların menfaatine uygun bir çözüm yolu olacaktır. Buna karşılık, alacaklının teminat üzerinde rüçhan hakkı yoktur. Dolayısıyla haksız ihtiyati tedbirden dolayı tazminat davası ikame eden kişi, davasının kabul görmesini müteakip, ilamlı icra takibi yapmak marifetiyle mahkemedeki teminatın haczini talep edebilecektir. Şayet teminat için para yerine banka teminat mektubu ibraz edilmiş ise paranın aksine, haczi mümkün olmayacaktır. Zira teminat mektupları, kıymetli evrak niteliği taşımadığı ve doğrudan haczinin mümkün olmadığından¹⁴³ ötürü teminat mektubunun lehtarının bir borcu için lehtar alacaklısı tarafından haczi mümkün olmayacaktır¹⁴⁴. Dolayısıyla banka teminat mektubu, verildiği iş için teminat oluşturup, ancak teminat oluşturduğu hukuki ilişki sebebiyle paraya çevrilebilecektir¹⁴⁵. Tetkik konumuz dışında olmakla birlikte İİK 36. maddesine göre icranın geri bırakılması için yatırılan teminat üzerinde alacaklının rüçhan hakkı bulunduğu için söz konusu teminata karşı üçüncü bir kişinin haciz talebi fonksiyonel bir amaca hizmet etmediğinden semeresiz kalacaktır.

142 Mahkeme veznesindeki para, borçlunun üçüncü kişilerdeki alacağı vasfıyla taşınır hükmündedir. Para alacağına, paranın satılarak paraya çevrilmesi söz konusu olamayacağından, hacizden itibaren altı ay içinde haczedilen paranın icra dosyasına celbinin istenmesi gerekir. Aksi halde haciz düşecektir.

143 Barlas Nami, **Türk Hukuk Sisteminde Banka Teminat Mektupları**, İstanbul 1986, s. 86.

144 CANPOLAT Ferhat, Banka Garantisinin Veya Banka Garantisinden Doğan Alacağın Haczi Durumu, **Batider** 2008 Aralık, C. XXIV, S. 4, s. 170.

145 “Dairemizin yerleşik içtihatları gereğince teminat mektupları, hangi iş için verilmiş ise, o işin teminatı teşkil edip, o nedenle haczedilebilecektir. Başka bir iş için haczi mümkün olmadığından şikayetin kabulü ile teminat mektupları üzerine konulan hacizlerin kaldırılması gerekirken şikayetçiye gönderilen ihbarnamenin İİK’nun 78. maddesi gereğince haciz müzekkeresi gibi değerlendirilerek istemin reddi isabetsizdir.” (12. HD 11.02.2010, 2009/20857, 2010/2838)

SONUÇ

İcra ve iflas hukuku, icra ve iflas takibinden, tahsile kadar uygulanması gereken usul hükümlerini düzenlemektedir. Takip hukukun nihai amacı, alacaklının alacağına en kısa sürede tahsil edilmesine münferdendir. Alacaklının nihai amacına ulaşmak için takip hukukunun bahsettiği imkânlar karşısında, borçlu da tamamen savunmasız konumda değildir. Borçlu da icra ve iflas hukukunun bahsettiği hukuki imkânlardan faydalanabilecektir. Dolayısıyla takip hukukun iki sujesi arasında hakkaniyetli ve ölçülü bir denge sağlanmalıdır. Alacaklının yasal takip hakkı, kötü niyetli ve dürüstlük kuralına aykırı olarak akamete uğratılmamalıdır. Şikâyet, kesin hüküm ve yargılama yetkisi gücünden yoksun icra müdürlüğünün takip hukukuna ilişkin işlemlerine gidilen basit muhakemeye tabi yasal bir çaredir. Şikâyet bir cebri icra işleminin iptali yolu olup, kural olarak maddi hukuka müteallik bir karar alınması söz konusu olmadığından, maddi hukuk yönünden sonuç doğmayacaktır. Şikâyet, kural olarak doğrudan takibi durdurma niteliğini haiz değildir. Nitekim icra ve iflas hukukunda takip hukukuna ilişkin bir uyuşmazlığın çözümü bağlamında ihtiyati tedbir mahiyetiyle takibin geçici durdurulmasını öngören genel bir düzenleme mevcut değildir. Zira haksız ve mesnetsiz şikâyet marifetiyle takipler akamete uğrayıp, cebri icranın amacı akim kalacaktır. Dolayısıyla, şikâyet, icra mahkemesince karar verilmedikçe doğrudan icrayı durdurma güç ve etkisinden yoksundur. Kaldı ki, bu sonuç, icra hukukunun, takibin devamını sağlamaya ve alacaklının alacağına en kısa süre ve en az masrafla ulaşması amacına hizmet edecektir. Şikâyet sebebiyle takibin durması gerekip gerekmediğine icra hâkimi şikâyetçinin bu husustaki talebini ve şikâyet konusu işlemin niteliği de göz önüne alarak değerlendirecektir. Takip hukuku işlemlerine ilamsız takip dışında diğer takip yollarına itiraz halinde kural olarak takip durmayacak ise de özellikle kambiyo senetlerine mahsus haciz marifetiyle ilamsız takipte imza ve borca itiraz ihtimalinde icra mahkemesince icranın geçici durdurulmasına karar verilebilecektir. Söz konusu durdurma kararı, verildiği tarih itibarıyla icra takip işleminin devamını dondurmaya matuf olup, geçici durdurma kararına kadar icranın geldiği aşamayı mürtefi kılmayacaktır. Bu vadede ihtiyati haciz, bir icra takip işlemi olmayıp, asıl icra takip işlemine yardımcı olan, güvence sağlayan, koruyucu nitelikte bir kurum ve bizzat icra takip işlemine dönüşmeye elverişli, yapılacak icra takibinden veya açılacak davadan önce ya da takip veya dava sırasında uygulanan bir nevi tedbir işlemidir. Bu nedenle icra mahkemesince verilen

takibin geçici durdurulmasına dair ara kararı, ihtiyati haczin infazını engellemeyecektir. İcra takibinin geçici durdurulmasına yönelik ara kararı, uyuşmazlığı nihayete erdirmeyip, hâkime davadan el çektirmeden, değişen ve gelişen şartlara nazaran değiştirilip, ortadan kaldırılabilen bir niteliği haiz olduğundan, icra mahkemesinin esasa ilişkin nihai kararına değin hukuki himaye sağlayacaktır. Zira icra mahkemesi kararlarının uygulanması için kesinleşmesi gerekmez. İcra mahkemesi kararları verildikleri tarih itibarıyla hüküm ve sonuç doğurur. Bu sebeple, Hukuk Muhakemeleri Kanunu 397/2. fıkrasındaki “İhtiyati tedbir kararının etkisi, aksi belirtilmediği takdirde, nihai kararın kesinleşmesine kadar devam eder” hükmü, takip hukukunda uygulama alanı bulmayacaktır. Bu süreçte İİK 106 ve 110. maddelerindeki satış isteme süreleri de işlemeyecektir. Meğerki takip, salt satış yönünden durdurulsun. Nitekim takibin geçici durdurulmasını istihdaf ettiklerinden hareketle, ihtiyati tedbir amaçlı ara kararı mahiyetinden ötürü, bağımsız olarak kanun yoluna tabi olmadıkları gibi, ilam ve ilam niteliğinden yoksun olup, ilamlı icra takibinin dayanağını da oluşturmazlar. Kambiyo senetlerine mahsus haciz marifetiyle takipte, dayanak senede karşı yazı veya imza sahteliği itirazı ihtimalinde de, HMK’nun 209. maddesi işlerlik kazanmayıp, takip kendiliğinden durmayacağı için, takibin geçici durdurulması mahkemenin kararına merbut olacaktır. Genel mahkemede görülen bir davada, dava konusu hakkın cebri icrada satılacak olması, eldeki davayı konusuz bırakacak nitelikte ise, genel mahkeme, takibin değil, ancak, satış işleminin geçici durdurulmasına karar verebilecektir. Kanaatimizce, bu ihtimalde, takip hukukunun taraflarının, yani takyidat lehtarlarının davalı gösterilmesi gerekecektir. Genel mahkemeler, icra ve iflas hukukunun yardımcı organları olup, asıl görevlerinden başka İcra İflas Kanunu’nun gösterdiği hallerde icra ve iflas işlerine bakacaklardır. Dolayısıyla takip hukukunda asıl yetkili mahkeme icra mahkemesi olduğundan, Kanun’da genel mahkemelere sınırlı olarak verilen yetkiden maada, genel mahkemeler somut olayın hususiyetlerine göre salt satış işlemini durdurmalı, lakin icranın devamını sağlayan icra takip işleminin durdurulmasına yönelik karar vermekten içtinap etmelidir. Zira söz konusu karar tasarrufu, müstemiren icra mahkemelerine ait olduğundan, görev gaspına sebebiyet verecektir. Kaldı ki, genel mahkeme kararı ile satış dışında icra takip işleminin durdurulması, takip hukukunun en az masrafla ve en kısa süre içinde alacaklının para ile tatmin edilmesi gayesini akamete uğratıp, haksız öncelik ve muvazaalı işlemlere kapı aralayacaktır. İcra ve İflas hukukuna tabi hadiselerin çözümünde görevli olan icra mahkemesi ile genel mahkemeler Kanun’da

yazılı hallerde, gerek tarafların talebine, gerekse resen ihtiyati tedbir mahiyetinde takibin geçici durdurulmasına ilişkin kararlar verebilecektir. Bu bağlamda icra mahkemesinin şikâyet üzerine icranın durdurulması kararı verebilmesi ile İcra ve İflas Kanunu 97/1'e göre üçüncü kişinin istihkak iddiası üzerine takibin ertelenmesine karar verilebilmesi için talebe ihtiyaç yoktur. Hâkim, resen de bu tedbirlere karar verebilecektir. Keza, kambiyo senedine dayanan haciz yoluyla takiplerde borca veya imzaya itiraz üzerine icra takibinin geçici olarak durdurulmasına, gerek borçlunun talebi ile gerekse mahkemece resen karar verilebilecektir. İcra ve İflas Kanunu m.169/a,2 ve 170/2'de ise talep şartı öngörülmemiştir. Buna karşın, İİK m. 72/2 - 3 uyarınca, gerek takip öncesi gerekse takip sonrası açılan menfi tespit davalarında, takibin durdurulması için talep şartı öngörüldüğü gibi, İİK 97/9. maddesine göre, kendisine İİK 97/1 hükümleri bağlamında istihkak talebinde bulunmak imkânı verilmeyen üçüncü şahsın, haczedilen şey ya da satılıp da bedeli henüz alacaklıya verilmeyen bedel hakkında haczi öğrendiği tarihten itibaren 7 gün içinde icra mahkemesinde istihkak davası açması halinde, takibin durdurulması yönünde karar verilebilmesi de üçüncü şahsın talebine merbuttur.

KAYNAKLAR

AKİL Cenk, Takip Konusu Adi Senetteki Sahtelik İddiasının İcra Takibine Etkisi, **DEÜHFD**, C. 16, Özel Sayı, 2014, (s. 2405- 2422).

ASLAN Kudret, **Hacizde İstihkak Davası**, Ankara 2005.

ARSLAN Ramazan, **İcra-İflas Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi**, Ankara 1984.

ARSLAN Aziz Serkan, **İcra Takip İşlemleri**, Ankara 2018.

BARLAS Nami, **Türk hukuk Sisteminde Banka Teminat Mektupları**, İstanbul 1986.

BERKİN Necmeddin, **Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi**, İstanbul 1980.

BORAN- Güneysu Nilüfer, **İcra Hukukunda Taşınmazların Kıymet Taktiri**, Ankara 2020.

BÖRÜ Levent, Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yolu İle Takipte İmzaya İtirazın Takibi Durdurup Durdurmayacağıın Değerlendirilmesi, **Batider**, 2012-4, (s. 257- 262).

CANPOLAT Ferhat, Banka Garantisinin Veya Banka Garantisinden Doğan Alacağıın Haczi Durumu, **Batider** 2008 Aralık, C. XXIV, S. 4, (s. 157- 171).

ERDÖNMEZ Güray, Adi Ve Resmi Senette Sahtelik İddiasının Hukuk Davalarına ve İcra Takiplerine Etkisi, **TBB Dergisi**, 2016, S. 123, (s. 147- 208).

ERİŞİR Evrim, **Geçici Hukuki Korumanın Temelleri ve İhtiyati Tedbir Türleri**, İstanbul 2013.

İYİLİKLİ Ahmet Cahit, **Hukuk Yargılamasında Kesin Hüküm**, Ankara 2020. (Kesin Hüküm)

İYİLİKLİ Ahmet Cahit, Taşınmazın Mülkiyetinin Tescilden Önce İktisap Hallerinden Mahkeme Hükümüne Göre İktisap Eden Kişinin İhalenin Feshi Davası Açmaya Yetkisi Bulunup Bulunmadığı Üzerine Düşünceler Ve Tahliller, **TAAD**, 2016, S. 27, (s. 515- 547). (Tescilsiz İktisap).

İYİLİKLİ Ahmet Cahit, Tasarrufun İptali Davalarında Kambiyo Senetleri Bağlamında Alacaklı Borç İlişkisi, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Aralık 2019, S. 15, (s. 255- 310). (Tasarrufun İptali).

İYİLİKLİ Ahmet Cahit, Taşınmazın Aynuna İlişkin İlamın Mevzuunu Oluşturan Taşınmaz Mülkiyet Hakkına Vaziyet Eden Takyidatlara Etkisi, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Ankara 2017, S. 10, (s. 293- 407). (Mülkiyet).

İYİLİKLİ Ahmet Cahit, **Haciz İhbarnameleri**, Ankara 2012.

KURU Baki, **İcra Ve İflas Hukukunda Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası**, Ankara 2003.

KURU Baki, Hukuk Davasında Adi Senetteki İmzanın İnkâr Edilmesinin İcra Takibine Etkisi, **Legal- Mihder**, 2012, C. 8, S. 23, s. 8, 9, (s. 3- 10).

KONURALP Cengiz Serhat, **İcra İflas Hukukunda İhtiyati Tedbirler**, İstanbul 2013.

PEKCANİTEZ Hakan, **İcra – İflas Hukukunda Şikâyet**, Ankara 1986.

PEKCANİTEZ Hakan/ÖZEKES Muhammet/AKKAN Mine/TAŞ Korkmaz Hülya, **Medeni Usul Hukuku**, C. III, İstanbul 2017, s. 2461.

PEKCANİTEZ Hakan/ ATALAY Oğuz/ ÖZEKES Muhammet, **Medeni Usul Hukuku**, Yetkin Yayınları, 13. Basım, Ankara 2012.

PEKCANİTEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN- ÖZKAN/ ÖZEKES, **İcra ve İflas Hukuku**, 10. Baskı, Ankara 2012.

TANRIVER Süha, **İlamlı İcra takibinin Dayanakları Ve İcranın İadesi**, Ankara 1996.

TUNCER- Kazancı, İdil, Yargı Kararları ve 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde İhtiyati Tedbirlere İlişkin Bazı Sorunlar, **Legal Mihder** 2012/3, C. 8, S. 23,

UYAR Talih, Menfi Tespit Davalarında Takibin Durdurulması İçin Borçlu Tarafından Yatırılan Teminatın İşlevi, **TBB**, Mayıs 2018, S. 136, (s. 395-409). (Teminat)

UYAR Talih, Takip Dayanağı Senedin Sahte Olduğu İleri Sürülerek İcra Takibinin Teminatsız Durdurulması, **İBD** 2013/2, (s. 488- 516).

YILMAZ Ejder, **Geçici Hukuki Himaye Tedbirleri**, C.I, Ankara 2001.

